

**FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY
PALACKÉHO V OLOMOUCI**

KATEDRA SLAVISTIKY

**Komentovaný překlad současné
ruské prózy**

Ljudmila Martovová – Podkova pro štěstí

**Annotated Translation of
Contemporary Russian Prose**

Lyudmila Martova – A horseshoe for luck

VYPRACOVALA: Bc. Denisa Kohoutová

VEDOUCÍ PRÁCE: Mgr. Martina Pálušová, Ph.D.

2022

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně a uvedla všechny použité
prameny a literaturu.

V Olomouci, 5. 5. 2022

Podpis

Děkuji Mgr. Martině Pálušové, Ph.D., za věcné rady a připomínky, které mi během psaní diplomové práce poskytla. Ráda bych také poděkovala své rodině a přátelům za podporu během mého studia.

Podpis

OBSAH

1	UMĚLECKÝ TEXT A JEHO PŘEKLAD	7
1.1	UMĚLECKÝ TEXT	7
1.1.1	Specifika překladu uměleckých textů.....	8
1.2	DETEKTIVKA.....	10
2	LJUDMILA MARTOVOVÁ	11
2.1	DETEKTIV V ROUŠCE.....	12
2.1.1	Podkova pro štěstí.....	13
3	VLASTNÍ PŘEKLAD	18
4	TRANSLATOLOGICKÝ KOMENTÁŘ	49
4.1	PŘEKLAD NÁZVU DÍLA	49
4.2	PŘEKLAD VLASTNÍCH JMEN.....	51
4.2.1	Antroponyma	52
4.2.2	Toponyma	56
4.3	PŘEKLAD TERMÍNŮ	57
4.4	PŘEKLAD REÁLÍ.....	58
4.5	PŘEKLAD SLOVNÍCH HŘÍČEK.....	59
4.6	PŘEKLAD FRAZEOLISMŮ.....	62
4.7	PŘEKLAD ALUZÍ.....	64
4.8	LEXIKÁLNĚ-SÉMANTICKÉ TRANSFORMACE.....	66
4.9	OBECNÁ ČEŠTINA A VULGARISMY V PŘEKLADU	67
4.10	JAK NALOŽIT S CHYBOU V TEXTU ORIGINÁLU.....	69
5	ZÁVĚR	71
6	RESUMÉ.....	74
7	ZDROJE	82
8	SEZNAM ZKRATEK	86
9	SEZNAM PŘÍLOH.....	87
10	ANOTACE.....	122
11	ANNOTATION	123

ÚVOD

Rok 2020 se stal rokem, který se bezpochyby zapíše do paměti nás všech. Byl to rok, který změnil pohled na život nejednomu z nás. Rok, kdy se po celém světě začal neúprosnou rychlostí šířit nový typ nemoci SARS-CoV-2 – koronavirus, jak jej známe my, který prakticky paralyzoval celý svět. Ještě na konci roku 2019, kdy se tato nemoc poprvé objevila v Číně, v době, kdy se o ní poprvé začalo mluvit v médiích, si nejdén z nás myslel, že k nám se tato nemoc nedostane, respektive, každý v to doufal. Opak se stal ale pravdou a toto onemocnění se začalo šířit rychlostí blesku do celého světa. Byl to rok, který nás donutil přemýšlet o životních hodnotách, rok, kdy se celý svět semknul a táhl za jeden provaz. Pomáhali jsme jeden druhému, mladí se znovu naučili vážit si starších osob, šli jsme roušky nejen pro sebe, ale i pro ostatní, pomáhali jsme si zkrátka jak jen to šlo. Byl to rok, kdy vypukla světová pandemie.

V té době se však v českých médiích příliš nehovořilo o šíření této nové nemoci v Rusku, což se stalo impulzem pro výběr knihy pro naši diplomovou práci. Vybrali jsme si tedy knihu *Detektiv v roušce* (*Детектив в маске*), jež je plná příběhů o tom, jak tato nemoc ovlivnila životy lidí v Ruské federaci.

Pro naši práci jsme si vybrali konkrétně povídku *Podkova pro štěstí* (*Подкова на счастье*) od autorky detektivních románů Ljudmily Martovové (Людмила Мартова). Tato autorka není pro českého čtenáře známá, jelikož začala psát poměrně nedávno a její knihy nebyly doposud přeloženy do češtiny. Rozhodli jsme se proto její tvorbu českému čtenáři přiblížit prostřednictvím této povídky.

Vytyčili jsme si několik cílů, kterých se během psaní diplomové práce budeme snažit dosáhnout. Primárním cílem naší práce je vytvořit adekvátní překlad zvolené povídky a funkční komentář k překladovým postupům, které jsme během překladu uplatňovali. Sekundárním cílem diplomové práce je seznámení čtenářů s autorčinou tvorbou, ale i s knihou, která vznikla za účelem podpory lidí v této nelehké době.

Práce bude členěna do několika kapitol a budeme se zabývat převážně translatologickým komentářem. V první kapitole se budeme věnovat specifikům uměleckého textu, jeho překladu a zaměříme se také na detektivní žánr.

V následující kapitole pak představíme autorku Ljudmilu Martovovou, knihu *Detektiv v roušce* a v neposlední řadě budeme analyzovat samotnou povídku. V další kapitole se již budeme zabývat vlastním překladem povídky.

Poslední kapitola bude věnována translatologickému komentáři, ve kterém se budeme zabývat analýzou míst, jež pro nás byla z překladatelského hlediska problematická či zajímavá. Velká část této kapitoly je věnována překladu vlastních jmen, zaměříme se však také na překlad termínů, aluzí, slovních hříček a frazeologismů. Translatologický komentář uzavře kapitola věnovaná problematice chyb v textu originálu.

V závěru práce shrneme, k jakým poznatkům jsme během psaní dospěli. Součástí práce bude také ruskojazyčné resumé a originální text povídky (Příloha č. 1).

1 UMĚLECKÝ TEXT A JEHO PŘEKLAD

Jelikož je hlavním cílem naší diplomové práce vytvořit adekvátně funkční překlad uměleckého textu, považujeme za nezbytné charakterizovat pojem umělecký text. Zaměříme na specifika umělecké literatury a podíváme se také na úskalí, se kterými se překladatel během procesu překládání potýká.

Nejprve si vymezíme pojem umělecký text a určíme jeho základní rysy. Dále se zaměříme na problematiku spojenou s překladem uměleckých textů. Nakonec si charakterizujeme detektivní žánr.

1.1 UMĚLECKÝ TEXT

Pod pojmem umělecký text se rozumí takový text, jenž nese určitou estetickou hodnotu¹. Umělecké texty jsou „subjektivní a emocionální. Ztělesňují nejen sdělení, ale navozují také určitou citovou atmosféru a vedou čtenáře k prožitku.“² Z toho plyne, že cílem umělecké literatury není strohé předávání logických informací čtenáři, nýbrž působení na jeho emocionální stránku. Tato schopnost je obsažena ve stylistickém zabarvení slov či formě jejich uspořádání, nikoli v jejich logickém významu.³ Jinými slovy, cílem uměleckých textů je prostřednictvím vhodně zvolených stylistických prostředků aktivizovat a rozvíjet čtenářovu představivost.

Je to právě výběr jazykových jednotek, jejich různorodost, délka a struktura vět a další jazykové charakteristiky, jež tvoří individuální styl autora, který je typický právě pro uměleckou literaturu⁴. Styl autora může být podmíněn mnoha faktory, mezi kterými můžeme uvést například autorův světonázor či vliv doby, autora však také velmi ovlivňuje prostředí ve kterém žije.

Je důležité podotknout, že umělecké texty mají narozdíl od textů ostatních funkčních stylů poněkud volný výběr lexikálních jednotek, díky čemuž do těchto

¹ ŽVÁČEK, Dušan. *Kapitoly z teorie překladu I: (odborný překlad)*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1995. ISBN 80-7067-489-X, str 51.

² MINÁŘOVÁ, Eva. *Základy stylistiky češtiny*. Brno. Masarykova univerzita, 1996. ISBN 80-210-1436-9, str 73.

³ ФЕДОРОВ, А.В. *Основы общей теории перевода: (лингвистические проблемы)*. Москва: Филология Три, 2002. ISBN 5-8465-0019-6, str 281-282.

⁴ ČERNÝ, Jiří. *Úvod do studia jazyka*. 2. vyd. Olomouc: Rubico, 2008. ISBN 978-80-7346-093-8, str. 192.

textů mohou pronikat poetismy, knižní a archaické výrazy, hovorové výrazy, vulgarismy, slang a jiné. Tyto výrazy do textu často pronikají prostřednictvím dialogů, které jsou rovněž pro umělecký styl typické. V neposlední řadě je nutné zmínit, že v umělecké literatuře můžeme najít stopy ostatních funkčních stylů. Typickým znakem uměleckého textu je také hojné užívání synonymických výrazů, kdy mnohdy vznikají autorské novotvary, stejné výrazy se v umělecké literatuře užívají jen zřídka.⁵

Pro umělecký styl je také specifické užívání frazeologismů, slovních hříček a aluzí, které textu dodávají zcela nový estetický požitek z četby.

„Umělecký styl je možno členit a diferencovat. Členění probíhá na základě rozdílnosti žánrů; rozlišuje se styl poezie, prózy a dramatu.“⁶ V případě námi překládané povídky se jedná o prózu, konkrétně o detektivní žánr, který si pokusíme definovat v kapitole 1.3.

1.1.1 Specifika překladu uměleckých textů

Překlad uměleckých textů je zcela odlišný od překladu textů ostatních funkčních stylů, jelikož cílem překladatele není pouze převést jednotky výchozího jazyka (VJ) jednotkami jazyka cílového (CJ). Cílem je vytvořit adekvátní překlad, který nezkrsluje text originálu⁷ a zároveň nese stejnou estetickou hodnotu.

Podle Jiřího Levého je nejdůležitější zachování sémantické funkce i na úkor zachování jazykové formy textu.⁸ Toto tvrzení potvrzuje také Dušan Žváček, podle něhož může překladatel pozměnit lexikální a syntaktickou větnou stavbu za předpokladu, že se mu podaří vystihnout původní styl autora.⁹ Z toho plyne, že nejdůležitějším úkolem překladatele umělecké literatury je zachování estetické funkce originálního textu. Překladatel by tedy měl dbát na to,

⁵ ČECHOVÁ, Marie, Marie KRČMOVÁ A Eva MINÁŘOVÁ. *Současná stylistika*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008. ISBN 978-80-7106-961-4, str. 317.

⁶ HUBÁČEK, Josef. *Učebnice stylistiky: vysokošk. učebnice pro posl. pedagog. fakult, stud. učitelství v 1.- 4. roč. zákl. školy*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987, str. 75.

⁷ HRDLIČKA, Milan. *Literární překlad a komunikace*. Praha: ISV, 2003. ISBN 80-86642-13-5, str. 32.

⁸ LEVÝ, Jiří a Karel HAUSENBLAS. *Umění překladu*. Praha: Ivo Železný, 1998. ISBN 80-237-3539-X, str. 48.

⁹ ŽVÁČEK, Dušan. *Kapitoly z teorie překladu I: (odborný překlad)*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1995. ISBN 80-7067-489-X, str. 14-15.

aby text v CJ na čtenáře působil stejně jako text VJ. Dle slov A.V. Fedorova, má výběr slov nejen roli významovou, ale také expresivní.¹⁰

Nejdůležitější fází překladu je samotné porozumění textu originálu. Pokud překladatel chybí ve fázi porozumění, nikdy nebude schopen vytvořit adekvátně funkční překlad.

Stejně důležité je také to, aby si překladatel uvědomil, jaký je vztah mezi VJ a CJ – v našem případě mezi ruštinou a češtinou, kdy ruština je daleko více expresivnějším jazykem. Typickým příkladem může být užívání deminutiv, jež se v ruském jazyce užívají v mnohem větší míře než v češtině. Je tedy na překladateli, aby během překladu z ruštiny do češtiny na základě svého jazykového cítění zvážil míru užití těchto deminutiv v CJ. Zároveň je nezbytné, aby si byl překladatel vědom, že se jedná o dva slovanské jazyky a je tedy mnohem snazší se dopustit interference, jelikož při překladu mezi dvěma příbuznými jazyky může snadno dojít k přejímání výrazů, ale i slovosledu, jež nejsou pro CJ zcela typické.

Problém může rovněž nastat při překladu slovních hříček, aluzí a frazeologismů, které od překladatele vyžadují jistou všímavost, aby je v textu byl vůbec schopen odhalit. Stane-li se, že překladatel slovní hříčky, aluze či frazeologismy v textu neodhalí, může dojít ke zkreslení významu, především pak u frazeologismů. U překladu slovních hříček je důležitý důvtip a tvůrčí schopnost překladatele, aby tato slovní hříčka nesla stejnou estetickou hodnotu v CJ jakou nese ve VJ. V případě, že překladatel nerozpozná aluzi zpravidla nedochází k narušení textu, ochuzuje však své čtenáře o jeden pragmatický požitek z četby.¹¹

Důležité je při překladu také to, aby si byl překladatel dostatečně vědom, jakým recipientům je překládané dílo určeno, aby neměl tendenci dílo zjednodušovat a dodávat doplňující informace v případě, že je dílo určené starším recipientům.

¹⁰ ФЕДОРОВ, А.В. *Основы общей теории перевода: (лингвистические проблемы)*. Москва: Филология Три, 2002. ISBN 5-8465-0019-6, с. 339.

¹¹ ZAPLETAL, Petr. *Co je aluze*. In: Sborník prací filozofické fakulty Brněnské university, 2004.

1.2 DETEKTIVKA

Žánr detektivka (též detektivní román, povídka) se těší velké oblibě u mnoha čtenářů. Je populární zejména proto, že je plná napětí, záhad a tajemství, díky čemuž dokáže čtenáře zcela pohltit. Čtenář se zároveň stává sám detektivem, mnohdy i nevědomě a za pomoci různých indicií vyplývajících z textu se sám snaží vypátrat pachatele.

Zde bychom chtěli uvést definici J. Cigánka „Detektivní román (povídka) je literární žánr, jehož důsledně pojatou epickou podstatou je zločin s motivem tajemství. Metodickému vyřešení výchozí epické premisy jsou kompozičně i výrazově podřízeny všechny literární prostředky.“¹²

Jak z této definice plyne, hlavním motivem detektivek je zločin, který musí být vyšetřen. Do konfliktu se zde dostává dobro a zlo, přičemž dobro zastává detektiv, který je ve většině případů i hlavním hrdinou, zlo potom představuje pachatel, jenž zločin spáchal. Detektiv však nemusí být nutně profesionál, může to být zcela obyčejný člověk. Pro detektivní romány je charakteristické také to, že detektiv vystupuje i v dalších dílech, čímž vznikají knižní série.

Považujeme však za nezbytné podotknout také fakt, že ačkoliv se detektivka jako žánr osamostatnila, mnohdy se prolíná s jinými žánry, které s detektivkou úzce souvisí. Detektivní příběhy se často mísí s motivy dobrodružného a špionážního žánru a často v nich najdeme motivy klasického románu.¹³

Detektivka by měla být psána tak, aby sám čtenář mohl postupovat podle indicií a pomocí dedukce vypátrat pachatele. Podstatou detektivky je napínavost a vtažení čtenáře do děje. Zakončením kvalitní detektivky je převážně vítězství dobra nad zlem a potrestání pachatele. Dobrý detektiv porazí nepřítelů nikoli silou, nýbrž jazykem. Obvykle však detektiv překypuje i fyzickou silou.

A. Vladimirovič uvádí, že čím delší detektivní příběh je, tím více je čtenář sveden z cesty od správného řešení. Nicméně ho i sebedelší cesta dovede vždy k určení pravého pachatele. Cesta k vypátrání pachatele je nejjednodušší

¹² CIGÁNEK, Jan. *Umění detektivky*. Praha: Státní nakladatelství dětské literatury, 1962, str. 215

¹³ Tamtéž, str. 15

v krátkých detektivních povídkách, jelikož je autor nucen přijmout co nejkratší řešení.¹⁴

Co se týče překladu detektivního žánru, je nezbytné, aby překladatel vycházel z obecně platných zásad překladu. Je však důležité, aby překladatel nebyl příliš „aktivní“ a neměl tendenci odtajňovat informace, jež jsou ve VJ záměrně skryty, dřív, než je nezbytně nutné.

2 LJUDMILA MARTOVOVÁ

Ljudmila Martovová, vlastním jménem Ljudmila Vladimirovna Zareckaja, je ruská žurnalistka a spisovatelka. Martovová se narodila 27. ledna 1971 ve Vologdě, kde také celý život žije. V roce 1993 vystudovala obor učitelství chemie a biologie na státní univerzitě ve Vologdě a o pět let později dokončila doktorát z psychologie na téže univerzitě.

Svou pracovní kariéru započala Martovová v informačním centru místního rádia, působila též jako reportérka a redaktorka místních novin, nakonec se však vypracovala na pozici výkonné ředitelky místního nakladatelství. Brzy se u ní začaly projevovat zdravotní problémy spojené s jejím vysokým pracovním nasazením a v rámci terapie jí byla doporučena kreativní činnost. Jelikož již od dětství milovala literaturu, rozhodla se proto vydat cestou literární tvorby.

Pod pseudonymem Martovová vystupuje již v mládí, kdy psala články do místních novin. Jelikož bydlí v malém městě, nechtěla, aby ji lidé poznávali jakožto autorku těchto článků, svůj první článek podepsala pod pseudonymem *Janvarjovová* (*Январева*), nicméně redaktor shledal její pseudonym nelibozvučným a změnil ho na Martovovou bez jejího vědomí. Od té doby vystupuje pod tímto pseudonymem.¹⁵

Poté, co byla Martovové v rámci terapie naordinována kreativní činnost, rozhodla se psát detektivní romány, které sama s oblibou čte a již v dětství si ráda vymýšlela detektivní příběhy, tehdy však jen ve své hlavě. Počátky autorčiny

¹⁴ А. Владимирович. Стэнли Эллин: гений детективного рассказа. Ridero, 2021. ISBN 978-5-4483-3082-7, str. 45.

¹⁵ Людмила Мартова. Dostupné z: <https://24smi.org/celebrity/116415-liudmila-martova.html>

literární tvorby ovšem nebyly nikterak jednoduché. Své první dva rukopisy rozeslala do několika ruských nakladatelství, spolupráci ji však nikdo nenabídl.

O sedm let později ji oslovila redaktorka nakladatelství *Eksmo* (Эксмо) Anna Antonovna a začaly spolupracovat. Její romány vychází od roku 2017 v sérii *Želanie ženščíny* (Желание женщины).

Martovová má na kontě již bezmála více než dvě desítky detektivních románů, napsala však i několik detektivních povídek. V roce 2019 se splnil její velký sen – čtyři z jejích románů byly zfilmovány – *Vysoko nad strachom* (Высоко над страхом), *Kogda zacvetaet lipa* (Когда зацветает липа), *Směť na jazyke světov* (Смерть на языке цветов) a *Počti semějnyj detektiv* (Почти семейный детектив). V roce 2020 byl její román *Tuman nad těmnojoj vodoj* (Туман над темной водой) nominován na cenu *Russkij detektiv* (Русский детектив) v nominaci *Detektiv goda* (Детектив года).¹⁶

Jak již bylo zmíněno výše, Martovová žije celý život ve Vologdě, což ji velmi ovlivnilo i při její tvorbě. Děj jejích románů se také odehrává na ruských periferiích, na okraji velkých měst či v malých, přilehlých vesničkách. Své romány Martovová píše převážně pro ženy. Jejími hrdinkami jsou ženy, které jsou okolnostmi nuceny být silné a odvážné. Tyto hrdinky se často dostávají do složitých životních situací, ze kterých však vždy najdou cestu ven. Jsou to většinou romantické postavy, které milují přírodu a sní o štěstí. Charakteristické pro její hrdinky je také to, že vědí, že v životě vše záleží jen na nich samotných a že i přes veškeré nesnáze je třeba jít kupředu, jsou také velmi obětavé a snaží se porozumět ostatním. Co je však nejdůležitější, umí odpouštět.

2.1 DETEKTIV V ROUŠCE

Kniha *Detektiv v roušce* (Детектив в маске), kterou vydalo nakladatelství *Eksmo* (Эксмо), vyšla v září roku 2020. Kniha byla vydána na popud pandemii,

¹⁶ Людмила Мартова. *Людмила Мартова*. Dostupné z: <https://24smi.org/celebrity/116415-liudmila-martova.html>

která v tomto roce vypukla a nezastavitelnou rychlostí se začala šířit do celého světa.

Tato kniha byla napsána za jedním účelem – podpory lidí v nelehké životní situaci. Cílem knihy je také ukázat lidem, že nejsou jediní, koho pandemie negativně ovlivnila, ukázat jim, že je potřeba se podporovat, držet pospolu a být si oporou, i když třeba jen virtuálně, ale také to, že by se měli radovat z maličkostí.¹⁷

Knihu tvoří celkem 11 krátkých detektivních příběhů různých ruských autorů, kteří na svých detektivních příbězích začali pracovat v době, kdy se sami ocitli v karanténě či izolaci.¹⁸ Děj těchto povídek se rozvíjí v roce 2020, v době pandemie a představují tak jistou oporu pro všechny, kterých se tato nemoc dotkla osobně. Povídky dodávají lidem pocit naděje, že všechno zlé je k něčemu dobré.

Objevují se zde povídky s různou tematikou – školství, rodina, osobní život, pracovní život. Všechny tyto příběhy zachycují momenty, které odhalují, jakým způsobem koronavirus ovlivnil naše životy. Jako příklad můžeme uvést povídku *Koncert on-line* (), která se přímo dotýká studentů. Příběh začíná tím, jak studenti stojí před školou poté, co byly školy uzavřeny a přešly na on-line výuku. Další příběh zase odhaluje, jak je pro lidi těžké odloučení od rodiny a přátel, a i přes všechny zákazy se člověk pokouší se k nim dostat, nebo také to, jaké to je přijít ze dne na den o práci a veškeré příjmy.

Všechny příběhy však kromě problémů spojených s pandemií spojuje také to, že se jedná o detektivní příběhy, v nichž je spáchán zločin, jenž musí být vyšetřen a pachatel po zásluze potrestán. Všechny příběhy jsou protkány množstvím reálií úzce spjatých s koronavirovou situací.

2.1.1 Podkova pro štěstí

Povídka *Podkova pro štěstí* je jednou z povídek knihy *Detektiv v roušce*. Jak jsme již zmínili v předchozí kapitole, Martovová děj svých románů a povídek situuje na periferie velkých měst. Jinak tomu není ani u této povídky.

¹⁷ Литвинова, Логунова, Калинина: *Детектив в маске*. Dostupné z: <https://www.labyrinth.ru/books/760472/>

¹⁸ Tamtéž.

Ta vznikla v reakci na situaci v Rusku způsobenou koronavirem, autorka v ní částečně zachytila i svůj vlastní osud – sama v době před pandemií žila velmi aktivní život, během pandemie se nicméně takřka dobrovolně omezila na nezbytně nutné styky s ostatními lidmi, v úplné izolaci však nebyla, stejně jako hrdinka této povídky.

Jedná se o detektivní povídku s prvky dobrodružného žánru a klasického románu s milostnou tematikou. Dle charakteristiky detektivního žánru v kapitole 1.3. však musíme konstatovat, že se nejedná o kvalitní zpracování detektivky, jelikož čtenář není schopen odhalit pachatele sám pomocí indicií.

Děj povídky je členěn chronologicky, místy se však objevuje i retrospekce, tedy vrácení se do minulosti prostřednictvím vzpomínek hlavních hrdinů, díky čemuž je čtenář schopen pochopit některé události. Příběh pojednává o životě mladé dívky Musji, které překazil plány koronavirus a která byla nucena si život zařídit, alespoň dočasně, jiným způsobem. Hlavním tématem je život na samotě v době pandemie.

V povídce můžeme pozorovat hned několik reálií spojených s koronavirovou pandemií typických nejen pro Ruskou federaci. Jednou z těchto reálií je strach z neznámé nemoci, který je ve velké části povídky dominantní. Útěk od civilizace na okraj malé vesnice, tedy prakticky na samotu, můžeme též považovat za jednu z reálií. Tato dobrovolná samoizolace je důsledkem právě onoho strachu z neznámého, může však být i důsledkem ztráty zaměstnání či dočasné ztráty příjmů kvůli restrikcím a s tím spojenou potřebu uskromnění se. Také dočasnou ztrátu zaměstnání můžeme v povídce vyzorovat. Dalším reálným průměrem může být vnitřní boj strachu z nákazy se strachem o život někoho jiného, přičemž strach o život druhé osoby je silnější a člověk pro je záchranu někoho jiného schopen obětovat své vlastní zdraví. V neposlední řadě je v dané povídce zmíněna i vytíženost zdravotnických zařízení a přetrvávající únava lékařského personálu.

Navzdory velkému množství reálií, které nejednomu člověku znepríjemnily život, se povídka, stejně jako celá kniha těší velké oblibě mezi čtenáři, jelikož svým způsobem plní funkci opory pro ostatní, zároveň však čtenáře dokáže rozptýlit.

Jak jsme již zmínili, povídka byla napsána ve spojitosti s koronavirovou pandemií, jež vypukla na začátku roku 2020. Celý příběh se tedy odehrává právě v tomto roce. První případy pozitivně testovaných na koronavirus se v Ruské federaci objevily na konci ledna téhož roku, zhruba o měsíc později – v březnu, se však počty nakažených začaly zvyšovat a Ruská federace začala zavádět protiepidemická opatření, jako rušení všech kulturních akcí, uzavírání škol a většina podniků nemohla pokračovat ve své pracovní činnosti. Tyto informace nám dávají tušit, že se děj povídky odehrává právě v březnu roku 2020, jelikož v úvodu se dozvídáme, že se všechna zařízení uzavírají a lidé přicházejí o práci. Později se v povídce dočítáme také to, že je stále ještě chladno, začínají se však objevovat první pavučiny a je slyšet zpěv ptáků, což také svědčí o pozvolném nástupu jara.

Během četby se však také přeneseme do roku 1918 prostřednictvím Sergeje Barinova, jenž vypráví příběh o zakopaném pokladu, který jeho prapradědeček věnoval své milé. Během tohoto příběhu se postupně dostáváme zpět do roku 2020 a můžeme pozorovat způsob, jakým se Barinov o daném pokladu dozvěděl.

Celý děj se odehrává na venkově, na okraji malé vesnice nedaleko Moskvy, tato vesnice však není v povídce jmenována, tudíž nemůžeme s přesností určit, o kterou vesnici se jedná. Autorka nás však již v úvodu přenesle do hlavního města Moskvy, kde hlavní hrdinka žila před vypuknutím pandemie. Když se dostaneme hlouběji do příběhu, ocitneme se také na krátký čas v Petrohradu, odkud pochází Sergej Barinov.

Hlavními hrdinkami Martovové jsou vždy ženy a jinak tomu není ani v povídce Podkova pro štěstí, jejíž hlavní hrdinkou je Marina Veselovová – Musja. Jedná se o typickou představitelku hrdinek Martovové. Musja je velmi silná a odvážná mladá dívka, jež si jde za svými životními cíli. I přes nesnáze, které rok 2020 přinesl se nevzdala a rozhodla se zařídit si život jinak. Musja ukáže svou vnitřní sílu v momentě, kdy se do jejího života připele Sergej Barinov. Ze strachu, že by Sergej mohl přijít o život překoná svůj vnitřní strach a prokáže neuvěřitelnou fyzickou sílu, když Sergeje zachrání. Musja je svým charakterem taktéž velmi romantická, sní o šťastné budoucnosti a ztvárňuje autorčinu lásku k přírodě.

Musja představuje oběť zločinu, zároveň však vystupuje v roli detektiva, který se snaží vypátrat pachatele.

Dalším hlavním hrdinou je právě Sergej Barinov, který ztvárňuje roli skutečného detektiva, který pachatele opravdu odhalí. Barinov je zdvořilý mladý muž, jenž je neskutečně zaneprázdněn svou prací. Díky koronaviru má konečně čas dělat to, na co mu předtím čas nestačil. Barinov našel zálibu v pátrání po rodinném pokladu a společně s Musjou započnou své dobrodružné pátrání.

Nesmíme opomenout ani postavu pachatele – Ilji Balašova. Navzdory tomu, že Ilja v povídce nemá příliš velké zastoupení, musíme jej zahrnout mezi hlavní hrdiny, jelikož je to právě on, kdo spáchá zločin. Ilja má pokřivený charakter a pro svůj cíl je ochoten jít i přes mrtvoly.

V povídce se objevuje také několik vedlejších postav. Mezi nejdůležitější z nich bychom zařadili Mitriče – souseda z vesnice, který nejen že se stral o koně v době Musjiny nemoci, ale na konci Musje a Sergejovi doslova zachránil život. Mitrič je starousedlík z vesnice, je přátelský, nápomocný a nemá rád lidi se špatným charakterem.

V povídce můžeme narazit také na vyčerpaný a ne příliš ochotný zdravotnický personál, nevrlého majitele koňského klubu Galaxie a novopečenou majitelku Vrby vdovu Petrovovou, která Vrbu svěřila právě Musje do péče.

Nesmíme zapomenout ani na kobylu Vrbu, která svou náklonost věnovala právě hlavní hrdince a je pro ni v této nelehké době nejlepším přítelem, ale také ochráncem.

Nutno podotknout, že výběr jmen hlavních postav nebyl náhodný a odráží charakter daných postav. Sergej představuje mužnost, sílu, a schopnost najít cestu i z té nejsložitější situace. Jméno Sergej značí také úspěšnou kariéru.¹⁹ Marina – Musja představuje starostlivost, podporu a soucit. Musja je rovněž silná a dokáže vyřešit jakoukoli složitou situaci, je velmi emotivní a ráda naslouchá druhým.²⁰

¹⁹ Значение имени. *Сергей*. Dostupné z: <https://www.kp.ru/putevoditel/znachenie-imeni/imena-dlya-malchikov/sergej/>

²⁰ Значение имени. *Муся*. Dostupné z: <https://imena-znachenie.ru/imena/musya.html>

Povídka *Podkova pro štěstí* je určena převážně dospělým recipientům čemuž odpovídá i volba jazykových prostředků a syntaktických konstrukcí. Autorka se nikterak nevyhýbá složitým syntaktickým konstrukcím, velmi hojně používá dlouhá souvětí, která mohou mnohdy čtenáři znesnadnit orientaci v ději.

Martovová používá převážně spisovný jazyk, a to i ve většině dialogů. V některých případech však do povídky pronikají i výrazy hovorové, které odrážejí charakter některých postav. Jedná se o výrazy expresivní s negativním nábojem, jenž je podpořen také kontextem.

Prostřednictvím dialogu do povídky pronikají i výrazy vulgární.

... , а эта девка стала свидетелем поисков.
... проявлять дурацкого благородства.
Я могу убить девку , ...

Z hlediska fonetiky pak můžeme říct, že citoslovce se v povídce vyskytují jen zřídka. V povídce najdeme také v menším zastoupení frazeologismy, slovní hříčky a aluze. Autorka se nevyhýbá ani detailním popisům prostředí či situací, čímž je podpořena čtenářova představivost.

3 VLASTNÍ PŘEKLAD

Podkova pro štěstí

Vrba netrpělivě hrabala kopyty ve stáji. Dávala tak najevo, že je čas dát jí oves, přinést pár věder čisté vody, potom ji vyvést ze stodoly a nechat ji pást se v ohradě pro jistotu přivázanou ke stromu. Během této improvizované procházky vyčistit stodolu, která Vrbě slouží jako stáj.

Vlastně ještě celkem nedávno, v minulém životě, měla Vrba opravdovou stáj, kde se o ni staral cvičitel koní, a ona se mohla procházet skutečných luzích a trénovat na kurtech s překážkami. I její majitel byl úplně jiný, Musja se mu nevyrovná.

Přinejmenším si mohl dovolit chovat Vrba v jezdeckém sportovním areálu Galaxie. Musja si v Galaxii přivydělávala jako fotografka. Tam se s Vrbou seznámila. Musja ji vždy krmila cukrem a střídou z bílých rohlíků a Vrba pokaždé, když se Musja přiblížila, nasávala vzduch rozšířenými nozdrami a spokojeně frkala.

Musja majitele Vrby Igora Petrova moc neznala, protože do klubu jezdil jen v sobotu a mladé fotografe nevěnoval pozornost, jako by splývala s okolím. Popravdě, ani ji příliš nezajímal, dokud nebyl zabit.

Jak se to stalo Musja nevěděla. Zkrátka jednou uslyšela, že žena Petrova nechce dál platit za ustájení Vrby, toť vše. Přesněji, vdova Petrovová, samozřejmě.

Koně prodat nemohla, dokud nebude vyřízeno dědické řízení, platit za stáj také nechtěla. Musja na vlastní uši slyšela, jak na sebe vdova s majitelem klubu křičeli po telefonu, Vrba stála vedle a mžourala očima zpod čupřiny. Musja tehdy přišla blíž a kobyla jí důvěřivě opřela svůj měkký, přímo plyšový čumák s mokkými pysky do tváře.

Vypadala tak, jak by měl vypadat tvor, kterému se hroutí celý, předem nalajnovaný život a budoucnost je nejistá a plná strachu z neznáma. Musja vypadala úplně stejně.

Ještě docela nedávno měla Musja, stejně jako Vrba, ne příliš bohatý, leč smysluplný a poklidný život. Musja měla pronajatý jednopokojový byt v centru Moskvy, pracovala jako fotografa ve velké reklamní agentuře, přivydělávala si jednorázovým focením, například v klubu Galaxie. Sama si vydělala na ojeté, avšak solidní auto, každý měsíc posílala mámě a babičce částku, která byla v jejím rodném městě srovnatelná s průměrným měsíčním platem. Svou práci zbožňovala, vzácný volný čas trávila válením se v posteli s knížkou, nebo se scházela s kamarádkami v kavárnách. V životě měla vše, co potřebovala, tedy, kromě lásky. Tím, že je láska nezbytnou součástí života, si nebyla Musja úplně jistá, obzvláště po posledním zklamání.

Jako kompenzaci osamělosti si Musja dopřála realizaci svého snu, chtěla vidět oceán. Měla koupené letenky, rezervované hotely, sestavený plán cesty, s láskou vybrané a zaplacené výlety a 20. března měla odletět na dva týdny do Portugalska, měla se procházet kouzelnými uličkami Lisabonu, zajet se podívat na různá místa plná památek, jako jsou města Sintra, Estoril, Évora, Monsaraz, Porto a mys Roca.

Plány jí však překazil koronavirus. Asi jako všem. Z toho, že při všech svých starostech neměla ani ty malé radosti, jí bylo smutno dvojnásob. Náhle byla bez oceánu, bez dovolené, bez peněz, které za ni utratila. Ale také bez práce a bydlení. V reklamní agentuře ji nejprve poslali na tu standardní dvoutýdenní dovolenou, kterou ale nyní musí strávit jinak, a poté na další, neplacenou dovolenou.

„Jestli tohle všechno přežijeme,“ ředitel agentury ve vzduchu zamračeně udělal nějaký klikyhák, který měl očividně popsat situaci, která ve světě nastala, situaci, která se nedá popsat jinak než pomocí písmen S, Č, A, R, K a Y, ze kterých se zkratka nedá poskládat slovo „ŠTĚSTÍ“, „můžeš se vrátit zpět do práce.“

Byt, ve kterém Musja žila, měla zaplacený do prvního dubna. Samozřejmě, že peníze na nájemné na další měsíc měla odložené, ale co dělat potom? V depresivní náladě přijela do Galaxie kde nejprve zjistila, že se koňský klub, stejně jako ostatní, zavírá kvůli karanténě a to znamenalo, že zůstane i bez tohoto příjmu. Uslyšela také onen osudný rozhovor mezi ředitelem a majitelkou Vrby.

Řešení, které jí proběhlo hlavou, bylo podivné, dobrodružné a pro Musju nebylo vůbec typické, ale čím víc o tom přemýšlela, tím víc se jí to líbilo.

V první řadě bylo důležité snížit nároky a opustit byt v centru. Zadruhé, odjet z Moskvy, kde, jak Musja správně vyhodnotila, je riziko nákazy novým typem nemoci vysoké. A za třetí, musela z něčeho žít, ale peněz jí zůstalo už jen málo. A ještě musela vzít Vrbu z koňského klubu.

Po důkladném zvážení vytvořila Marina Veselovová plán, který byl z jejího pohledu jediný možný. Zrealizovala ho díky své tvrdohlavosti během dvoutýdenní dovolené. Za zbylé peníze si na tři měsíce pronajala malý domek na vesnici nedaleko Moskvy. V domě byla voda a stejně tak i elektrika k jejímu ohřevu. V koupelně byla vana a dokonce i sprcha, v kuchyni fungoval elektrický sporák a pračka, ale i prostorná lednice s obrovským mrazákem.

Dva pokoje – obývací a ložnice se musely vytápět kamny, ale na dvoře bylo dostatečné množství dřeva a hlavně tam byla velká zateplená stodola, ve které mohla být Vrba. I rodiče současné majitelky tam kdysi měli koně, proto Musja věděla, že jim zkrátka přálo štěstí.

Novopečená majitelka Vrby přivezla nezbytné tříměsíční zásoby krmiva, nebyla z Musjina plánu nadšená, ale chápala to. Nakoupila také jídlo pro Musju samotnou podle seznamu, který jí Musja napsala. Ve výsledku to vyšlo mnohem levněji, než platit za tříměsíční pobyt Vrby v koňském klubu a Musja tak měla v šatně svého nového obydlí postavené pytle s krupicí, pohankou, rýží, těstovinami, cukrem, moukou, regály s masovými zavařeninami a rybími konzervami.

V mrazáku měla kuřata, v lednici trvanlivé mléko, džusy a kondenzované mléko. Měla zkrátka zásoby na tři měsíce všeho potřebného, a co víc, nemusela vůbec opouštět své útočiště, čímž se vyhnula potenciální nákaze.

Zrána topila v kamnech a připravovala jídlo na celý den. Pak se věnovala Vrbě a její stáji, načež ji zavřela ve stodole, osprchovala se, naobědvala, zavolala mámě a babičce, přečetla si zprávy, ve kterých nebylo nic veselého,

a poté si dopřávala odpočinek. Kolem páté se vydávala na krátkou procházku přes pole a rozbité cesty.

Vesnice působila tiše a prázdně, jen nad některými domy se vznášel dým, díky kterému bylo poznat, že uvnitř někdo je. Občas Musja potkávala sousedy, ale nikdo se nesnažil přiblížit a zapovídat se, což jí plně vyhovovalo.

Po návratu domů navštěvovala Vrbu, znovu jí dávala najíst a dolévala jí vodu, kterou musela po vědrech nosit ze studny. Pravda, druhý týden našla ve stodole kolečko a zvykla si vodu vozit na něm. Pak se v klidu navečeřela, umyla nádobí, zalezla si pod peřinu a ponořila se do sledování nějakého dobrého filmu, díky tomu, že mobilní internet chytala v domě dobře, a když připojila notebook k telefonu, měla bez sebemenších problémů přístup k celosvětové síti. Kolem desáté večer už Musja vždy spala.

Za ty dva týdny, které prožila ve svém novém domě, si natolik zvykla na věci, které ji obklopovaly i na nové denní rituály, že celý její dosavadní život, který byl vroucí, energický, plný světla, zvuků, vůně benzínu a víru věcí, jež nyní vypadaly prázdně a nepotřebně, jí připadal jako přelud.

Současná Musja s culíkem na hlavě, který připomínal koňský ohon, s nenalíčenýma očima, s ostříhanými nehty a ztvrdlými mozoly na dlaních vůbec nebyla podobná svému předchozímu já. Nicméně tepláková souprava, pravidelný chod dne, každodenní menu, ve kterém nebyly italské těstoviny s mořskými plody ani japonské sushi, z nějakého důvodu Musje vůbec nebránily v tom, aby se cítila šťastná a spokojená.

Poprvé za mnoho let nemusela vyskočit, když zazvonil nenáviděný budík, nemusela nikam pospíchat, neustále něco plnit, nemusela se sedřít z kůže, aby si jí někdo všiml a ocenil ji, nemusela rychle a dychtivě vydělávat peníze, které byly potřeba jen k tomu, aby mohl pokračovat tento nesmyslný začarovaný kruh.

Ukazuje se, že bez všech těchto povrchních atributů úspěchu bylo docela možné žít. Dýchat studený, velice čistý ranní vzduch, dlouze objímat koňskou tvář a při tom slyšet, jak Vrba stříhá ušima, dělat jednoduchou práci, která zbaví hlavu i srdce všech hloupostí, jíst obyčejné jídlo, procházet se po nekonečných polích

a pozorovat, jak kdesi v dáli nebe nesměle líbá zemi a trochu se stydí, že porušilo opatření a sundalo masku.

Roušku Musja nenosila, i když ještě před plánovanou cestou na dovolenou si jich koupila půl sta a samozřejmě si je přivezla s sebou. Jen na vesnici, kde byla celou dobu sama, se roušky ukázaly jako zbytečné.

Musja se o budoucnost vůbec nebála. Byla si jistá, že něco přijde, ale plánovat co, bylo momentálně naprosto zbytečné. První varianta je, že celá tato noční můra kolem karantény skončí a bude možné vrátit se do práce. V takovém případě by měla peníze na to, aby si prodloužila nájem domu a zůstala tady bydlet, protože se jí tady líbí a v létě zde bude jistě báječně. Druhou variantou je to, že nic neskončí. To znamená, že by majitelka Vrby ještě jednou přivezla krmení a potraviny, protože v té době ještě nebude moci koně prodat, a na prodloužení nájmu bude potřeba sehnat peníze, například prodejem eur odložených na dovolenou.

Co se stane, až dojdou i tyto peníze? O tom Musja poprvé v životě nepřemýšlela. Za současné situace by bylo směšné o tom přemýšlet. Každý den se dozvídala o tom, že onemocněl někdo z jejích přátel. Na tom nebylo nic překvapivého, její přátelé a kolegové hodně cestovali po světě a rádi se setkávali, takže patřili ke kategorii lidí, kteří byli obětmi nové nemoci jako první.

Musja o sebe neměla vůbec strach a byla pyšná na své rozhodnutí, které se po dvou týdnech života na vesnici ukázalo jako moudré a správné. Bála se pouze o svou maminku a babičku, ty ji však po telefonu uklidňovaly, jak mohly, prý: „Tohle není Moskva, situace je klidná, sedíme doma, chodíme jen pro jídlo, dáváme na sebe pozor, myjeme si ruce, dodržujeme doporučení, co se nám může stát?“, a Musja se snažila věřit, že všechno bude opravdu v pořádku.

Dnes začínal třetí týden jejího dobrovolného vězení, které ji vůbec netrápilo. Život kolem utichl natolik, že v ranní mrazivé prázdnotě bylo slyšet zvonění pavučin, bzučení hmyzu probouzejícího se na sluncem ozářených stěnách stodoly i nesmělý pohyb listů vyrůstajících z pupenů. Nebo to není karanténa, co zostřuje vnímání života kolem, ale prostě ticho venkova, na které Musja není zvyklá? To nevěděla.

Ráno dostala šílenou chuť na žemlovku. Upřímně, ze třiceti vajec v lednici zůstalo už jen pár. Co už, dříve či později bude Musja muset vyrazit do obchodu do sousední vesnice. Oloupala a nakrájela jablka, rychle připravila těsto a nalila ho do formy, kterou našla v kuchyni, dala do trouby a rychle utíkala nakrmit Vrbu, která během čekání na svou opozdilou majitelku už netrpělivě hrabala nohama ve stáji.

„Ahoj, Vrbičko.“ řekla Musja láskyplně a pohladila ji po hebkém čumáčku. Ta ji na oplátku pozdravila šťouchnutím do tváře. „Budeme snídat.“

Když ji nakrmila a dala jí vodu, odtlačila udýchaná Musja vozík, odhrnula si z čela vlasy, které jí vypadly z culíku, když v tom ztuhla nevěřic vlastním očím. Za jejím plotem stálo auto. Cizí auto! Velký černý džíp s petrohradskou poznávací značkou, vedle něhož se procházel stejně tak neznámý chlápek, přesněji, muž kolem třiceti let s culíkem. Zajímavé, co tady asi chce?

Když uviděl Musju, tak velice udiveně sklonil hlavu na bok, jako pták. Připomínalo to velkého a překvapivě chytrého papouška, kterého kdysi dávno měla rodina Musjiny nejlepší kamarádky. Chtěla se nad touto nečekanou náhodou pousmát, ale vtom se nezvaný host rozešel a vydal se k brance, ale zastavil se a jen položil ruce na plot.

„Dobrý den, vy tady bydlíte?“

„Ano!“ poměrně nepřátelsky odpověděla Musja, protože momentálně měla z cizích lidí strach. Nezná ho, kdo ví, co má na srdci, v tomto zapadákově můžeš křičet, jak chceš, ale nikdo tě neuslyší a nepřispěchá ti na pomoc. „Proč? Čekal jste snad někoho jiného?“

„Popravdě, ani sám nevím, koho jsem čekal,“ přiznal návštěvník, „předpokládal jsem, že zde bydlí Taťána Sergejevna Mezencevová, ale je pravda, že by měla být o dost starší. Vy jste její dcera?“

„Nevím, jestli má paní Mezencevová dceru, ale určitě to nejsem já.“ odpověděla Musja nepřátelsky. Taťána Mezencevová byla žena, od které si Musja pronajala dům. „Jmenuji se Marina Veselovová, ten dům jsem si pronajala na tři měsíce od Taťány Sergejevny, která ho k pronájmu nabízela.“

„K pronájmu?“ mladý muž vypadal zmateně. Musja si teprve teď všimla, že je poněkud bledý, možná po té dlouhé cestě, nebo ze zpráv, které ho rozrušily. „Musím se přiznat, že jsem nečekal, že tady místo Mezencevové potkám úplně cizího člověka.“

„Přijel jste na návštěvu? To jste si nevybral zrovna vhodnou dobu. A i kdyby, Taťána Sergejevna tady není. Zavolejte jí, prosím, protože její adresu v Moskvě neznám. I když, já bych na jejím místě radost z hostů neměla.“

„Vy jste vždycky tak nepřívětivá a nepohostinná?“ zeptal se host. „Strávil jsem za volantem téměř osm hodin, abych se sem dostal. Adresa do Moskvy Taťány Sergejevny je mi k ničemu, ani její číslo nemám. Jel jsem sem.“

„To mě těší, ale bojím se, že vám nemůžu pomoci, tedy kromě telefonu na Taťanu Sergejevnu, jestli chcete. Promiňte, ale dovnitř vás nepustím, protože samoizolaci беру vážně.“

„Jak vidím, tak vy, Marino, berete všechno vážně.“ najednou se rozveselil, a i jeho bledé tváře zčervenaly. „Dovolte mi, abych se představil, jmenuji se Sergej Barinov.“

„Těší mě.“ automaticky odpověděla zdvořilá Musja. „A na shledanou! Musím vyvést koně do zahrady a mám spoustu práce doma. Je mi líto, že byla vaše cesta zbytečná. Chcete tedy telefon na paní Mezencevovou?“

„Její telefon nepotřebuji!“ zarputile odpověděl host. Tedy, Sergej Barinov. „Poslouchajte, přijel jsem sem, přímo sem, protože je mi vlastně jedno, kdo tady žije. Prosím, můžeme jít dovnitř? Všechno vám povím.“

„Ne, to nejde!“ řekla přísně Musja. „Nejsem tady už tři týdny úplně sama jen proto, abych pak dovolila prvnímu člověku, kterého potkám, aby mě nakazil. Pokud mi chcete něco říct, povídejte zpoza plotu. Ale rychle, prosím! Vážně mám spoustu práce.“

Náhle se na okamžik lekla. Vážně ze sebe vyhrkla, že tu bydlí sama? Tenhle Barinov, ať je to kdokoliv, může klidně použít sílu, aby si vzal to, pro co přišel. To, že je tvrdohlavý, už víme.

„Prosím, nebojte se mě.“ řekl spěšně host, jakoby četl její myšlenky. „Já vám nijak neublížím. Jsem docela slušný člověk, opravdu. V Petrohradu mám svou restauraci, tedy, síť restaurací – Římské prázdniny, možná jste o ní slyšela?“

Musja o ní neslyšela a slyšet nechtěla. Jaképak restaurace, když je teď vše zavřené!

„No a právě proto, že jsme teď nuceni mít zavřeno,“ pokračoval ve čtení jejích myšlenek Sergej, „jsem se rozhodl prověřit rodinnou záležitost, kterou jsem se doteď neměl čas zabývat, protože jsem měl plné ruce práce. Tedy, přesněji, zabývám se tím už dlouho, spoustu času jsem strávil v archivech, dozvěděl jsem se toho spoustu, ale zkrátka nebyl čas na to přijet sem. A hlavní bylo odhodlání. No a teď jsou restaurace zavřené a já nemusím řešit dodávky zboží, ani urovnávat výtržnosti, nemusím dělat vůbec nic, a na dovolenou v zahraničí se prostě nedostanu. Takže jsem se rozhodl přijet sem, abych všechno viděl na vlastní oči.“

„Co všechno?“ zeptala se z nějakého důvodu Musja, které to v podstatě bylo všechno jedno. Zkrátka jí najednou došlo, že poprvé po dvou týdnech mluví s živým člověkem, a ne jen s obrázkem v telefonu. Ten pocit byl zvláštní, jako v nějakém hororu.

„Podle naší rodinné pověsti by někde tady měl být zakopaný poklad.“

„Cože, blouzníte?“ zeptala se Musja podezíravě. „Nebo jste se prostě zbláznil? Jaký poklad by v tomto zapadákově mohl být? Kdo by ho tady nechal, ustupující armáda Napoleona?“

Sergej se zasmál, jako by vzdával hold jejímu smyslu pro humor.

„Všechno vám povím.“ řekl Barinov. „Je to vážně zajímavý příběh. Ale ne přes plot. Navíc je zima.“

Musja si všimla, že se opravdu klepe zimou. Samozřejmě, je zmrzlý, chudák. Je pravda, že je lidské člověka pohostit alespoň čajem.

„Máte ochranu?“ vzdala to Musja.

„Jakou ochranu?“ nepochopil Sergej.

„Jakou asi?“ rozzlobila se Musja. Tato otázka ji zaskočila! „Dýchacích cest, samozřejmě. Bez toho vás domů nepustím. A bez rukavic taky ne.“

„To nemám.“ Barinov byl zmatený.

„Dobrá, já vám dám. Pojd'te na dvůr a počkejte na verandě. Hned jsem zpět.“

Vběhla do domu, sama si nasadila roušku a rukavice, vzala ven dezinfekci, přinutila Sergeje si vydezinfikovat ruce a upjatě ho u toho sledovala, načež mu dala gumové rukavice a roušku ze svých zásob. Pak mu řekla, aby se vyzul u dveří a znovu použil dezinfekci, poté už mohl vejít do domu. Kýženou lahvičku s dezinfekcí otřela chlorhexidinem, přičemž si všimla udivených Sergejových pohledů.

„Vidím, že berete vše vážně.“

„Ano, беру všechno vážně.“ odsekla mu Musja. „Dám vám čaj a něco k jídlu, jistě máte po cestě hlad.“

„A to budu pít čaj přes roušku?“ řekl opět pobaveně.

„Hrozně vtipné. Mezitím co budete snídat, vyvedu Vrba na zahradu, vyčešu ji a uklidím ve stodole. To mi zabere tak čtyřicet minut, takže se nemusíte bát, v klidu si odpočítejte. Až se vrátím, roušku si znovu nasadíte a všechno mi povíte. Ale potom už pojedete, dobře?“

„Ano, samozřejmě, nechci vás vůbec obtěžovat. Už tak jsem se tu objevil jako blesk z čistého nebe.“ řekl omluvným hlasem Barinov. „A moc vám děkuji za čaj, strašně jsem potřeboval něco teplého. Po cestě byla všechna stravovací zařízení zavřená. Jasně, že mám s sebou termosku, ale čaj mi už dávno došel.“

Nebyl drzý a to Musje imponovalo. Díval se přívětivě, trochu nepřítomně, zřejmě únavou. Měl dokonale oválný obličej s bradou nepatrně vyčnívající dopředu, husté kudrnaté vlasy stažené dozadu, čímž obnažovaly vysoké ustupující čelo, a rovný nos, takový, jakému maminka říkala římský. No jo, měl i restaurace s názvem Římské prázdniny, takže je to určitě Říman.

Musja rychle prostřela stůl, vytáhla z trouby již hotovou žemlovku, nakrájela ji na kousky a mezitím se smála tomu, jaké hlouposti se jí honí hlavou poté, co její dvoutýdenní odloučení od lidí bylo narušeno.

„Tak, pijte,“ řekla Musja, když dokončila jednoduché domácí práce. „Za chvíli jsem zpět a ano, můžete si sundat bundu, je tady horko, jen co je pravda.“

„Ale ne, vůbec není horko,“ ujistil ji host. „Děkuji vám, Marino. Dělejte co potřebujete, jinak se budu cítit hloupě.“

Musja nerada měnila své plány, a tak si šla po svém. Domů se vrátila za hodinu, mezitím uklidila stáj, nanosila čistou vodu, vyměnila seno a vyčistila Vrbu jak se patří, ta u toho spokojeně hrabala nohama, šťouchala Musje do tváře a potichu řehtala. Udýchaná, ale spokojená Musja se vrátila domů a našla svého hosta, jak spí. Usnul přímo za stolem s hlavou složenou do dlaní.

Musja ho nechtěla budit, opatrně umyla nádobí, sklídila ze stolu a vydezinfikovala si ruce. Pak si svlékla oblečení, ve kterém byla u Vrby, rychle se osprchovala a oblečená do těsných džínů a tenkého svetříku se vrátila do kuchyně. Většinou doma chodila v pohodlné teplákovce, ale teď, z ničeho nic, se chtěla vyparádít a dokonce i namalovat.

Kradmo se podívala na stále spícího hosta, sundala si gumičku a rozčesala si lehce vlnité vlasy, jež jí splývaly na ramena. V šuplíku našla kosmetickou taštičku, kterou si tam odložila a přešla si řasy řasenkou. Dobrá, stačí. Ten člověk se za chvíli vzbudí a odejde, není vůbec žádný důvod se kvůli němu tak parádít.

„Nedělám to kvůli němu, ale kvůli sobě.“ zašeptala z nějakého důvodu Musja, úplně se na sebe rozzlobila a prudce zavřela šuplík. Jeho zaskřípaní hosta probudilo. Zvedl hlavu a ospalýma očima se rozhlížel po kuchyni a s obtížemi zaměřil svůj pohled na Musju.

„Ach, Marino, asi jsem usnul. Vy už máte hotovo?“

Zdalo se, že na něj proměna Mariny neudělala dojem, možná, že si žádné změny ani nevšiml. Navíc, proč by si měl prohlížet cizí ženskou, která se schovává v takovém zapadákově a ještě se koupe v dezinfekci.

„Už to mám.“ řekla Marina a cítila hořkou pachut' křivdy v ústech. I když, bůh ví, že tenhle člověk jí nic nedluží. „A teď mi všechno řeknete a pak už pojedete, dobře?“

„Ano, jistě, jsem připraven.“ řekl. „V podstatě jde o to, že si jsem jistý, že je někde tady ukrytý poklad.“

„Opakujete se,“ řekla Musja ledabylým tónem, „to jste už říkal, já se vás ptala, kdo ho tady zakopal.“

„Můj prapradědeček. Přesněji...on ne. Poklad je dar mého prapradědečka Ivana Aleksandroviče Barinova, který ho před odjezdem do občanské války daroval své milé, tedy prakticky své nevěště, Natálii Ignátovové. Její rodina měla tady nedaleko panství. V roce 1918 její rodinu z toho panství vyhnali a oni se přestěhovali sem, do tohoto domu. Tedy do domu, který tu stál před tímto, pochopitelně. Když se Ivan po několika letech vrátil, zjistil, že Ignátovovi uprchli z Ruska do Paříže a usadili se tam.“

„A on se nesnažil Natálii najít?“ zeptala se Musja, která i přes veškerou svou nezávislost byla romantickou mladou dámou a proto se o hrdiny z tohoto dávného příběhu upřímně strachovala.

„Možná, že se i snažil, ale v té době...však víte sama. Takže se už nikdy víc neviděli. Barinov si vzal mou praprababičku, měli spolu dvě děti, mladší z nich byl můj praděda. Byl to voják, po válce skončil ve službě v Petrohradu, kde i zůstal. Takže veškeré mé kořeny jsou v Petrohradu, ne v Moskvě. I prapradědeček pochází z Petrohradu, jak jsem zjistil z archívů. Do Moskvy ho to táhlo, protože se zamiloval do Ignátovové, a tak se za ní do hlavního města přestěhoval.“

„A co ty cennosti? Nechala si je jeho milá? Jak víte, že si je nevzala do Paříže? V emigraci by se jí velice hodily.“

„A o to právě jde. Můj předek si myslel, že Natálie právě tohle udělala. Celý svůj život žil tak, jako by nikdy žádné cennosti neměl. Tajil svůj původ, jak mohl. Dokonce sbíral zásluhy za nové vlády, aniž by měl nějaké morální zábrany. Ani svým dětem, včetně mého pradědečka, o tom nikdy neřekl. Zemřel, a všechna svá tajemství si vzal s sebou do hrobu.“

„A odkud jste tedy vzal tu myšlenku s pokladem?“

„Z dopisu. To je zase jiný příběh. Natálie Ignátovová odjela do Paříže a provdala se tam. Její život byl docela šťastný, i když, samozřejmě, ne bez obtíží. Celý život si však pamatovala, že v těžké chvíli zakopala poklad nedaleko domu,

ve kterém bydlela. Bála se, že kdyby se něco stalo, dům prohledají a poklad najdou, nebo že ho nedej bože zapálí. Proto všechny cennosti schovala do plechovek a zakopala. S otcem utekli ve spěchu, nestihla poklad vyzvednout. Tehdy si nemysleli, že odchází navždy, věřili, že se vrátí.“

Host náhle ztichl a přimhouřil oči, jako by ho mluvení unavilo. Musja už zapomněla, že ještě před chvílí z něj neměla radost. Vyprávěný příběh ji zcela uchvátil a v její bohaté fantazii se už rýsovalo dechberoucí pokračování. Ne nadarmo jí maminka říkala, že její fantazii by jí mohl závidět kdejaký spisovatel. Ach, ne nadarmo!

„No a co bylo dál?“ netrpělivě se zeptala. „Mluvil jste o nějakém dopise. Co v něm bylo?“

„Ach, ano, dopis.“ otevřel host oči a zíral na Musju, jako by ji viděl poprvé, ztěžka polkl. „Ano, ano, poslouchajte. Natálie Ignátovová zemřela v roce 1995. V té době jí bylo 97 let, ale i přes svůj úctyhodný věk si zachovala čistou hlavu a dobrou paměť. Pár let předtím požádala svého vnuka Evžena, aby se pokusil najít potomky jejího milého v postsovětském Rusku, ale neřekla proč. Evžen přání babičky vyplnil a vydal se po stopě vnuka Barinova, který se, na počest svého dědečka, také jmenoval Ivan. Právě jemu stařenka krátce před smrtí poslala dopis, ve kterém se psalo o pokladu skrytém nedaleko jejího bývalého sídla. Můj děda ten dopis dostal.“ pokračoval host ve vyprávění. „Byl v něm celý výčet bohatství, které Natálie zakopala u jabloně rostoucí poblíž studny. To je jediný orientační bod, podle kterého bylo možné určit polohu pokladu. Dopis byl jako pohlazení pro duši, protože v hladových devadesátých letech na takové nesčetné poklady nikdo nemohl ani pomyslet. Jak říkali rodiče, tehdy byl i zahraniční margarín vnímán jako delikatesa. A teď tohle.“

„Co tohle?“ Musjiny oči zářily nadšením.

„Přečtete si to sama.“

Z kapsy vytáhl malý deník a z něj složený list papíru. Ne ošuntělý, ale spíše opotřebovaný. Musja pohledem požádala o svolení a vzala list do rukou. Byl v něm poměrně hezkým, i když zastaralým ruským jazykem popsán příběh, který už slyšela. Ve spod byl seznam cenností, které Natálie Ignátovová ukryla

do plechovek. V šesti plechovkách byly ukryty mince z dob cara Alekseje Michajloviče, Petra I., Pavla III., vzácné mince z doby vlády Petra II., Alžběty Petrovny, Anny Ivanovny, Borise Godunova, polské mince ražené v Rusku a korunovační mince Mikuláše I. a Alexandra III.. Ale také malá naběračka z drahých kovů se smalty, ta je výtvozem moskevské dílny Fabergé, zlaté hodinky, znak vousů, neboli žeton prokazující zaplacení daně z vousů, který musel mít na příkaz Petra I. každý muž, který chtěl nosit vousy, Řád svaté Anny I. a II. stupně, Řád Stanislava II. stupně, ženský prsten s briliantem, stříbrná řádová naběračka z doby Kateřiny II.. V jedné z plechovek byly také zlaté kříže a malé ikony.

Musja sice nebyla specialistkou na starožitnosti, bylo jí však jasné, že to všechno musí stát celé jmění.

„Když dědeček dostal dopis, nechtěl o žádném pokladu ani slyšet.“ pokračoval ve svém povídání host. „Pomyšlení, že jeho dědeček před babičkou miloval jinou ženu, ho zraňovalo. Byl to zkrátka člověk ze staré sovětské školy. Hledání pokladu, dědictví carského režimu, ani nějaké mince ho vůbec nezajímaly. On jasně zakázal o tom všem vůbec mluvit. Nepamatuji si to moc dobře, protože jsem byl ještě poměrně malý, ale poté, co dědeček před pár lety zemřel se táta probíral dokumenty a našel ten dopis, který dal mně. Upřímně řečeno, ani on nevěří, že to nejsou jen výmysly nějaké poblázněné stařeny. A tím spíš nevěří, že by se poklad, pokud je skutečně zakopaný, po sto letech podařilo najít.“

„Takže vy tomu věříte?“

„Mám-li být upřímný, zkrátka mě to zajímá. Téměř dva roky jsem strávil v archívech, abych zjistil něco o historii své rodiny, details ze života Ivana Barinova, sledoval jsem cestu Natálie Ignátovové. Zároveň jsem se zajímal o tohle místo. Dům, který tady stál vyhořel poté, co Ignátovovi utekli. Pak se tady usadil nový majitel, nějaký moskevský inženýr. Taťána Mezencevová je jeho vnučka, nebo pravnučka, to si přesně nepamatuji, ale je to příbuzná v přímé linii, to určitě.“

„Ano, říkala, že tady žili její rodiče.“ vzpomněla si Musja. „Mívali koně. Ona před několika lety dům zrekonstruovala, zavedla vodu a kanalizaci. Studna tady samozřejmě je, ale jestli ta samá, to nevím. A jabloň tady není žádná.“

„Dobrá.“ host těžce vstal ze židle. „Já, s dovolením, pojedu. Jsem nějaký unavený. Musím se někde ubytovat. Hlavní je, že toto místo skutečně existuje, takže v létě budu moci zkusit poklad najít, co myslíte, Marino?“ nečekaně mrkl na Musju. „Skončí ten chaos kolem koronaviru, život se vrátí do normálu, bude teplo a my se společně budeme věnovat hledání pokladu?“

Z nějakého důvodu se Musje vyhlídka, že s tímto člověkem bude něco dělat, zdála lákavá. Než však stačila najít nějakou vhodnou odpověď, její host odešel z kuchyně, v chodbě si obul boty, zabouchl dveře a odešel. Na rozloučenou řekl jen „děkuji“. Během chvilky Musja uslyšela, jak startuje auto a poté vše utichlo. Podívala se ven, ale dvůr i prostor za plotem byly prázdné. Nezdálo se jí to všechno?

Den pokračoval jako obvykle. Poprvé po dvou týdnech Musje vadilo, jak pomalu ubíhal. Najednou se jí chtělo až brečet, jak šíleně toužila po zábavou kypícím přátelském večírku, rámusu v restauraci plné lidí a vzrušení z náhlých nových známostí. Celá smutná poobědvala polévku, kterou v rychlosti uvařila z dušeného masa v konzervě, umyla nádobí, vytřela podlahy, utřela prach a lehla si do postele. Chtěla si dát odpolední siestu, která se už stala jejím zvykem, ale neusnula.

Musja si povzdechla nad ztraceným klidným samotářským životem a rozhodla se jít na procházku. Pořádně se oblékla, a přitom div netrpělivě nezamručela, jelikož letošní duben byl studený a deštivý. Někaká neznámá síla ji hnala z domu. Kam? Proč?

Musja si ve spěchu obula vysoké holínky, které si kdysi koupila spíš z neuvážení, ale které se ukázaly jako nepostradatelné na procházkách po vesnických uličkách. Musja seskočila z verandy, zamkla dveře, klíče si dala do kapsy a svižným krokem se vydala cestičkou, která začínala hned za brankou a vedla k velké polní cestě.

Slizké zbytky loňské trávy nepříjemně čvachtaly po nohama. Když došla k polní cestě, tak se zastavila ve snaze zjistit, kudy jít dál.

Když půjde doleva, dojde do vesnice, když doprava, dojde do sousední vesnice. Ani tam, ani tam nechtěla. Jasně, mohla se rozhodnout a zajít do obchodu

alespoň pro ta vajíčka, ale když vyrážela na nečekanou procházku, nevzala si peněženku. Navíc, autem je to pohodlnější, nemusí se pak táhnout s těžkým nákupem.

Stála na cestě, jak rytíř na rozcestí, a horečně přemýšlela, kudy bude lepší pokračovat. Náhle se však její pohled zaměřil na černé auto, které nehybně stálo u krajnice kousek před ní směrem k vesnici. Tvar auta matně připomínal něco známého. Musja se rozhodla vydat cestou do vesnice, přesněji, k autu, pochopitelně. Po několika krocích už rozpoznala SPZ. Bylo to to samé auto, které před několika hodinami zastavilo před jejím domem. Auto, kterým přijel Sergej Barinov. Musja přišla k řidičovým dveřím a podívala se do okýnka. Barinov byl uvnitř, seděl se zakloněnou hlavou a zdálo se, že tvrdě spí. No ano, vždyť si stěžoval že je unavený a u Musji doma také usnul, jen co vypil čaj.

Okno se lesklo, takže přes něj nebylo jasně vidět. Musja si náhle všimla, že má příliš bledé tváře a suché, tiše se pohybující rty. Nebo se jí jen zdálo, že to bylo potichu?

Musja trhla dveřmi, které se poslušně otevřely. Jak může spát v odemčeném autě v takovém zapadákově! Vždyť ho mohl někdo okrást!

„Sergeji?“ oslovila ho, protože skutečně něco mumlal. Musja pochopila jen slovo „pít“. „Slyšíte mě? To jsem já, Musja. Teda, Marina.“

Na okamžik otevřel oči pokryté nějakým matným filmem, podíval se, ale očividně Musju nepoznal a hned zase upadl do podivného bezvědomí. Co to s ním je, je mu špatně?

Marina najednou pocítila strach. Zdálo se, že před jejíma očima umírá člověk a ona vůbec netušila, co má v takové situaci dělat. Je zraněný? Někdo ho pobodal? Proč je sakra v bezvědomí?

Musja se naklonila nad jeho tělo aby mu odepla bezpečnostní pás. Ten zašustil, a jako had se zavinul zpět na své místo. Krev vidět nebyla, rány na těle také ne. Hlava mu sjela z opěrky a spadla do Musjiných rukou. Ta nejednou pochopila, že je Barinov úplně horký, skoro jako kamna. Proboha, on má jen teplotu.

Vidinu hrozného viru, kterého se Musja už měsíc tolik bála, měla přímo před sebou. Uskočila na stranu a třesoucícma se rukama vytáhla z kapsy lahvičku s dezinfekcí a začala si křečovitě třít dlaně ve snaze zničit tuto neviditelnou infekci. Pozdě, už je zřejmě nakažená. Bože, co má teď dělat? Ach, ano, je potřeba zavolat záchranku.

Ruce se jí třáslly a na okamžik byla znechucená tím, jak moc se bojí. Sykla na sebe, vytáhla telefon a začala vytáčet číslo rychlé pomoci, ale hned si uvědomila, že tam není signál. Ano, majitelka ji varovala, že u ní je připojení stabilní, protože je v domě nainstalovaný zesilovač, a pak není síť téměř až do samotné vesnice. Takže aby mohla zavolat záchranku, musí zajet buď do vesnice, nebo se vrátit domů. Ale co má dělat s Barinovem, nechat ho tady, když je v bezvědomí?

Rozhodnutí přišlo rychle, i když to nebylo jednoduché. Nasadila si roušku a rukavice, které už samozřejmě byly k ničemu, ale dodalo jí to alespoň psychickou oporu, vrátila se k autu, vlezla do něj ze strany spolujezdce a snažila se na ni přetáhnout svého nového známého.

Byl těžký, neforemný a velmi horký, ale Musja tahala a tahala, přehodila ruce, nohy, srovnala hlavu, strkala, tlačila a tlačila, a po chvíli, která se zdála jako věčnost, ležel už Sergej Barinov bezvládně na sedadle spolujezdce, které Musja posunula dozadu, aby se oba cítili pohodlněji.

Byla zpocená a unavená, jakoby tahala pytle s pískem. Přes roušku se jí těžko dýchalo, navíc jí pořád klouzala do očí a Musja ji v určitý moment strhla a strčila do kapsy, přičemž si uvědomila, jak zbytečná ta rouška v podstatě byla. Nabrala dech a sedla si za volant, nastartovala, otočila se a jela k sobě domů.

Sanitka přijela rychle, asi za půl hodiny. Celou tu dobu ležel Sergej v autě přikrytý dekou, pro kterou Musja zaběhla domů. Lékaři ve svých speciálních oblecích vypadali spíše jako kosmonauti a nebylo poznat, jestli to jsou muži, či ženy. Vyšetřili ho, když byl ještě v bezvědomí, odebrali mu stěry z nosu a úst, změřili teplotu bezdotykovým teploměrem, vylezli ven a začali si skládat své kufříky. Musja, která přešlapovala poblíž, je sledovala přes okno auta.

„Do jaké nemocnice ho povezete?“ zeptala se.

„Do žádné,“ odpověděl ten vyšší. Hlas byl mužský, aha!

„Cože?“ Musja byla zaskočená. „Jak to, vždyť je mu zle!“

„Nikomu teď není dobře,“ zareagoval doktor. „Dýchá normálně a teplotu srazíte paracetamolem. Hlavně ho položte na břicho a podávejte mu hodně tekutin. Pokud se začne dusit, volejte.“

„Počkejte, já se o něj nemůžu starat!“

I přes obrovské „protimorové“ brýle bylo zřejmé, že se doktor na Musju dívá s nesouhlasem.

„Cože? Takže zdravý vám plně vyhovoval, však auto má slušné, že? Ale když je nemocný, starat se nechcete.“

„Ale ne, o to nejde. Já toho člověka vůbec neznám. Přijel z Petrohradu, protože...“ Musja na chvíli zaváhala, ale hned se vzpamatovala: „...protože má nějakou záležitost s majitelkou domu, od které jsem si dům prostě pronajala.“

„Takže on ani není místní?“ spokojeně řekl muž v bílém obleku. „A řeknete nám, do které nemocnice bychom ho tedy měli odvést? Kdepak, děvče. Je to váš host, tak se starejte.“

„A co když umře?“ vykřikla Musja.

„Neumře. Je mladý, silný, dýchá normálně. Dostane se z toho.“

„A co když má koronavirus a nakazí mě?“

„Tak se z toho taky dostanete. Pokud bude nějaký problém, volejte.“

Musja zoufale sledovala, jak „mimozemšťané“ odchází ke svému autu. Byla tak vyděšená, že jí až stály vlasy na hlavě.

„Počkejte!“ zakřičela Musja když viděla, že se zdravotníci chystají nasednout do auta. „Prosím, počkejte! Pomozte mi ho alespoň odvést dovnitř, já to sama nezvládnou. Buďte přece lidi.“

Lidé v bílém se podívali na její drobnou postavu.

„Dobře.“ řekl nakonec druhý hlas, ženský. „Máte pravdu, nebylo by lidské ho nechat v autě, a vy to vážně sama nezvládnete. Igore, Žeňo, pomozte jí.“

A tak se stalo, že o deset minut později, po odjezdu sanitky, stála Musja tvář v tvář velkému problému; obrovskému tělu rozvalujícímu se na její posteli, stále ještě v bezvědomí. Život nabral zcela nové obrátky, což znamenalo, že se mu musela znovu přizpůsobit.

Následující dny se spojily v časové kontinuum, které nemělo začátku ani konce. Dobře, možná se v něm daly jasně rozlišit ty intervaly, ve kterých Musja čistila, krmila a napájela Vrbu. Všechny zbylý čas vysedávala u postele nemocného Sergeje, podávala mu léky a šťávu připravenou z pomerančů, které našla v chladné chodbě. Také ho krmila kuřecím vývarem a otírala vlhkým hadříkem. Vylévala a vymývala starou misku, která narychlo posloužila jako bažant, a divila se, že jí to ani trochu neznechucovalo.

Ve volné chvíli sama něco pojedla, přerušovaně spala na pohovce v obýváku, kdy se jí do snů prolínal tlumený kašel a těžký dech jejího nezvaného hosta. Při dýchání sípal, ale rozhodně se nedusil. Kolik dní do sebe nasála ta černá díra Musja nevěděla. Tři? Pět?

„Marino?“ zaslechla Musja a poskočila na pohovce, nevěděla, jestli se jí to jen nezdálo. „Marino, pojdte za mnou, jestli vám to nevadí.“

„Ano, Sergeji, už běžím.“ nazula si papuče a pospíchala do vedlejšího pokoje. „Je vám líp? Díky bohu, že už jste při sobě.“

„Je to zvláštní, měl jsem pocit, že jsem někde jinde, ale zároveň jsem s jistotou věděl, že jsem právě ve vašem domě. Když jsem byl mimo, celou dobu jsem viděl vaši tvář a také jsem cítil vaše ruce, jemné a hebké. V minulém životě jste musela být milosrdnou sestrou, Marino.“

„Ne, nebyla. A co víc, odjakživa se bojím všeho, co je s medicínou spojeno – bolest, krev, slzy. Moje babička je doktorka a maminka zdravotní sestra, ale já jsem ani na minutu nepochybovala o tom, že se touto cestou nikdy nevydám.“

„Nikdy neříkej nikdy,“ zamyšleně řekl Barinov. „Marino, vždyť jste mi zachránila život.“

„Ale no tak.“ Musja byla v rozpacích. „Já určitě ne!“

„Je to opravdu tak. Pamatuji si, že se mi udělalo docela zle po cestě, že jsem sotva stihl zastavit u krajnice, pak jsem omdlel. A zdá se, že jste mě našla, nebála jste se mě vzít k sobě domů, vytáhla jste mě z auta a uložila do postele, navíc jste se o mě starala tak, jak moje maminka v dětství. A to i přesto, že jste se tak strašně bála, že onemocníte.“

„Bojím se pořád.“ přiznala se Musja. „Ale do nemocnice vás vzít nechtěli. Nemohla jsem vás nechat venku.“

„Takže jste mě vážně zachránila, a nehádejte se se mnou! A kde je vaše kočka? Moc rád bych ji viděl.“

„Jaká kočka?“ Musja se lekla, že se Sergejovi vrací horečka. „Já nemám žádnou kočku, jen koně ve stodole, Vrbu.“

„Ano, vzpomínám si, že jste mluvila o koni.“ souhlasil. „ale pořád jste volala na kočku. Musju.“

Zaskočená Musja chvíli mlčela a pak se hlasitě zasmála, jelikož si uvědomila, že hosta nyní nejspíš uvede do rozpaků.

„Musja jsem já,“ řekla nakonec, „tak mi říkají doma. Marino mi říkají jen při formálních příležitostech a pro rodinu a přátele jsem Musja. Říkají mi tak od mala.“

Přirozeně se cítil trapně, ale nezačal se hloupě omlouvat.

„A můžu vám taky říkat Musjo?“ zeptal se místo toho. „Je to moc hezké jméno, hodí se k vám.“

Musja mu dovolila, aby ji oslovovat přezdívkou. S její pomocí si Sergej zvládl dojít na toaletu a umýt se. Během toho Musja stihla převléct postel, vyměnila propocené povlečení a dala ho do pračky. Potom společně posnídali v kuchyni, jako by společné snídane byly jejich dávným zvykem.

Poté Musja trvala na tom, aby si šel znova lehnout a sama šla ven za Vrbou. Když se vrátila, zjistila, že Sergej spí, ale zvuky jejích kroků ho probudily, otevřel oči a usmál se. Ten úsměv byl úžasný.

„Tak jo.“ řekla Musja rozhodně. „Dnes si odpočiňte a zítra pojedeme do nemocnice.“

„Proč?“ zeptal se a pozorně na ni zíral. „Už mně máte dost? Chcete se mně zbavit?“

„Neříkejte hlouposti!“ rozzlobila se. „Musíme zjistit výsledky vašich testů, podívá se na vás doktor a budeme trvat na tom, aby udělali CT plic. Musíme zjistit, jestli se zlepšujete. Pokud bude vše v pořádku, tak se sem vrátíme a vy se tady doléčíte. Rozumíte? A nehádejte se se mnou, probůh!“

„Nebudu se hádat,“ zasmál se Sergej, „zprvé, máte pravdu a zadruhé, jste opravdu rozkošná, když se zlobíte.“

Další den Musja nakrmila Vrbu, pomohla Sergejovi, který byl ještě velice slabý, se obléct, dovedla ho k autu a posadila na místo spolujezdce.

„Nepojedeme radši mým autem?“ zeptal se.

„Ne, víckrát za volant vašeho auta nesesdnu. Je na mě docela velké a děsivé. Když jsem myslela, že umíráte, dojela jsem domů docela statečně, ale znova to podstoupit nehodlám.“

V krajské nemocnici, do které dorazili za půl hodiny, je ani neposlouchali.

„Zbláznili jste se?“ starší paní na recepci rozhodila rukama. „Jezdíte a jezdíte! Kdybyste tak všichni jezdili do Moskvy, a ne k nám!“

„Tomuto muži dělali v sobotu test na koronavirus. Vzorek odvezla záchranka, potřebovali bychom vědět výsledek. To zprvé,“ oznámila Musja rázně.

Sergej stál opřený o zeď a sotva lapal po dechu. Byl unavený z jejich krátké cesty, Musje to neuniklo.

„Tak se zeptejte na záchrance, jak mám vědět, kam odvezli vaše výsledky?“

„A zadruhé, on potřebuje udělat CT plic, má možná pneumonii! A my se odtud neheme, dokud se na něj někdo nepodívá a nezahájí léčbu.“

Těžko říct, co sehrálo větší roli, jestli Musjina vytrvalost, nebo peněženka, kterou Barinov vytáhl z kapsy bundy, ale navštívit lékaře a udělat CT plic se jim

povedlo. Ukázalo se, že má Sergej oboustranný zápal plic, nicméně ho postarší, velice unavený lékař ujistil, že ho na životě nic neohrožuje.

„Teď vám napíšu recept na antibiotika, budete je brát doma. Bude lepší, když tady u nás nezůstanete,“ upřímně řekl doktor.

„Doma antibiotika máme,“ zvedla hlavu Musja, „když jsem odjížděla z města, připravila jsem se na to, že bych mohla onemocnět. Takže děkujeme, ale recept není třeba.“

Všechny příhody v nemocnici jim zabraly docela dost času, a proto, že hodiny už ukazovaly čtyři, jela Musja po cestě domů poněkud rychleji. Měla šílený hlad a zcela vyčerpaný Sergej spal na zadním sedadle, dýchal naštěstí plynule a klidně. A neměl teplotu.

Musja vjela do dvora, zavřela bránu a vrátila se do auta aby vypnula motor. Ano, hlavně nesmí zapomenout vypustit Vrba, která dnes byla bez obvyklé procházky. Pokud by teď vzbudila Sergeje a pomáhala mu dostat se domů a uložit se do postele, trvalo by to dlouho. Zřejmě to udělá naopak – napřed vypustí koně na pastvu a hned potom probudí Sergeje. Nebude na tom nic špatného, když si ještě deset minut pospí v autě. Zmrznout určitě nestihne.

Vrata do stodoly byly z nějakého důvodu otevřené. No jistě, Musja ráno tak spěchala, aby odvezla svého hosta do nemocnice, že je zapomněla zavřít. Opřela se do těžkých dveří a vešla dovnitř. Po slunečním svitu si její oči stěží přivykaly na tmu. Vrba frkala a kopala kolem sebe ve stáji – nikdy předtím Musjin příchod nevíkala tak znepokojeně. Zlobí se snad, že ji ráno nevyvedla ven?

Tuto myšlenku už Musja nedomyslela. Stín, který se vyhrnul odněkud zpoza koně se rozmáchl a udeřil ji do hlavy. Musja, jakoby ji někdo podrazil kolena, se svalila Vrbě k nohám, zatímco ta pobíhala po své stáji. Musja se ještě stihla vyděsit: „Teď mě tady udupe.“ a pak nastala tma, ve které nebyla ani bolest, ani strach.

Jak dlouho byla tma Musja nevěděla, zato pak nastalo světlo, takové světlo, až z toho bolely oči a Musja je vůbec nechtěla otevřít. Bolela ji hlava a měla

strašnou žízeň, bolelo ji celé tělo, jak při nachlazení. Zdá se, že ji ve stodole někdo napadl.

„Ale ne, jen jsem dostala koronavirus.“ uvědomila si Musja když vnímala své pocity. „Sergej mě nakazil, to je ono. Nikdo mě nenapadl, zkrátka se mi ve stodole udělalo špatně a začala jsem blouznit. Proboha, zatím co já tady ležím, Sergej může umrznout v autě.“

Otevřela oči a byla připravená běžet za ním.

„Zůstaň ležet, ty neposedo!“ uslyšela naštvaný, ale do posledního tónu známý hlas svého hosta. „Nemůžu tě nechat ani na minutu samotnou. Určitě něco vyvedeš.“

Když se podívala kolem sebe, došlo jí, že je doma na svém gauči a vedle ní sedí živý a zdravý Sergej. Místnost vypadala nějak jinak, a když Musja zaostřila zrak, najednou si uvědomila, že tady někdo něco hledal. Všechny skříňky byly otevřené, šuplíky obrácené naruby, věci se povalovaly po zemi, jako by neznámý host jednal ve spěchu, ani se nesnažil skrýt stopy po své přítomnosti.

„Co se tady stalo?“ zeptala se šeptem Musja a odkašlala si.

„Někdo se sem vloupal a něco tady hledal.“

„Hledal? Co by tady mohl hledat?“

„To bys měla vědět ty,“ pokrčil rameny, „ale nejspíš lidé v izolaci, kteří zůstali bez práce a prostředků na živobytí usoudili, že okázalá loupež je nejlepším způsobem, jak získat jídlo pro své děti. Jinými slovy, někdo ze sousedů tě sledoval. Počkal, až odejdeme z domu a vnikl dovnitř, aby se přiživil na tvých penězích nebo jídle.“

„A co dělal ve stodole? A proč mě praštil po hlavě?“

„Myslím, že ve stodole nikdo nebyl, do hlavy tě udeřil tvůj kůň.“

„Vrba? Ne, nemohla mě udeřit ona. Je velmi mírumilovná a hodná a po celou dobu jsme spolu vycházely velmi dobře. Ne, Serjožo, někdo byl ve stodole, když jsem tam vešla a to on mě udeřil, Vrba mě naopak začala chránit. Kopla toho člověka, ne mě. Pověz, nikoho jsi neviděl?“

„O to právě jde, nikoho jsem neviděl. Probudil jsem se v autě, protože mi byla zima. Překvapilo mě, že jsi mě nechala spát venku, šel jsem domů, uviděl všečen ten nepořádek a došlo mi, že tam nejsi. Vydal jsem se tě hledat, přiběhl jsem do stodoly, kde jsi ležela na zemi a kůň byl rozhořčením celý od pěny. Tak jsem tě odnesl domů, chtěl jsem zavolat sanitku a v tom jsi se probrala.“

„A nikoho cizího jsi neviděl?“

Barinov zavrtěl hlavou:

„Ne, neviděl. Tak co, mám ti zavolat doktora? Nebo policii?“

„Nikoho volat nebudeme!“ zavrtěla Musja hlavou a trhla sebou kvůli náhle se zesilujícímu zvonění v uších. „Je jasné, že v současné situaci nemají všichni čas jen na nás, ani lékaři, ani policie.“ „Tím spíš, že nevěřím verzi o obyčejné loupeži. Za prvé, pokud dobře vidím, nic nechybí.“

„Jak to víš?“

„Peníze mám na kartě, tu mám v kabelce, která zůstala v autě. Žádné cenné věci nemám. Pokud se sem vloupali kvůli jídlu, tak to je v šatně v pytlích. Hledat pytle s obilovinami v komodě je hloupost. A ve stodole, kde je kůň, ještě větší. Takže se podíváme na druhou možnost.“

„Jakou?“ zdálo se to Musje nebo se jí Sergej vážně kochal?

„Ty jsi sem přijel proč? Hledat poklad.“

„No dobře. Přijel jsem se prostě poohlídnout, podívat se na dům, seznámit se s majiteli. A ty hned že hledat poklad.“

„Dobře.“ souhlasila Musja ochotně. „Ty ses přijel prostě podívat. A někdo jiný přijel hned po tobě právě proto, aby tě předběhl a našel ho.“

„A kdo by to mohl být?“ zasmál se Sergej. „Myslíš si, že kudy chodím, tudy vykládám o rodinných pokladech? Nebylo by mi zrovna do smíchu, kdyby se na mě dívali jako na blázna. Takže o pokladu nikdo, kromě mé rodiny, neví. A už vůbec ne o mé cestě sem.“

„A mezi členy tvé rodiny, pochopitelně, není nikdo, kdo by se vloupal do cizí stodoly a praštil po hlavě cizí ženu?“ zeptala se Musja sarkasticky.

Odpověděl rázně, bez přemýšlení:

„Nikdo!“

Do večera ještě Musja stihla uklidit v domě, připravit večeři, nakrmit Vrbu a dát jí vodu. Každý krok dělala s obtížemi, stále více jí zvonilo v uších, začínala jí bolet hlava, ruce a nohy měla ochablé, jako by ani nebyly její. Během mytí nádobí jí upadl hrnek a rozbil se, když se sehnula, aby posbírala střepy, div neupadla.

Sergej ji rychle chytil.

„Hej, hej, hej, kruci, máš teplotu, celá hoříš,“ zajančel. „Sakra, neušetřil jsem tě toho, zdá se, že jsem tě nakazil. Tak šup, teď tě uložím a zavolám doktora.“

„Doktor není potřeba.“ řekla Musja, sotva vydala hlásku. Teď, když ji potkalo to, čeho se nejvíc ze všeho bála, jí nebylo vůbec tak hrozně. Jen hodně špatně, toť vše. „Tebe jsme zvládli vyléčit bez doktora, tak to zvládneme i se mnou. Jen dávej pozor, abych normálně dýchala, dobře? A teď mi dej paracetamol, prosím.“

Na nějakou dobu, na tři nebo pět dní, si doslova vyměnili role. Musja téměř pořád spala, upadla do tvrdého spánku způsobeného horečkou a vynořila se z něj, aby si vzala léky nebo vypila sklenici kyselů, který, jak se zdá, připravil Sergej. Někdy byl místo toho kuřecí vývar. Na čele mívala vlažný ručník a pod hlavou ještě jeden polštář, aby neležela, ale aby byla v polosedě.

Její host čas od času někam mizel, ale pak se vždy znovu objevil, takže se Musja ani nestačila vylekat, že zůstala sama. Párkrát se pokoušela vstát, aby zaběhla za Vrbou, která zůstala opuštěná na pospas osudu, ale Sergej ji pokaždé zastavil:

„Tvůj kůň je v pořádku. Neboj se.“

Jak mohla být v pořádku? Musje se však znovu zvedla teplota, a tak jí nezbyvala žádná energie na to, aby se strachovala. Sergejovým slovům jednoduše věřila. Konec konců, ještě nikdy ji nepodvedl.

Někdy z venku slyšela hlasy – Sergejův a ještě někoho cizího. Jednou, když se cítila trochu lépe, se zeptala, kdo to je.

„Mitrič,“ odpověděl Sergej a když viděl její nechápavý obličej, vysvětlil: „Tvůj soused. Ten odlehlý dům na konci ulice je jeho. Najal jsem ho, aby se staral o tvou Vrbu. Nejsem zrovna specialista přes koně, a Mitrič je zvyklý.“

„No jistě,“ řekla Musja a zakašlala. Sergej ji trpělivě podal hrnek, ve kterém byl tentokrát brusinkový džus. Musja s jistotou věděla, že v tomto domě žádné brusinky nebyly, pouze pomeranče. „Já jsem neměla ani ponětí, jak se moji sousedé jmenují, a ty je dokonce najímáš na práci.“

„Tak oni potřebují práci a já se potřebuji postarat o koně, mít včas uvařenou čerstvou polévku a připravený ovocný džus. Je to poctivá výměna. Mitrič tady navíc žije celý život, takže ví o těchto místech všechno. I o minulosti, i o současnosti.“

Musja v jeho hlase slyšela nějaký podivný podtón, a proto, i když už byla z rozhovoru unavená, se ujistila:

„A o čem konkrétně ví ten tvůj Mitrič?“

„Například o tom, kdo ještě pronajímá domy v okolí.“ odpověděl Sergej nechápavě. „A také to, na kterém místě byla stará vesnická studna.“

Během těchto slov Musja usnula.

Když se znovu probudila, došlo jí, že už nemá teplotu. Dýchalo se jí lehce a volně, jako by slon, který jí seděl na hrudi, konečně slezl. Po celém těle cítila neuvěřitelnou lehkost, jako by ani nebyla člověkem, ale beztlížným tělem, andělem. Při myšlence na sebe jako na anděla se zasmála, protože jí sebeironie nebyla cizí a pokusila se vstát z postele. Trochu se jí točila hlava a pořád se cítila slabá, ale jinak bylo vše v naprostém pořádku.

Kvůli hluku, který Musja dělala, přišel Sergej z vedlejšího pokoje.

„Už jsi vzhůru. Proč jsi vstala? Ještě je brzy.“

„Je mi dobře, a tobě je jak?“ zeptala se Musja.

„Všechno v pohodě. Už si nepřipadám jako bych tahal pytle s pískem půl dne, když přinesu kýbl vody.“

„No, takže i já se budu postupně rozhýbávat. Musím zavolat mámě a babičce, určitě už šlíl z toho, že mě ztratily.“

„Neztratily tě. Každý den, když volaly, jsem jim zvedl telefon, všechno jsem jim o tobě řekl, dokonce jsem jim tě ukazoval. Takže mají strach, samozřejmě, ale vědí, že ti nic nehrozí.“

Musja pociťovala nával paniky.

„A jak ses jim představil?“ zeptala se Musja a hlas se jí třásl. „Pokud máma zjistí, že jsem do domu pustila cizího člověka a ještě jsem se od něj nakazila, zabije mě.“

„Řekl jsem, že jsem tvůj ženich,“ s klidem odpověděl Sergej a Musja z toho div neomdlela.

„Jaký ženich? Zbláznil ses?“ zasténala. „Moje máma ví, s jakou vervou se pouštím do vztahů, respektive v nich vždy uvíznu a pak se z toho dlouho a bolestivě dostávám. Až odjedeš, nebudu jí zmizení svého „ženicha“ vůbec vysvětlovat. Hned by mi přispěchala na pomoc, a teď je karanténa a vůbec...“.

„Nepotřebuješ s ničím pomoci.“ řekl trochu našťavaně. „A s čím ano, pomůžu ti já sám. O mém odjezdu a všem, co je s tím spojeno, si promluvíme později. Mimochodem, dnes jsem se chystal hledat poklad, ale budiž, počkám až nabereš trochu sil. Myslím, že to budeš chtít vidět.“

„Co to?“ podezřele se zeptala Musja. „Chceš mi říct, že jsi za těch pár dní zjistil, kde je zakopaný poklad tvého prapradědečka? To se ten virus na tobě tak dobře podepsal?“

„Dobře na mě zapůsobil Mitrič.“ V hlase Barinova byla slyšet nekonečná trpělivost. „Říkal jsem ti, že tady bydlí od narození, žil tady i jeho otec a dědeček. Ukázal mi, kde se na tomto pozemku dřív nacházela studna. Na začátku sedmdesátých let ji zasypali, protože už byla poměrně stará, měla shnilé skruže a půda se propadala. Brát z ní vodu bylo nebezpečné. Takže vykopali novou studnu, starou zasypali a na jejím místě postavili stodolu. Přesně tu, ve které žije Vrba. Jablň pokáceli už v devadesátých letech, uschla po mrazivé zimě. Rostla hned vedle stodoly. Jablka z ní většinou padala na střechnu.“

„Počkej, počkej, takže ty chceš říct, že víš, kde zhruba může být poklad zakopaný?“

„Přesně tak!“ zasmál se Sergej. „Takže zítra nebo pozítří tě zachumlám do deky, posadím tě ke stodole a ty se budeš dívat, jak kopu. Co když opravdu něco najdeme!“

„Nevím.“ řekla Musja nejistým hlasem. „Několikrát za celou tu dobu tady vše přestavovali, kdyby poklad existoval, už by ho dávno našli.“

„To není pravda, studnu zasypali, ale nekopali. Nikdo se nedíval pod zem. Stodola taky stojí bez jakéhokoliv základu, takže šance je. A vůbec, nám přeci nejde o poklad, ale o dobrodružství. Nebo ne?“

Divné. Do teď Marina Veselovová věřila, že dobrodružství nemá vůbec ráda a dává přednost klidnému pohodlnému životu. A teď jakoby měla motýlky v břiše. Nebo to je následek nemoci?

„A ten, co se vloupal do domu, se už víckrát nevrátil?“ najednou si vzpomněla.

„Ne!“ zasmál se Sergej. „Během dne jsem byl obvykle velmi aktivní a dělal jsem co největší rámus. I Vrba tráví celé dny venku, už je teplo. Pokud se přiblíží někdo cizí, hned začne řehtat. Je jak hlídací pes, ne kůň.“

„I tak musíme zjistit, kdo to byl.“ Řekla Musja tvrdohlavě, jako odpověď se jí dostalo: „Já vím.“

O dva dny později se už Musja cítila natolik silná, že mohli uskutečnit jejich plánované dobrodružství. Mezitím, co byla nemocná, přišel květen, na stromech na dvoře už rašily první lístečky a u domu rozkvetly narcisy. Musja je velice milovala. Když vešla do stodoly, nasála tu známou domácí vůni Vrby. Vrba ji také ucítila a vítala ji radostným řehtáním, šťouchla ji do tváře svou hebkou tlamou s vlhkými hebkými pysky.

„Ahoj, zlatíčko moje.“ obejmula ji kolem krku.

Štěstí z toho, že tu stojí, objímá koně, cítí teplý vítr ve tváři, vidí zelenou travu, vítá květen, její nejoblíbenější měsíc v roce, z toho, že přežila, zotavuje se a zároveň už necítí strach, se na ni tak navalilo, že to nevydržela

a začala plakat. Někde, nedaleko v Moskvě, řádila nemoc, která si vyžádala životy a ničila zdraví, ale tady a teď už bylo po všem.

Život se opět měnil a muž, který stál nyní vedle Musji, byl součástí toho nového, dosud nepochopitelného života. O tom, že bude dlouhý a šťastný, Musja nepochybovala. Sergej jí přinesl rozkládací křeslo, které našel v domě, vytáhl ze stodoly lopatu, obul si gumové holínky, které si zřejmě vypůjčil od neznámého Mitriče a začal kopat do země metr od zdi stodoly. Jeho pohyby byly pravidelné, i když ne příliš jisté. Nevypadal jako člověk, který to s lopatou umí.

Když ho pozorovala, vyvolávalo to v ní neznámé potěšení, i když se jí po nějaké době začalo zdát, že na sobě cítí pohled někoho cizího – vlezlý a nepříjemný. Musja se rozhlížela ve snaze najít zdroj toho pohledu, ale nepodařilo se jí to. Kolem bylo prázdné. „Tady něco je!“ uslyšela Sergejův chraplavý hlas, vyskočila z křesla, vrhla se k vykopané jámě a nakoukla dovnitř.

Barinov už tam hrabal a čistil od hlíny cosi kovového a kulatého. Ještě po patnácti minutách se tiše dívali na svůj úlovek – šest kulatých plechovek, každá dvacet centimetrů vysoká a třináct centimetrů široká.

„Takže poklad, zakopaný Natálií Ignátovovou, skutečně existuje,“ zašeptala Musja.

„No ano, a uvnitř jsou mince, křížky, znak vousů a vše, o čem psala v dopise dědečkovi. Víš, když jsem dělal průzkum, snažil jsem se zhruba ocenit to, co by tam mohlo být. Jsou tam mince a každá z nich by mohla stát kolem dvou milionů rublů.“

„Kolik?“ vyjekla Musja. „Proboha, už zabíjeli i pro míň.“

„Přesně tak!“ uslyšela neznámý mužský hlas.

Od plotu k nim šel vysoký muž. Kvůli slunci, které jí svítilo do očí, mu Musja skoro neviděla do tváře, poznala jen, že je poměrně mladý. V jeho ruce byla však zřetelně vidět pistole namířená na ni.

„Tak, Barinove, ustup od té jámy, nebo omylem vystřelím na tvou novou odvážnou přítelkyni, pif paf,“ nelibě se zasmál. „Jak tě znám, tak ty hned začneš

všechny ty cennosti odevzdávat státu. Ty jsi svatej, tobě stačí čtvrtina, nebo ne? Ale já svatej nejsem, takže si to vezmu všechno.“

„A ono je něco z toho tvoje, Iljušo?“ zeptal se Sergej vyrovnaným, posměšným hlasem, ale poodstoupil a zvedl ruce, jako by přiznal svoji porážku. „Ty cennosti skutečně patří státu. Já, jako nálezce, mám opravdu nárok na čtvrtinu, obzvlášť spoléhám na to, že můžu doložit, že tohle všechno kdysi patřilo mému předkovi. Mému, ne tvému, pamatuj! A s majitelkou tohoto pozemku se taky chystám rozdělit. Je to její půda. Takový je život.“

„Je tady dobřejch sto padesát milionů,“ řekl chraplavým hlasem muž jménem Iljuša. „Když budu věřit dopisu té babky, tak je v plechovkách pět tisíc předmětů. Navrhuju je v klidu rozdělit na třetiny, když už se stalo, že jsme se tady objevili oba zároveň a ta holka je svědek. Padesát milionů mi bude stačit. Pokud nebudeš dělat rozruch a neprojevíš tu svou blbou šlechetnost.“

„Ne,“ zavrtěl Sergej hlavou, „pro tebe tady nic není, tedy, kromě pobytu za mřížemi.“

„Přestaň!“ nezvaný host se nepříjemně zasmál, jako když nehty škrábou po tabuli. „Kdo má pistoli, má pravdu. Můžu zabít tu couru, pak tebe a vzít si všechno. Sousedi bydlej daleko, výstřely nikdo neuslyší. Nikdo mě nebude hledat. Jámu zahrabu, takže se o pokladu nikdo nedozví.“

„Tak proč nestřílíš a nabízíš, že se rozdělíme?“

„Abych mohl žít v klidu. Když vás zabiju, budu nějakou dobu nervózní, a to nemám rád. Ale za ty prachy se budu klidně i nervovat.“

Hlaveň pistole mířila Musje přímo na čelo. Zavřela oči, aby neviděla, jak skončí její nový život, ten, který si nedávno vysnila. Byla v něm Něva a dům na břehu Finského zálivu, stáj pro Vrbu, lekce jízdy na koni a procházky po Něvské třídě, Ermitáž, do které by se Sergejem vodili své dvě děti – chlapečka a holčičku.

Výstřel neviděla, jen slyšela. Zavřela oči ještě silněji, připravovala se na pád a smrt, ale z nějakého důvodu pořád stála a nic ji nebolelo. No jo, určitě napřed střílel Sergeje, protože ten se mohl bránit, a Musja ne, je slabá a bojácná.

Oči neotevřela, nechtěla vidět Barinova mrtvého a dál čekala na druhý výstřel. Ale pořád nic neslyšela, jen nějaké tiché, nepřetržité monotónní vytí, pravidelné a protivné.

„Nó-ó, ne nadarmo jsem tady byl před dvaceti lety nejlepším myslivcem.“ uslyšela stařecký, lehce se třesoucí hlas a otevřela oči.

Poražený nepřítel seděl na zemi, k hrudi si tiskl zraněnou pravou ruku a lehce kvílel bolestí. Sergej k němu přistoupil, nohou odkopl upuštěnou zbraň, přišel k Musje a obejmul ji kolem ramen. Od branky kráčel neznámý muž v kožichu a gumových holínkách. V rukou držel loveckou pušku, ze které se kouřilo.

„Díky, že jsi nám pomohl, Mitriči.“ podal mu ruku Sergej a potřásl mu jí. „Pohlídej ho, zavolám policii.“

„Záchranku mi zavolej, vždyť tady vykrvácím.“ zaskučel ten, který jim nedávno sliboval, že je zabije.

„Nějak to přežiješ.“ řekl Sergej jakoby nic. „Mimochodem, Musjo, seznámte se, to je Ilja Balašov, bratr mé bývalé přítelkyně Iriny. Před pár měsíci jsme se rozešli, protože mi byla nevěrná. Začala si románek se svým šéfem v naději, že ho odvede od rodiny. To se jí nepovedlo, a tak přesedlala na záložního koně, což jsem byl já. Ale šéfa s jeho penězi si nechala taky. Ukázalo se, že jsem staromódní člověk, vyhodil jsem tu krasavici ze svého domu i postele. Jen to všechno trvalo poměrně dlouho, téměř dva roky. A celou tu dobu byla Irina svědkem mého historického pátrání. Jsem romantický idiot, dělil jsem se s ní o vše, co jsem se dozvěděl, takže o hodnotě pokladu byla dobře informovaná. A její bratr také.“

„Takže to on se k nám vloupal?“

„Zdá se, že ano. Nevěděl, kde přesně je poklad schovaný, v dopise byly popsány záchytné body, které už dávno neexistují. No a vloupal se sem, aby se podíval, jestli jsme už něco našli. Ale nevyšlo mu to. Mitrič mi řekl o místě, kde stála jabloně, i to, jací noví nájemníci si v okolí pronajali dům. Podle popisu jsem hned poznal, že je to Iljuša, takže jsem netrpělivě čekal jeho další návštěvu. Věděl jsem, že dům sleduje a čeká, dokud nezačneme poklad hledat a poprosil jsem Mitriče o pomoc.“

„Vždy pomůžu,“ odpověděl soused a plivnul na Ilju, který seděl na zemi.
„Tfuj, ty zmetku.“

Sergej se sehnul pro jednu z plechovek, které stály na zemi, vypáčil ji nožem, sundal z ní víčko a zlaté mince se zablýskaly na slunci.

„Kdysi můj prapradědeček Ivan Barinov odkázal tyto poklady ženě, kterou velmi miloval.“ řekl a jeho hlas se zachvěl, tak, že musel na chvíli mlčet.
„Pod zemí ležely sto let a scénář osudu byl napsán tak, abych je našel já a právě ty, abys zrovna bydlela v tomto domě. Nevím, jakou část z toho dostanu, ale chci, aby patřila tobě, stejně jako mně. Marino Veselovová, vezmi si mě.“

Vrba frkala za zdí stodoly, starý Mitrič se smál pod vousy, slunce oslňovalo oči a odráželo se v slzách jako ve skle. Přišel květen roku 2020, těžkého roku, ze kterého nebylo lidstvu pomoci. Ještě nedávno si Musja myslela, že je to ten nejhorší rok v jejím životě, ale zčistajasna se ukázalo, že je to ten nejšťastnější.

„Vezmu.“ řekla nahlas. „A vím, co chci jako svatební dar. Prosím, když už jsme bohatí, kup mi koně. Tedy, kup mi Vrbu, její současná majitelka ji nechce. A řekni, že si ji budeme moci vzít do Petrohradu až skončí karanténa?“

4 TRANSLATOLOGICKÝ KOMENTÁŘ

V této kapitole se budeme zabývat translatologickým komentářem našeho překladu, přičemž se zaměříme převážně na problematická, případně zajímavá místa, se kterými jsme se během našeho překladu setkali, nebo se kterými se mohou setkat další potencionální začínající překladatelé. V případě, že jsme během překládání narazili na místo, kde by bylo možné uvést více přípustných řešení, uvedeme všechna tato řešení a vyvodíme závěr, proč jsme se rozhodli právě pro to či ono.

Zaměříme se na překlad názvu knižního titulu, překlad vlastních jmen a termínů. Podíváme se také na překlad slovních hříček, aluzí a frazeologismů. Budeme se také věnovat některým lexikálně-gramatickým transformacím.

V poslední kapitole našeho komentáře se zaměříme na to, jak by se měl překladatel zachovat v případě, že během překladu narazí v originálním textu na chybu.

4.1 PŘEKLAD NÁZVU DÍLA

Jelikož je název nedílnou součástí díla, považujeme za nezbytné se této problematice věnovat. Je to totiž právě název, co čtenáře upoutá jako první, překladatel by se však neměl snažit být příliš kreativní, aby nedošlo k přílišnému zkreslení původního názvu.

Jiří Levý vyděluje dva typy názvu knižního titulu²¹:

1. **Název popisný**
2. **Název symbolický**

Popisný název má funkci sdělovací, čtenář jeho prostřednictvím získává informace o tématu, ale i žánru daného díla. **Název symbolický** pouze vyjadřuje téma, problematiku a atmosféru díla.

²¹ LEVÝ, Jiří. *Umění překladu*. 4. upr. vyd. Praha: Apostrof, 2012. ISBN 978-87561-15-7, str. 140-141.

Celá kniha nese v originále název *Детектив в маске*. V našem překladu jsme se rozhodovali mezi dvěma variantami:

a. *Detektiv v masce*

b. ***Detektiv v roušce***

Jsme přesvědčeni, že oba tyto názvy by v tomto případě byly správné. My jsme se však rozhodli pro variantu *Detektiv v roušce*, přiklonili jsme se tedy k názvu popisnému, neboť tento název plně vystihuje jak žánr celé knihy, tak i jeho hlavní tematiku. Nyní si uvedeme důvod, který nás k tomu vedl.

Akademický slovník současné češtiny (ASSČ) definuje význam slova **maska** mimo jiné jako:

1. Prostředek zakrývající tvář nebo její část umožňující nositeli vystupovat v jiné podobě nebo skrývat vlastní totožnost, popř. sloužící jako dekorace;
2. osoba přestrojená za někoho nebo něco jiného, zprav. v kostýmu a s maskou;
3. pomůcka k ochraně obličeje, očí, dýchacích cest ap. při práci ve škodlivém prostředí, při sportu aj.²²

Význam slova **rouška** definuje ASSČ mimo jiné jako:

1. Pomůcka z textilie, buničiny ap. sloužící k zakrytí nosu a úst jako ochrana před infekcí;
2. pokrývka z jemné tkaniny k zahalení hlavy nebo obličeje, závoj.²³

V prvním případě se tedy jedná o prostředek primárně určený k zahalení tváře a schování své identity, popřípadě o prostředek, chránící před vdechnutím drobných částic či poraněním obličeje. Mohli bychom tedy uvažovat o variantě *Detektiv v masce*, tedy detektiv, jenž skrývá svou tvář. Nicméně jsme se přiklonili k variantě ***Detektiv v roušce***, jelikož se jedná o knihu plnou povídek zaměřených na příběhy, jejichž hrdinové se potýkají s problémy spojenými s onemocněním Covid-19. Jde tedy o detektiva, který nosí ochranou chirurgickou roušku. Rouška

²² Akademický slovník současné češtiny: maska. Dostupné z: <https://slovníkcestiny.cz/heslo/rou%C5%A1ka/0/33397>

²³ Tamtéž.

také do jisté míry brání v identifikaci jedince, proto je tedy tato varianta plně adekvátní.

Při překladu názvu samotné povídky jsme se nesetkali s žádnými problémy. Název povídky dle klasifikace Jiřího Levého řadíme k názvům symbolizujícím, jelikož nám z názvu neplynou žádné informace, které by nám dílo přiblížily.

4.2 PŘEKLAD VLASTNÍCH JMEN

V této kapitole se podíváme na problematiku překladu vlastních jmen, která se v originálním textu hojně vyskytují, nejprve si však vymežíme pojem vlastní jména - propria.

„Vlastní jméno je speciální jazykový prostředek mající charakter substantiva nebo pojmenovacího spojení, jehož funkcí je označovat jedince, jednotlivinu nebo jako individuum chápané množství, odlišovat je od ostatních jedinců nebo jednotlivin dané třídy a identifikovat je jako jedinečné objekty.“²⁴ Jinými slovy se tedy jedná o ta jména, která jednoznačně vymezují danou osobu či objekt ve skupině jiných osob či objektů. Z této definice plyne, že vlastní jména nepředstavují pouze jména osobní, tedy antroponyma, ale i toponyma, názvy různých organizací, objektů a jiných.

Česká lingvistka Stanislava Špačková ve své publikaci vyděluje několik typů proprií, pro naše účely si uvedeme jen některé z nich, které si následně rozebereme a uvedeme konkrétní příklady z našeho překladu.

1. BIONYMA

- Antroponyma
 - Křestní jména
 - Deriváty křestních jmen
 - Patronyma
 - Příjmení
 - Jména monarchů, vládců a svatých
- Jména bohů, zvířat a rostlin

²⁴ ŠPAČKOVÁ, Stanislava. *Rusko-česká ekvivalence propriálního lexika: Vlastní jména v překladu*. Brno: Masarykova univerzita, 2017. ISBN 978-80-210-8687-6, str. 17.

- Zoonyma

2. GEONYMA

- Toponyma²⁵

Vymezili jsme si tedy pojem vlastní jméno a uvedli jsme si také dělení vlastních jmen, jež je pro naše účely důležité. V následujících dvou kapitolách se tedy podíváme na způsob jejich překladu.

4.2.1 Antroponyma

Antroponyma jsou vlastní jména osobní se všemi jejich možnými variantami, které jsou vlastní každému jednomu člověku a slouží jako poznávací znak.²⁶ Mezi antroponyma tedy řadíme jak jména křestní, tak i příjmení, jména po otci, ale také různé přezdívky či deriváty těchto jmen

Antroponyma řadíme k množstevnímu typu antroponym, jelikož není možné aby každý člověk měl své jedinečné jméno, nositelů stejného jména je obrovské množství a je tedy potřeba kontext, abychom byli schopni určit, o kterého konkrétního člověka se jedná.²⁷

Straková uvádí: „Při řešení jazykové podoby pojmenování osob (ale i míst) v překladu je třeba brát v úvahu především tyto okolnosti:

1. grafické systémy daných jazyků,
2. stupeň frekvence jména a stupeň jeho „domestikace“, osvojení,
3. dobové zvyklosti.“²⁸

V našem překladu jsme se setkali zejména s problémem převodu grafického systému VJ a CJ, kdy VJ užívá cyrilici, kdežto CJ latinku, a bylo tedy nutné tato jména převést do jiného grafického systému .

²⁵ ŠPAČKOVÁ, Stanislava. *Rusko-česká ekvivalence propriálního lexika: Vlastní jména v překladu*. Brno: Masarykova univerzita, 2017. ISBN 978-80-210-8687-6, str. 22-23.

²⁶ ЕРМОЛОВИЧ, Д.И. *Имена собственные на стыке языков и культур* [online]. Moskva: Р.Валент, 2001, с. 38 [cit. 2021-11-29]. ISBN 5-93439-046-5. Dostupné z: <https://www.e-repa.ru/files/translation/ermolovich-names-pt1.pdf>

²⁷ Tamtéž. Str. 39.

²⁸ STRAKOVÁ, Vlasta. *Překládání a čeština*. Dotisk 1. vydání. Jinočany: H & H, 2003, s. 172. ISBN 80-85787-14-8.

Knappová, stejně jako Straková uvádí tři možné způsoby překladu antroponym v uměleckém textu:

1. Ponechání jména v jeho původní podobě s případnou změnou grafické podoby.
2. Smíšený postup – některá jména zůstanou v původní podobě, u jiných použijeme české ekvivalenty.
3. Použití českých ekvivalentů.

Je však třeba dbát na to, aby byl zvolený postup jednotný a uplatňovaný v celém díle.²⁹

V některých případech je však nutné přistoupit ke kreativnímu způsobu překladu vlastního jména, zejména pak v žánrech jako je fantasy. V našem překladu jsme zvolili druhý postup, tedy postup smíšený, který zohledňuje míru „domestikace“ daného jména. V tomto případě se během překladu jmen používá především transliterace³⁰ a transkripce, ale také substituce.

Při použití transliterace se můžeme setkat s problémem spojeným s délkou hlásek. Dle Bohuslava Ilka: „Délku hlásky v přepisu ruských jmen neoznačujeme, i když je samohláska přízvučná ve výslovnosti zdloužena.“³¹

Stěžejní problém během překladu křestních jmen vznikl u překladu jmen ženských. U těchto jmen jsme zvolili právě smíšený postup překladu, jméno *Марина* a *Ирина* jsme transliterovali, přičemž jsme se rozhodli v souladu s výrokem Bohuslava Ilka nezapisovat délku hlásky „l“ ač je v textu originálu přízvučná (*Marina*, *Irina*). U jména *Наталья* a *Татьяна* jsme naopak použili český ekvivalent daného jména (Natálie, Taťána), zvolili jsme tedy metodu substituce.

²⁹ KNAPPOVÁ, Miloslava. *K překládání osobních jmen*. Naše řeč [online]. 4. 1983, 169-173 [cit. 2021-12-03]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?lang=en&art=6399>

³⁰ STRAKOVÁ, Vlasta. *Překládání a čeština*. Dotisk 1. vydání. Jinočany: H & H, 2003, s. 172. ISBN 80-85787-14-8.

³¹ ILEK, Bohuslav. *O převodu ruských vlastních jmen do češtiny*. Naše řeč [online]. 1951, 35(1-2), 7-12 [cit. 2021-11-26]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=4212>

U překladu mužských jmen jsme na problém nenarazili, všechna jména jsme transliterovali, pouze jméno Эжен jsme nahradili českou obdobou tohoto jména *Evžen*.

Jednou z vlastností křestních jmen je to, že tvoří různé varianty – deriváty. S deriváty křestních jmen, neboli deminutivy jsme se v našem překladu setkali jen málo. Deminutiva jsou citově zabarvená slova, která se používají jen vůči jistým osobám, nejsou tedy neutrální. Deminutiva mají hodnotící charakter, mohou vyjadřovat buď kladný či záporný postoj, mohou mít také ironizující charakter, který nám mnohdy může pomoci odhalit kontext.³²

V našem překladu jsme narazili na dva typy derivátů křestních jmen, z nichž každé řadíme dle kontextu do jiné kategorie.

Deminutivum *Musja* (Муся) řadíme k deminutivům kladně hodnotícím, jelikož sufix „ся“ v ruštině vyjadřuje ve většině případů kladný vztah k dané osobě, navíc se jedná o zdobnělinu, kterou jí oslovují jen blízcí přátelé a rodina již od útlého dětství. V celé povídce se navíc neobjevilo nic, co by tento kladný postoj narušovalo. Pokud bychom však uvažovali nad českým ekvivalentem, nejvhodnější by byla varianta *Mája* vytvořená od českého jména *Marie*, jelikož tento derivát má v českém pojetí stejně kladně hodnotící charakter jako ruské *Муся*.

Zdobnělinu *Iľjuša* (Ильюша) bychom podle sufixu „ша“ přiřadili též k deminutivům kladně hodnotícím, nicméně celkový kontext nám napovídá, že se jedná o derivát se záporným, ironizujícím nábojem.

Během překladu těchto derivátů jsme uplatňovali proces transliterace, stejně jsme postupovali také při překladu patronym, tedy jmen po otci.

Příjmení pro nás představovala nejkomplicovanější část antroponym co se překladu týče. Problémy během překladu činí zejména otázka přechylování ženských příjmení. V současné době se v českém jazyce stává velkým trendem příjmení nepřechylovat a nechávat je v původní mužské podobě, nicméně tradiční

³² KONVIČKA, Martin, Pavla RAŠNEROVÁ a Michaela ZBORNÍKOVÁ. *Translatologické kategorie v praxi*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017, s. 82-84. ISBN 978-80-244-5223-4.

metodou je právě přechylování. V našem případě jsou navíc všechna příjmení ve VJ zakončena na -ov (mužská), -ova (ženská), tvoří tedy své vlastní formy ženského příjmení a není proto možné přistoupit k současnému trendu, a ponechat je v původní mužské podobě. Tato varianta by byla možná pouze v případě, že by se v originálním textu vyskytovala příjmení typu *Kuzminych*, *Lukašenko*, která pro ženská příjmení mají stejný tvar. Proto je při překladu vždy nutno myslet na to, že čeština má ustálenou formu ženského příjmení zakončenou sufixem -ová. Bohuslav Ilek ve své stati připouští možnost zkrácené formy ženského příjmení od příjmení mužských zakončených na -ov. V tomto případě totiž připojením českého sufixu -ová vzniká dvojí forma -ovová. Připouští tedy formy jako *Belovová* místo *Belovovová*, *Somová* místo *Somovová*, atd.³³

Oproti tomu internetová jazyková příručka Ústavu pro jazyk český uvádí, že „Slovanská příjmení zakončená na -ov, -ev, -in, která jsou původem přídavná jména přivlastňovací, tvoří ve výchozím jazyce vlastní ženské podoby, např. *Malcev – Malceva*. V českých textech (včetně zápisů do matriky) tato jména buď přechylujeme pomocí přípony -ová (*Malcev – Malcevová*), nebo v nich lze použít původní podoby přechýlené ve výchozím jazyce: *Mladenov – Mladenovová i Mladenova*, *Zajcev – Zajcevová i Zajceva*, *Voronin – Voroninová i Voronina*. Při skloňování těchto ženských příjmení vycházíme z podob přechýlených podle české mluvnice: 2. p. *Mladenovové, Zajcevové, Voroninové*. Podoby typu **Mladenová* (od *Mladenov*), **Zubová* (od *Zubov*) jsou tedy utvořeny nenáležitě, odpovídaly by mužským jménům *Mladen* a *Zub*.“³⁴

Z toho plyne, že teze Bohuslava Ilka o zkrácené formě ženského příjmení vytvořené od mužského příjmení zakončeného na -ov (typu *Samová* místo *Samovová*), je dle zásad českého jazyka nepřipustná. Užití zkrácené formy je přípustné pouze při použití původní podoby jména přechýleného ve VJ,

³³ ILEK, Bohuslav. *O převodu ruských vlastních jmen do češtiny. Naše řeč* [online]. 1951, 35(1-2), 7-12 [cit. 2021-11-26]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=4212>

³⁴ Internetová jazyková příručka [online]. Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR, 2008 - 2021 [cit. 2021-11-29]. Dostupné z: https://prirucka.ujc.cas.cz/?ref=705&id=703#ref_id_2019_73_1_2

tedy *Samova*, nikoliv *Samová*. Užití původní podoby tedy připouští i možnost skloňování, avšak již v přechýlené podobě.

V naší práci jsme se však přiklonili k přechýlení ženských příjmení dle platných zásad jazyka českého (*Веселова* – *Veselovová*, *Игнатова* – *Ignátovová*, *Мезенцева* – *Mezencevová*). S mužskými příjmeními jsme problém při překladu neměli.

Během překladu jsme narazili také na množství antroponym, označujících jména monarchů, vládců a svatých. Tato antroponyma spadají do kategorie takzvaných jedinečných antroponym.

V textu originálu se vyskytlo několik jmen ruských panovníků. S jejich překladem jsme neměli žádné potíže, jelikož se jedná o historicky známé osobnosti, jejichž jména již byla přeložena. Hledali jsme tedy tato jména v českých internetových zdrojích. Pouze u překladu jména *Анна Иоановна* jsme se rozhodovali i mezi variantou *Anna Ioanovna*, tedy transliterací daného jména, která je též dohledatelná v českých internetových zdrojích, nakonec jsme však přistoupili k substituci a použili ryze českou obdobu tohoto jména *Anna Ivanovna*.

V povídce se vyskytlo také jedno **zoonymum**, tedy jméno zvířete – *Вербѣ*. Toto jméno je příznakové, *vrba* v ruském pojetí symbolizuje jaro. Pomocí substituce jsme toto jméno nahradili českým výrazem *Vrba*, jež má v CJ stejnou příznakovost.

4.2.2 Toponyma

Toponyma označují kategorii vlastních jmen geografických objektů a stejně jako antroponyma se dělí na jedinečná a množstevní, častější jsou však toponyma jedinečná. Veškerá jména geografických objektů řadíme k toponymům jedinečným, nebyl tedy problém k nim najít české ekvivalenty a během překladu jsme tedy užili metodu substituce.

V textu originálu se vyskytlo i několik toponym, která byla transliterována z jazyka jejich původu, tedy portugalského. Bylo tedy nutné vycházet z jejich původní podoby, kterou však nebyl problém dohledat a najít k nim patřičné ekvivalenty CJ. V případě, že bychom u těchto toponym zvolili metodu

transliterace či transkripce, dopistili bychom se interference, jelikož například název města *Estoril* byl do ruštiny převeden pomocí transkripce jako *Еуморун*, pomocí stejné metody bychom v češtině získali název *Eštoril*, který však není českým ekvivalentem názvu tohoto města.

Při překladu názvu města *Питер*, tedy neformálního pojmenování Petrohradu jsme se pokoušeli najít výraz, který by byl v CJ stejně neformální, vhodný ekvivalent se nám však najít nepodařilo. Zvažovali jsme i možnost transliterace, tedy Pitěr. Tato varianta by ovšem mohla čtenáře zmást a nemusel by pochopit, o které město se jedná. Z toho důvodu jsme se přiklonili k formálnímu názvu města *Petrohrad*.

4.3 PŘEKLAD TERMÍNŮ

Užití termínu je typické především pro odborný styl, mohou se však vyskytovat i v překladové literatuře. Nemají zde však tak hojně zastoupení a nehrají v takovém typu textu hlavní roli.

Pojem **termín** můžeme definovat jako slovo nebo slovní spojení, které v určité odborné sféře označuje konkrétní předměty. Termíny se vyznačují především konkrétností, jednoznačností a jsou stylisticky neutrální.³⁵ Termíny by taky měly být co nejúspornější, a jejich zkratková podoba by měla připomínat slovní jednotku tak, aby se s nimi v textu dalo snáze pracovat.³⁶ Pro překlad termínů se užívá především substituce.

V našem textu se objevili termíny z lékařského odvětví, které jsou v současné době známy všem a nebyl tedy s jejich překladem problém. Všechny termíny, které se vyskytly v originále mají své ekvivalenty v CJ, použili jsme tedy pro jejich překlad substituci.

Během překladu těchto termínů jsme se obraceli na slovníky, využívali jsme však i paralelních textů.

V případě termínu *Двухсторонняя пневмония нижних долей легких* jsme však nebyli schopni v CJ najít vhodný ekvivalent ani v odborných slovnících,

³⁵ KNITTLOVÁ, Dagmar a Ida ROCHOVANSKÁ. *Funkční styly v angličtině a češtině*. I. díl. Olomouc: Rektorát Univerzity Palackého, 1977, str. 122.

³⁶ STRAKOVÁ, Vlasta. *Překládání a čeština*. Dotisk 1. vydání. Jinočany: H & H, 2003. ISBN 80-85787-14-8, str. 90.

ani v paralelních textech, byli jsme proto nuceni obrátit se na odborníka. Tento termín jsme diskutovali s lékařkou Stanislavou Orlovou, které jsme tento termín mechanicky převedli po jednotlivých komponentech:

<i>Двухсторонняя пневмония нижних долей легких</i>	<i>Oboustranný zápal spodní části plicních laloků</i>
--	---

Doktorka Orlová nám vysvětlila, že se může jednat o „*oboustranný zápal plic, jemuž předcházelo běžné onemocnění dolních cest dýchacích*“. Sdělila nám také to, že v české terminologii výraz „*oboustranný zápal plic dolních cest dýchacích*“ ani námi mechanický překlad zkratka neexistuje. Rozhodli jsme se proto tento termín přeložit pouhým „*oboustranný zápal plic*“, a to i z toho důvodu, že tento termín vyslovila Musja coby laik.

4.4 PŘEKLAD REÁLÍ

Pod pojmem reálie rozumíme národní prvky dané kultury, které se zpravidla v jiných kulturách nevyskytují. Jedná se tedy o zvyklosti dané jazykové a kulturní oblasti.³⁷ S překladem reálií je spojen také problém tzv. bezekvivalentního lexika, tedy že reálie není vždy možné nahradit jejich přímým ekvivalentem, jelikož v cílovém jazyce neexistuje.³⁸

Pro překlad reálií se nejčastěji využívá transkripce, a přímý a opisný překlad.³⁹

V překladu jsme narazili na následující reálii:

Кисель – *kysel*, jedná se o hustý nápoj či studený pokrm, připravuje se z mléka, ovoce, či ovsu.

... выпить стакан откуда-то взявшегося киселя .	... vypila sklenici kyselu , ...
---	---

³⁷ HRDLÍČKA, Milan. *K překladu tzv. bezekvivalentní slovní zásoby*. In: Ruština v teorii a praxi č. 1, 1990, str. 14 – 18.

³⁸ ВЛАХОВ, Сергей. ФЛОРИН, Сидер. *Непереводимое в переводе*. Москва: Международные отношения, 1980, с. 79.

³⁹ VYCHODILOVÁ, Zdeňka. *Введение в теорию перевода для русистов*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013, ISBN 978-80-244-3417-9, str. 60-61.

4.5 PŘEKLAD SLOVNÍCH HŘÍČEK

„**Jazyková komika** je ve své podstatě hra s jazykovými prostředky: s hláskami, se slovy, s gramatickými pravidly. Přitom hlásky, slova či jiné jazykové prostředky nejsou komické samy o sobě, ale komický může být způsob jejich využití.“⁴⁰

„Při překládání prvků jazykové komiky se většinou dostává do konfliktu požadavek zachování sémantického obsahu textu a všech jeho jednotek (tedy požadavek, aby překlad věrně sděloval to, co sděluje originál) s požadavkem zachování stylistického charakteru textu (tj. aby byly zvolené jazykové prostředky a všechny „stavební kostky“ textu od hlásky až po větu stejně uspořádány jako v originále a aby překlad vyvolával smích tak, jak to činí originál. (...) Jazyková komika využívá potencionálních významových vztahů výrazu na základě podobnosti nebo společného rysu jejich formy. (...) V textu se vždy uplatní jen jeden z nich. (...) Komický výrok také upozorní na to, že slova mají přímé a přenesené významy a my jsme zvyklí, že v textu se slovo užije buď ve významu jednom, nebo druhém, ale ne v obou současně.“⁴¹

Jazyková komika je tedy spojena se slovními hříčkami, jejichž překlad je velkou výzvou pro překladatele. Jen zřídka se podaří najít hononymní výraz se stejnými významy jako má výraz v originále, to ovšem neznamena, že by slovní hříčky byly zcela nepřeložitelné, v některých případech je však nutné přistoupit k odchýlení od originálu.⁴²

Slovní hříčka je hra se slovy, která žertovným způsobem zkresluje jejich význam. Existuje několik typů slovních hříček, pro naše účely jsou důležité lexikální slovní hříčky **amfibolické** a **paragramatické**.

Amfibolické slovní hříčky jsou založeny na dvojznačnosti, respektive mnohoznačnosti slov a rčení a jsou většinou utvářeny pomocí

⁴⁰ POLÁČKOVÁ, Milena. *Překládání a čeština*. Dotisk 1. vydání. Jinočany: H & H, 2003. ISBN 80-85787-14-8, str. 117.

⁴¹ Tamtéž, str. 118-119.

⁴² KUFNEROVÁ, Zlata. *Překládání a čeština*. Dotisk 1. vydání. Jinočany: H & H, 2003. ISBN 80-85787-14-8, str. 159.

homonymie, tedy že slova různých významů zní zcela stejně. Jedná se o takzvaný kalambúr.⁴³

Druhým typem jazykových hříček, kterým se budeme zabývat jsou slovní hříčky **paragramatické**, do kterých, mimo jiné, spadají jazykové přesmyčky. Ty jsou založeny na zvukové podobnosti slov různých významů. U jazykové přesmyčky se jedná o nepatrné pozměnění původního slova, díky kterému vzniká slovo zcela jiné, přičemž jde často o přesmyk jediné hlásky. Takový proces nazýváme metatezí.⁴⁴

„Tvorba funkčních slovních hříček a kalambúrů vyžaduje od autora i překladatele stylistický bystrozrak, vysoký inteligenční kvocient, tvorbu v jazyce a myslitelskou akribii.“⁴⁵

Slovní hříčka založená na jazykové přesmyčce:

VJ	CJ
..., которая вообще-то как нельзя лучше описывалась четырьмя буквами Ж, П, О и А , никак не хотящими складываться в слово СЧАСТЬЕ ,...	..., která se nedá popsat jinak než pomocí písmen S, Č, A, R, K a Y , ze kterých se zkrátka nedá poskládat slovo „štěstí“,...

V tomto případě se jedná o jazykovou přesmyčku založenou na přesmyku dvou hlásek, jelikož se ovšem jedná o samostatně stojící litery, netvoří žádné konkrétní slovo. Pokud však dané litery spojíme dohromady, získáme slovo «*жоп*». Tato slovní hříčka spočívá v tom, že jakýmsi způsobem nutí čtenáře přemýšlet, jak z daných písmen poskládat slovo «*счастье*». Tuto slovní hříčku jsme přeložili pomocí substituce, kdy jsme si nejdříve přeložili význam slova *жоп*, následně jsme slovo rozdělili na jednotlivá písmena a poté jsme dvě z těchto písmen přesunuli na jinou pozici.

⁴³ BROUK, Bohuslav. *Jazyková komika: Estetická studie*. Praha: Václav Petr, 1941, str. 83.

⁴⁴ Tamtéž, str. 79.

⁴⁵ HEČKO, Blahoslav. *Dobrodružství překladu*. Praha: Ivo Železný, 2000. ISBN 80-237-3620-5, str. 29.

Slovní hříčka založená na mnohoznačnosti:

VJ	CJ
– У вас маска есть? – спросила она, сдаваясь. – Какая маска ? – не понял он. – Для подводного плавания , – Муся вдруг начала сердиться. Свалился тут на ее голову! – Медицинская , конечно. Без маски я вас в дом не пущу...	„Máte ochranu ?“ vzdala to Musja. „Jakou ochranu ?“ nepochopil Sergej. „ Jakou asi ?“ rozzlobila se Musja. Tato otázka ji zaskočila! „ Dýchacích cest , samozřejmě. Bez toho vás domů nepustím...“

V daném rozhovoru dochází nejen k jazykové komice, ale i komice situační. Jak ve VJ tak v CJ jsou zvolené výrazy vícevýznamové, přičemž jejich význam je dán situačním kontextem. Zvolené výrazy však samy o sobě nijak komické nejsou, komična je zde dosaženo především situací jako takovou, která je navíc podpořena ironickou poznámkou. V doslovném překladu by rozhovor zněl následovně:

„Máte masku?“ vzdala to Musja.

„Jakou masku?“ nepochopil Sergej.

„Na potápění!“ rozzlobila se Musja. Tato otázka ji zaskočila! „Medicínskou, samozřejmě, bez masky vás domů nepustím...“

Význam slova *маска* v ruském jazyce (RJ) se shoduje s výše uvedenými významy slova *maska* v jazyce českém (ČJ), nicméně má i jeden přidáný význam, tedy význam rouška. Slovo *маска* se v RJ užívá jak v medicínském prostředí, tak v běžné mluvě.

Jak jsme si však výše uvedli, význam slova *maska* v ČJ plně neodpovídá významu slova rouška, proto, kdybychom v daném rozhovoru použili slovo *maska*, došlo by k mírnému posunu významu, a pro českého čtenáře by rozhovor nevyzněl přirozeně. Rozhodli jsme se tedy použít výraz *ochrana*,

který je ve spojitosti s dýchacími cestami jednoznačný a běžně se používá. Díky tomu zůstala také zachována komičnost dané situace, ačkoliv zvolené výrazy samy o sobě komické nejsou.

4.6 PŘEKLAD FRAZEOLISMŮ

Překlad frazeologismů je nelehkou disciplínou, která jistě nejednou potrápila každého překladatele. Převedení frazeologismu totiž mnohdy vyžaduje od překladatele nejen značnou pozornost, aby tuto jazykovou jednotku v textu odhalil, ale často i kreativitu během převodu do cílového jazyka. Abychom však byli schopni se touto problematikou vůbec zabývat, musíme si nejdříve vymezit pojem frazeologismus.

Uvedeme si tedy definici Františka Čermáka, který frazeologismus popisuje jako „Ustálené a reprodukovatelné slovní spojení, jehož význam je zpravidla (z části nebo zcela) neodvoditelný z významu jeho složek a které je svou povahou víceméně jedinečné v tom smyslu, že některá z jeho složek (popř. žádná) stejným způsobem v jiném spojení nefunguje.“⁴⁶ Frazeologismy tedy není možné převést do cílového jazyka přeložením jeho jednotlivých komponentů, nýbrž přeložením jako jednoho celku.

K pochopení významu frazeologismů je třeba znát nejen jazyk, ale také kulturu, folklór a literaturu, které stojí za jejich vývojem.⁴⁷ To, že se frazeologie rozvíjí s vývojem dané kultury ovšem znamená, že není vždy možné najít ekvivalent v cílovém jazyce. Při převodu bezekvivalentních frazeologismů do cílového jazyka používáme opis jeho významu, čímž ovšem dochází k ochuzení čtenáře.

V povídce jsme se setkali jednak s frazeologismy, ke kterým jsme byli schopni přiřadit vhodný ekvivalent, ale také ty, ke kterým se nám ekvivalent najít nepodařilo. Snažili jsme se tedy najít alespoň nějakou ustálenou frázi, jež by odpovídala jeho původnímu významu.

⁴⁶ ČERMÁK, František. *Idiomatika a frazeologie češtiny*. Praha: Univerzita Karlova, 1982, str. 17.

⁴⁷ МОКИЕНКО, Валерий а Людмила СТЕПАНОВА. *Русская фразеология для немцев*. Санкт-Петербург: Златоуст, 2005. ISBN 978-5-86547-892-8, с. 7.

- **Руки не доходят**

Význam ve VJ	Význam v CJ
У кого-л. нет времени, возможности заняться чем-л., кем-л., сделать что-л.	Nemít čas nebo možnost se něčím/někým zabývat, něco udělat

K danému frazeologismu se nám v CJ nepodařilo najít odpovídající ekvivalent. Hledali jsme tedy způsob, jakým bychom mohli tento frazeologismus vyjádřit. Jako nejvhodnější způsob jsme shledali převod frazeologismu do CJ opisem spolu s ustáleným slovním spojením.

...я и решил провернуть семейное дело, до которого у меня никак **не доходили руки**.

...jsem se rozhodl prověřit rodinnou záležitost, kterou **jsem se doteď neměl čas zabývat, protože jsem měl plné ruce práce**.

- **Свалиться (как снег) на голову**

Význam v VJ	Význam v CJ
Неожиданно, внезапно случиться.	Stát se náhle, nečekaně.

Tato frazeologická jednotka se v textu objevila dvakrát.

1. *Я и так свалился как снег на голову.*
2. *Свалился тут на ее голову!*

V prvním případě se nám podařilo v CJ najít vhodný frazeologický ekvivalent a adekvátním způsobem ho přenést do CJ.

...„Да, конечно, я вовсе не собираюсь вам мешать. **Я** и так **свалился как снег на голову**,“...

...„Ano, samozřejmě, nechci vás vůbec obtěžovat. Už tak jsem se tu objevil **jako blesk z čistého nebe**.“...

Ve druhém případě pro nás byla tato frazeologická jednotka obtížnější, jelikož jsme nenašli vhodný ekvivalent, jenž by v daném kontextu v CJ odpovídal významu ve VJ a pro jeho překlad jsme zvolili opis.

...Для подводного плавания, – Муся вдруг начала сердиться. **Свалился тут на ее голову!** – Медицинская, конечно. Без маски я вас в дом не пущу...

...„Jakou asi?“ rozzlobila se Musja. **Tato otázka ji zaskočila!** „Dýchacích cest, samozřejmě. Bez toho vás domů nepustím...“

4.7 PŘEKLAD ALUZÍ

V této podkapitole bychom se rádi zaměřili na překlad aluzí. Nejprve si však definujeme, co to aluze vůbec je.

Aluze, neboli narážka je „nepřímý odkaz k politickému, historickému, literárnímu aj. kontextu, začleněný do stavby literárního díla.“⁴⁸ Jak z definice plyne, aluze může odkazovat prakticky na cokoliv. Narozdíl od intertextu, který může vzniknout i neúmyslně, užívá autor aluze výhradně zámerně, nemusí se však vyskytovat pouze v literatuře, ale i ve filmech, malířství, v různých typech promluv a spoustě dalších.

Značným problémem aluzí je to, že nemusí být čtenářem rozpoznána. V takovém případě většinou nedochází ke špatné interpretaci díla, čtenář je nicméně ochuzen o pragmatický kontext. Úkolem překladatele je aluzi odhalit

⁴⁸ ZAPLETAL, Petr. *SBORNÍK PRACÍ FILOZOFICKÉ FAKULTY BRNĚNSKÉ UNIVERZITY* [online]. 2004 [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/104916/V_BohemicaLitteraria_07-2004-1_4.pdf?sequence=1

a přenést do cílového jazyka, aby k případnému ochuzení čtenáře o tento požitek z četby nedošlo jeho zaviněním. Nejčastějším způsobem, jak převést aluzi do cílového textu je doslovný překlad, překladatel by však měl vždy vědět, zda již dílo, na které aluze odkazuje nebylo přeloženo a použít v takovém případě substituci.

- **богатырь на перепутье...**

Tohle slovní spojení v sobě skrývá nejen aluzi, ale i frazeologismus. Podíváme-li se na význam tohoto frazeologismu, zjistíme, že v daném kontextu nemá jeho význam uplatnění. Došlo zde také k mírné modifikaci z původního *Богатырь на распутье* na *Богатырь на перепутье*, jedná se však o synonymické výrazy.

Význam ve VJ	Význam v CJ
О выборе направления движения. О выборе решения проблемы.	Выбор směru cesty. Выбор řešení problému.

...Дойдя до грунтовой дороги, Муся свернула на нее и остановилась, пытаясь понять, куда идти дальше. (...) Стоя на дороге, как богатырь на перепутье, Муся судорожно соображала, как лучше поступить...

...Když došla k polní cestě, tak se zastavila ve snaze zjistit, kudy jít dál. (...) Stála na cestě, jak rytíř na rozcestí, a horečně přemýšlela, kudy bude lepší pokračovat...

Zde je tedy patrné, že jako frazeologismus toto slovní spojení v daném kontextu nefunguje a že se jedná o aluzi na hrdinu ruských bylin *Ilju Muromce* (Илья Муромец), respektive na obraz Viktora Michajloviče Vasněcova *Rytíř na rozcestí* (*Витязь на распутье*, 1882), který je sám odkazem právě na Iļu Muromce. Postava na obraze rovněž stojí před rozhodnutím, kterou cestou se vydat.

Ač toto slovní spojení jako frazeologismus nese název právě onoho obrazu, jsme přesvědčeni, že tato aluze spíše poukazuje právě na Ilju Muromce, který šel cestou plnou překážek a obtíží, ale díky jeho síle všechny překážky překonal. To samé potkalo i naši hlavní hrdinku, která také zvolila trnitou cestu plnou nesnází.

4.8 LEXIKÁLNĚ-SÉMANTICKÉ TRANSFORMACE

V této kapitole bychom se rádi věnovali lexikálně-sémantickým transformacím, které jsme během překladu byli nuceni použít, jednou z nich je **kompenzace ztrát**.

Tato transformace se využívá v případě, kdy smyslové elementy jednotky textu originálu nemohou být převedeny v téže podobě do cílového textu, přičemž se tato kompenzace nemusí vyskytnout na stejném místě jako v originále.⁴⁹

Kompenzaci jsme museli využít pouze jednou, a to v případě, kdy se nám vedle sebe ocitnula slova *брусника* a *клюква*. Oba tyto výrazy v češtině představují odrůdu brusinky, která se ovšem v češtině běžně nerozlišuje. Vzali jsme tedy v úvahu českého čtenáře, pro kterého by pojem *klikva* byl takřka nic neříkající. Museli jsme však rozlišit tyto dva názvy, rozhodli jsme se tedy slovo *клюква* přetransformovat a nahradili jsme ho českým *pomerančem*.

*...сваренный из найденной в холодном коридоре **КЛЮКВЫ**...*

*podávala mu léky a šťávu připravenou z **pomerančů**, které našla ve studené chodbě...*

*...Муся точно знала, что в этом доме не было **брусники**, только **клюква**.*

*Musja s jistotou věděla, že v tomto domě žádné **brusinky** nebyly, pouze **pomeranče**...*

⁴⁹ VYCHODILOVÁ, Zdeňka. *Введение в теорию перевода для русистов*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3417-9, str. 43-44.

Další transformací, kterou jsme byli nuceni použít je **doplnění informace, rozšíření informačního základu**.

Tato transformace se používá, pokud se předpokládá, že čtenář se v dané problematice nevyzná. Překladač tedy do textu vkládá doplňující informace, aby čtenáři pomohl tuto oblast pochopit.⁵⁰

Doplňující informace jsme do překladu zařadili dvakrát. Poprvé, když jsme si nebyli jisti, zda čtenáři budou znát města, která se vyskytla ve výčtu plánovaných návštěv ve Španělsku, doplnili jsme však jen základní informaci, že se jedná o místa plná památek.

...съездить в Синтру и Эшторил, Эвору и Монсараш, Порту и мыс Рока...

*...zajet se podívat na **různá místa plná památek, jako jsou města Sintra, Estoril, Évora, Monsaraz, Porto a mys Roca...***

Tuto transformaci jsme použili také pro objasnění pojmu *znak vousů*, který se v naší zvolené povídce vyskytl.

...бородовой знак, то есть жетон, свидетельствующий об оплате пошлины на ношение бороды...

*...znak vousů, neboli žeton prokazující zaplacení daně z vousů, **který musel mít na příkaz Petra I. každý muž, který chtěl nosit vousy...***

4.9 OBECNÁ ČEŠTINA A VULGARISMY V PŘEKLADU

Ačkoli je povídka psána převážně spisovným jazykem, v některých pasážích jsme narazili jak na hovorové výrazy, tak i na vulgarismy.

Takovéto expresivně zabarvené jazykové prostředky můžeme označit jako stylistickou konotaci, jež posouvá význam daných výrazů směrem dolů.⁵¹

⁵⁰ VYCHODILOVÁ, Zdeňka. *Введение в теорию перевода для русистов*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3417-9, str. 45

⁵¹ KNITTLOVÁ, Dagmar. *K teorii i praxi překladu*. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2000. ISBN 80-244-0143-6, str. 56.

Tyto jazykové prostředky často odrážejí charakter postav, jinak tomu není ani v povídce *Podkova pro štěstí*.

Obecná čeština patří k nespisovné formě jazyka, jež se užívá převážně v mluvené formě a jedná se o tzv. interdialekt.⁵² Prvky obecné češtiny však velmi často pronikají i do literatury. U překladu nespisovných výrazů jsme použili pražský interdialekt.

С тебя, блаженного...	Ty jsi svatej ...
Тут добра миллионов на сто пятьдесят...	Je tu dobrejch sto padesát milionů...

Užili jsme tedy sufix *–ej* ve všech případech. Ne vždy se v VJ nutně jednalo o hovorové výrazy a v CJ jsme je použili proto, abychom byli lépe schopni vyjádřit pocity promlouvajících.

Dalším jevem, který se v textu vyskytl je užití vulgarismu. Takovýto výraz se v originálním textu vyskytl pouze dvakrát, a možná i proto pro nás bylo obtížnější se s ním vyrovnat. Vulgarismy vyjadřují velmi negativní postoj mluvčího k určitým věcem, lidem či situacím.⁵³

Я могу убить девку ...	Můžu zabít tu couru ...
... и проявлять дурацкого благородства.	... tu svou blbou šlechetnost.

Jak můžeme vidět, v povídce se objevil vulgarismus, který sám o sobě vulgarismem vůbec být nemusí. Z daného kontextu je ovšem patrné, že se o vulgarismus jedná. Jelikož je povídka psána převážně spisovným jazykem, věděli jsme, že pokud bychom do textu zakomponovali vulgarismus v jeho „nejtvrdší“ formě, mohlo by dojít k narušení textu. Zvolili jsme proto variantu, jež pro nás byla schůdná.

⁵² HIRSCHOVÁ, Milada. *Pragmatika v češtině*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006, ISBN 80-244-1283-7, str. 182.

⁵³ ШЕПЕЛЕВА, П.М. *Ненормативная лексика и проблемы её перевода в телесериалах США и Великобритании*. Вестник Московского государственного областного университета [online]. 2012, str.43-50 [cit. 2020-3-10]. Dostupné z: <https://vestnik-mgou.ru/ru/Articles/Doc/192>

4.10 JAK NALOŽIT S CHYBOU V TEXTU ORIGINÁLU

Nikdo z nás není dokonalý a každý může chybovat, proto se může stát, že během překladu narazíme na chybu v textu originálu. Na jednu takovou chybu jsme narazili i my, proto považujeme za důležité se blíže podívat i na tuto problematiku.

Na dané téma se v roce 2010 vyjádřila v rozhovoru pro Lidové noviny překladatelka Vlasta Dufková, která tvrdí: „Překladatel má nejen právo, nýbrž i povinnost nepřesnosti opravovat. Má ji vůči čtenářům, již za své peníze očekávají bezvadný a spolehlivý text. A v neposlední řadě ji má vůči sobě a své profesní pověsti, protože je pod překladem podepsaný a nese za něj odpovědnost.“⁵⁴ Dodává také, že si překladatel musí být jist, že se v textu originálu jedná o chybu.

V Rusku byl na dané téma v roce 2018 proveden průzkum, který měl za úkol zjistit, jak se s touto problematikou vypořádávají překladatelé. Průzkum ukázal, že valná většina překladatelů (165 ze všech dotázaných) se ptá autora či zákazníka, zda mají chybu opravit. Pouze devět z dotázaných překladatelů chybu opravuje automaticky, svou úpravu a její důvod však uvádějí do poznámky, zhruba stejný počet chybu opraví bez doplňujícího komentáře. Zbýlých pět pak chybu slepě překládá tak, jak je v originálním textu.⁵⁵

V originálním textu jsme na chybu narazili i my, když se v povídce nečekaně objevilo jméno *Дуна*. Po dlouhém zkoumání, zda se skutečně jedná o chybu, jsme se pokusili kontaktovat autorku povídky. Bohužel se nám nepodařilo se s ní spojit a byli jsme tak odkázáni sami na sebe.

Jelikož se toto jméno vyskytlo v souvislosti s hlavní hrdinkou Marinou, pátrali jsme po původu obou jmen a hledali jsme také deriváty, které daná jména utvářejí. Zjistili jsme, že *Марина* je latinského původu, kdežto *Дуна* je jméno pocházející ze Starého zákona.

Pátrali jsme také potom, nejedná-li se o atypický derivát jména Marina. Podíváme-li se na deriváty, jež se dají utvořit od daných jmen, pak u jména *Дуна*

⁵⁴ Neopravit, či opravit?. *Lidové noviny* [online]. 2010 [cit. 2022-02-29]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/neopravit-ci-opravit.A100821_000075_In_noviny_sko

⁵⁵ *Ошибки в исходнике или «Аффттар жжот»* [online]. 2018 [cit. 2022-02-29]. Dostupné z: <http://apschool.ru/2018/06/25/oshibki-v-ishodnike-ili-afftar-zhzhot/>

můžeme uvést jen pár takovýchto derivátů – *Динчик, Динусик, Диночка, Динок, Динуля, Дин, Дия*. U jména *Марина* je to pak mnohem větší počet derivátů – *Ина, Руна, Мара, Маша, Муся, Маря, Маруся, Марися, Мариша, Маринка, Маринуша, Маринушка, Инуся* a jistě by se dalo najít mnoho dalších variant tohoto jména.

Co se týče charakteru, je nutné poznamenat, že jméno *Дина*, stejně jako *Муся*, představuje osobu velmi kontaktní a obětavou. *Дина* je však poněkud svéráznější a vyžaduje značnou pozornost okolí.

Pokoušeli jsme se také najít spojitost celkového textu ale i samotného jména *Марина* s biblickou tematikou, žádné takové náznaky jsme však v textu nenašli.

Z výše uvedených indicií je patrné, že tato jména nemají žádnou shodu ani ve svém původu, ani ve formě derivátů, jedinou shodou je část charakteru nositelek daných jmen. Usoudili jsme proto, že se skutečně jedná o chybu, přičemž původním záměrem autorky bylo pojmenovat hlavní hrdinku jako *Дина*, jelikož však její charakterové vlastnosti neodpovídaly požadavkům na hlavní hrdinku, rozhodla se dle našeho názoru Martovová hlavní hrdinku přejmenovat na *Марина* a v jednom případě zůstalo jméno v původní verzi.

Na základě získaných poznatků jsme se tedy rozhodli toto jméno během překladu opravit a nahradit ho jménem *Marina*, tedy *Musja*, jež se vyskytuje v celém textu.

5 ZÁVĚR

Tématem dané diplomové práce je komentovaný překlad současné ruské prózy. Pro tuto práci jsme jako výchozí text zvolili povídku současné ruské autorky detektivních románů Ljudmily Martovové *Podkova pro štěstí* (*Подкова на счастье*) z knihy *Detektiv v roušce* (*Детектив в маске*), vydanou v roce 2020 nakladatelstvím *Ekсмо* (*Эксмо*).

V úvodu předložené diplomové práce jsme si stanovili několik cílů, kterých jsme během psaní diplomové práce chtěli dosáhnout. Jedním z hlavních cílů bylo vytvořit adekvátní překlad zvolené povídky a sestavit k němu translatologický komentář, zabývající se problémovými jevy překladatelské praxe. Během psaní jsme se snažili obou těchto cílů dosáhnout.

Jelikož se diplomová práce zabývá překladem uměleckého textu, první kapitolu jsme věnovali právě klasifikaci tohoto stylu, kde jsme uvedli obecnou charakteristiku uměleckých textů a nastínili některé problémy spojené s jejich překladem. V této kapitole jsme také charakterizovali detektivní žánr.

Ve druhé kapitole jsme představili autorku povídky Ljudmilu Martovovou, která je známá svými detektivními romány. Krátce jsme představili také knihu *Detektiv v roušce*, ze které jsme čerpali a v neposlední řadě jsme analyzovali samotnou povídku. Na základě zjištěných poznatků jsme však došli k závěru, že ačkoli je Ljudmila Martovová uznávanou autorkou detektivních příběhů, tato povídka nepředstavuje kvalitní zpracování tohoto žánru, jelikož jednou z hlavních charakteristik kvalitní detektivky (uvedené v kapitole 1.3.) je, že je čtenář schopen sám na základě indicií plynoucích z textu určit pachatele, což v tomto případě čtenář schopen není.

Následující kapitola pak představuje náš vlastní překlad. Čtvrtá kapitola dané práce je zaměřena na translatologický komentář k překladu, v němž jsme se zabývali jevy, které pro nás byly během překládání problematické.

Jako první jsme se věnovali překladu názvu knižního titulu, jelikož je to právě titul, co knihu prodává a co čtenáře zaujme jako první. Zde jsme si uvedli základní dělení těchto názvů dle Jiřího Levého – popisný a symbolický. Došli jsme k závěru, že v tomto případě je možné zvolit kterýkoli typ názvu, my se však přiklonili

k variantě popisné, která určuje jak žánr, tak hlavní téma knihy. Název samotné povídky jsme pak zařadili do kategorie názvů symbolických.

V následující kapitole jsme se hojně zabývali překladem vlastních jmen, a to jak antroponym, tak i toponym. Během překladu jsme potvrdili, že pro překlad antroponym se používá převážně transliterace či transkripce, my však použili i substituci a jména nahradili českými paralelami. Při překladu toponym jsme naopak došli k závěru, že metoda transliterace a transkripce se příliš nevyužívá a nejčastějším způsobem převodu je substituce. Tento výrok jsme si potvrdili při překladu města *Эшторил*, jelikož při použití transliterace či transkripce bychom v CJ získali název *Eštoril*. Českou paralelou tohoto názvu je však *Estoril*, vycházející z původního názvu v portugalštině.

Dále jsme se zabývali překladem termínů, které se v originále hojně vyskytovaly. Jelikož je celá kniha zaměřena na detektivní příběhy spojené s koronavirovou pandemií, všechny termíny byly medicínského rázu. Termíny zakomponované do povídky nám nikterak nečinili problémy při překladu. Pouze v jednom případě jsme byli nuceni vyhledat odborníka. Termín *„двухсторонняя пневмония нижних долей легких“* jsme konzultovali s lékařkou Stanislavou Orlovou. Na základě jejího sdělení a faktu, že tento termín v povídce pronesl laik, jsme se rozhodli termín převést pouze jako *„oboustranný zápal plic“*.

Věnovali jsme se také překladu slovních hříček a frazeologismů, kdy jsme si ukázali, že ke každé takové slovní hříčce je třeba přistupovat individuálně. U překladu frazeologismů jsme se přesvědčili, že ne vždy je možné najít vhodný ekvivalent v CJ.

V poslední části jsme se zaměřili na problematiku spojenou s chybou v textu originálu. V originálním textu jsme narazili na vlastní jméno, jež nám do kontextu vůbec nezapadalo, rozhodli jsme se proto kontaktovat autorku, bohužel bez odezvy. Proto jsme toto jméno podrobili důsledné analýze a došli jsme k závěru, že se skutečně jedná o chybu, kterou jsme se na základě získaných poznatků rozhodli opravit.

Závěrem bychom chtěli dodat, že tato překladatelská zkušenost nás obohatila po všech směrech. Nejen, že jsme si rozšířili slovní zásobu, nabyli jsme i spoustu nových informací a cenných zkušeností.

6 RESUMÉ

Темой предоставленной нами дипломной работы является перевод современной русской прозы. Для перевода мы выбрали рассказ «*Подкова на счастье*» писателя Людмилы Мартовой, который является частью книги «*Детектив в маске*». Мы выбрали эту книгу, поскольку она посвящена теме «*коронавирусы*», которая является очень живой в данное время.

Во время выбора исходного текста, в чешских СМИ не очень обсуждалась тема пандемии в России и по этой причине мы решили показать чешским читателям «реальность».

Основная цель данной дипломной работы – создание адекватного перевода выбранного рассказа с русского на чешский язык и транслатологического комментария, рассматривающего возникавшие в ходе перевода определённые проблемы. Следующей целью для нас стало ознакомление чешских читателей с автором Л. Мартовой и её творчеством.

Представленная нами работа состоит из четырёх глав, причём начинается с предисловия, содержащего поставленные нами цели данной дипломной работы. Частью данной дипломной работы является тоже исходный текст для перевода находящийся в приложении.

В ходе написания дипломной работы мы опирались на чешские и русские теоретики перевода. Из чешских теоретиков стоит упомянуть работу Иржи Левово, Златы Куфнеровой, Дагмар Книтловой и Богуслава Илка, из русских - А. Владимирович.

Первая глава содержит три подраздела и сосредоточится на описание специфических свойств художественных текстов, которые переводчик должен учитывать в ходе перевода. Сначала мы определяем понятие художественного текста и его основные признаки. Мы также остановимся на вопросах, связанных с переводом художественных текстов. Наконец, дается характеристика детективному жанру. В этой главе мы описываем специчность перевода художественной литературы. Текст, принадлежащий к художественному стилю, должен быть не только информативным, но в основном он должен повлиять на впечатления

и эмоции читателя, а также на его воображение. Тексты художественного стиля более разнообразны, чем тексты остальных стилей. С точки зрения лексического уровня можно сказать, что такие тексты насыщены разнообразными языковыми средствами, в них появляются историзмы, архаизмы, разговорные выражения, вульгаризмы. Данные средства появляются прежде всего в диалогах, которые типичны для данного стиля. С точки зрения синтаксиса, встречаются предложения всех видов модальности.

Говоря о переводе художественной литературы, мы опирались на публикацию Иржи Левого, по словам которого, основной задачей переводчика является сохранение смысловой (семантической) функции текста, даже за счет сохранения формы языковой. Другими словами, самое важное – сохранение эстетической функции текста. Не менее важным является соотношение между исходным и целевым языками. Исходный язык может оказать сильное влияние на язык перевода, чего переводчики должны стараться избегать.

Проблема может возникнуть и при переводе каламбуров и фразеологизмов, которые требуют от переводчика значительного внимания.

В последнем ряду, мы даём характеристику детективному жанру, в который входит нами переведенный рассказ. Детектив – жанр, который нашел свое место в сердцах многих читателей. Основными чертами данного жанра являются напряжённость; борьба добра и зла; преступление и развязка. Хороший детектив – это текст, на основе которого читатель способен сам угадать, кто является преступником. Стоит отметить, что детективы часто тесно связаны с другими жанрами. Примером тесно связанного жанра с детективом может быть жанр приключенческий. В детективах очень часто встречается любовная тематика.

А. Владимирович говорит о том, что чем длиннее детектив, тем сложнее читателю опознать преступника. По его словам, лучшие детективы – рассказы. В них у автора нет места запутывать историю.

Вторая глава знакомит читателей с современным писателем русских детективов Людмилой Мартовой. Внимание обращается также на характеристику книги *«Детектив в маске»*. В последней части этой главы даётся характеристика рассказу *«Подкова на счастье»*. Рассказ мы подвернули подробному стилистическому анализу, а также анализу языка.

Книга *«Детектив в маске»* возникла в 2020 году, когда в мире разразилась пандемия коронавируса и авторы рассказов сами оказались в изоляции. По этой причине, они решили написать книги, содержащую истории, в которых запечатлены моменты, связанные с пандемией. В книге находятся рассказы с разной тематикой – учеба, работа, личная жизнь; их всего одиннадцать. Книга стала поддержкой для многих читателей, оказавшихся в сложной ситуации из-за пандемии.

«Подкова на счастье» - один из рассказов выше указанной книги. Данный рассказ описывает историю молодой женщины Марины, которая должна была из-за пандемии изменить свои планы. Темой рассказа является жизнь на хуторе во время пандемии. В рассказе можно найти множество реалий, связанных с пандемией, среди которых можно назвать страх с не знакомого, потеря работы, усталость больничного персонала, и много других реалий. Язык данного рассказа – литературный, нелитературная форма языка появляется очень редко в диалогах, и определяет характер оратора. Рассказ относится к детективному жанру, но содержит также элементы жанра приключенческого с любовной тематикой.

К сожалению, в соответствии выше показанной характеристике детективного жанра, мы пришли к выводу, что хотя автор Мартова является признанным автором детективов, рассказ *«Подкова на счастье»* не является хорошим произведением данного жанра, так как читатель не способен сам идентифицировать преступника.

Как только мы ознакомились с теоретическими аспектами характерными для данного стиля и сделали анализ выбранного рассказа, мы перешли непосредственно к переводу, который содержится в третьей главе данной дипломной работы

Четвертая глава представляет собой транслатологический комментарий, в котором рассматриваются сложные для переводчика явления, а также интересные моменты, с которыми мы в ходе перевода столкнулись. Данная глава содержит несколько подразделов, в которых мы рассматриваем возможные варианты перевода разных явлений, появившихся в тексте оригинала.

Внимание мы уделяли переводу названия книги, собственных имен, каламбуров, затем мы заняли написанием комментария к переводу фразеологизмов и аллюзий. Мы сосредоточили также на перевод разговорной речи и вульгаризмов, а также на некоторые лексико-грамматические трансформации. В последнем подразделе уделяется внимание проблеме, связанной с ошибками в тексте оригинала, и способам их решения.

Так как название книги является неотъемлемой частью произведения, первая часть транслатологического комментария посвящена его переводу. Чтобы разобраться с этой проблемой, мы опирались на публикацию Иржи Левого, который выделяет два типа названий: описательный и символический. Описательный вид названия дает характеристику жанра, а также показывает главную тему произведения. Символический вид названия, наоборот, тему не показывает. Мы предпочли первый тип названия и перевели его как «*Detektiv v roušce*». Данное название на чешском языке дает характеристику не только жанра, а также темы. По поводу классификации И. Левого, мы определили название рассказа к второму виду названий, т.е. к символическому.

Следующая часть посвящена переводу имен собственных – антропонимов и топонимов. Во время перевода мы должны были перевести несколько антропонимов. Большое внимание уделяется переводу фамилий. Здесь мы столкнулись с проблемой образования фамилий женского рода. Затруднения возникли, когда в тексте оригинала появились женские фамилии с суффиксами «ова». Мы имели две возможности перевода данных фамилий: оставить их в не измененной форме, или перевести по правилам образования форм женских фамилий чешского языка (т.е. добавить суффикс «ová»). Мы выбрали второй вариант, т.е. добавили суффикс «ová», причем

му получили в тексте перевода фамилии *Veselovová, Mezencevová* – значит, двойную форму суффикса «*ová*»: «*ovová*». Для перевода антропонимов мы использовали прежде всего метод транслитерации. При переводе топонимов нельзя было использовать тот же самый метод, так как все топонимы, содержащиеся в тексте оригинала, имеют свои эквиваленты на языке перевода, и так, мы использовали метод субституции.

Вопреки тому, что термины являются одним из характерных знаков научного стиля, рассказ «*Подкова на счастье*» был ими насыщен, так как рассказ касается темы коронавируса. Все термины, находящиеся в рассказе мы считаем терминами медицинскими. Благодаря тому, что в области медицины терминология является достаточно развитой как на языке исходника, так и на языке перевода, мы смогли при переводе терминов в основном использовать субституцию. Однако, в тексте появился термин «*двухсторонняя пневмония нижних долей легких*» к которому нам не удалось найти подходящий эквивалент на языке перевода. По этой причине, мы обратились к специалисту – врачу Станиславе Орловой. По поводу ее объяснения термина, мы решили перевести данный термин простым «*oboustranný zápal plic*».

В ходе работы мы столкнулись с проблемой перевода так называемых каламбуров. Каламбур – это игра слов, которая юморическим способом искажает значение слов. Существует несколько видов каламбуров, для нас важны амфиболические и параграмматические каламбура. Мы столкнулись с амфиболическим каламбуром на основе анаграммы, а также с каламбуром параграмматическим, основаным на многозначности слов. С первым видом мы разобрались без больших проблем. С другим типом мы трудились на много дольше. Речь идет о следующем каламбуре: – *У вас маска есть?* – *спросила она, сдаваясь.* – *Какая маска?* – *не понял он.* – *Для подводного плавания,* – *Муся вдруг начала сердиться.* *Свалился тут на ее голову!* – *Медицинская, конечно. Без маски я вас в дом не пущу. И без перчаток тоже.* Каламбур заключается в многозначности слова «*маска*», комичность подчеркивает даже сама ситуация. При переводе мы стремились найти такое слово, которое было бы многозначным, и, одновременно, было частью словосочетания

описывающего медицинскую маску. Таким для нас стало слово «*ochrana*», которое в словосочетании «*ochrana dýchacích cest*» представляет собой медицинскую маску.

Дальше мы упоминаем перевод фразеологизмов. По словам Франтишка Чермака, фразеологизмы надо рассматривать как единое целое, это неделимая единица языка, в ходе перевода которой необходимо использовать метод субституции. Однако, есть фразеологические единицы, которые не имеют свои эквиваленты на языке перевода. В таком случае допустимым методом перевода является описательный перевод. Мы столкнулись с обоими случаями. По этой причине мы были вынуждены использовать как метод субституции, так и описательный перевод.

При переводе мы потрудились также с переводом аллюзий. Аллюзия – намек на любое произведение, или историческое, политическое, культурное события. В переводимом нами рассказе появился намек на героя русских билин – Илью Муромца: «*Стоя на дороге, как богатырь на перепутье*». Данную аллюзию мы перевели при помощи перевода названия картины Васнецова – «*Rytíř na rozcestí*».

В следующем подразделе речь идет о выбранных лексико-семантических трансформациях, которые мы в ходе перевода использовали. Первой такой трансформацией стала компенсация потерь, т.е. когда элементы исходного языка нельзя перевести теми же самими элементами языка перевода. Данную трансформацию мы были вынуждены использовать, что бы различить понятие «*клюква и брусника*». Для этого мы на языке перевода использовали понятие «*pomeranč*» вместо понятия «*клюква*».

В перевод мы также включили трансформацию, при которой мы добавили дополнительную информацию. Добавление информации используется, когда предпочитается, что читатель не разбирается в данной проблематике. Данную трансформацию мы использовали два раза. В первые, чтобы пояснить названия городов в Португалии, и, во-вторых, чтобы выяснить понятие «*бородовой знак*».

Предпоследний подраздел сосредоточится на перевод нелитературного языка, который появился в диалогах данного рассказа. По словам Куфнеровой, при переводе нелитературных и разговорных форм языка используется чаще всего пражский тип разговорного языка. Данной информации мы придерживались. При переводе мы использовали окончание «ej» в именах прилагательных мужского рода. Поскольку нелитературный язык может отражать характер и впечатления оратора, мы решили нелитературным языком перевести высказывания, которые на самом деле не являются сами по себе нелитературными.

Мы столкнулись также с переводом вульгаризмов – слов с сильно негативной конотацией. При этом мы употребили метод смягчения.

Последний подраздел транслатологического комментария рассматривает проблему, связанную с наличием ошибок в исходном тексте. Никто не является безукоризненным, ни писатели. По этой причине могут в произведениях появляться ошибки разного типа. В выбранном нами рассказе, мы столкнулись с ошибкой в имени главной героини, которую все время зовут *Мариной* или *Мусей*, только один раз *Диной*. Чтобы узнать, если речь идет об ошибке, мы стремились соединиться с автором Мартовой, но, к сожалению, нам этого не удалось. По этой причине, мы сделали подробный анализ данных имен, в ходе которого мы рассматривали происхождение имен, искали все варианты, которые можно произвести от данных имен. Мы также стремились найти связь рассказа с библейскими мотивами. Ничего совместного нам не удалось найти. Имена соединяют только некоторые черты характера носителей данных имен, но не все. По этому поводу мы пришли к выводу, что первоначальным планом автора стало героину назвать *Диной*, но черты характера не совпадали с чертами характера героини и автор решила назвать ее подругому.

После сделанного нами анализа, мы ознакомились с мнением переводчиков на данную тему. Переводчик Дуфкова говорит, что если переводчик уверен, что в тексте появилась ошибка, он должен ее исправить. Русские переводчики в основном спрашивают

у автора исправлять, или нет. Очень редко переводчики ошибку исправляют без поясняющей информации. Еще реже ошибку не исправляют. В следствие того, что нам не удалось выйти на связь с автором Мартовой, мы решили по поводу нами сделаного анализа ошибку исправить. Имя «*Дина*» на основе всего текста и нами сделаного анализа заменили именем «*Муся*».

В заключение можно сказать, что нам удалось достичь цели, поставленные нами в введении дипломной работы. Мы представили автора современных русских детективов и ее творчество. Мы перевели выбранный нами рассказ «*Подкова на счастье*», и составили к нему транслатологический комментарий, в котором содержатся основные проблемы связанные с процессом перевода.

7 BIBLIOGRAFIE

České knižní zdroje:

1. CIGÁNEK, Jan. *Umění detektivky*. Praha: Státní nakladatelství dětské literatury, 1962.
2. ČECHOVÁ, Marie, Marie KRČMOVÁ A Eva MINÁŘOVÁ. *Současná stylistika*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008. ISBN 978-80-7106-961-4.
3. ČERMÁK, František. *Idiomatika a frazeologie češtiny*. Praha: Univerzita Karlova, 1982.
4. ČERNÝ, Jiří. *Úvod do studia jazyka*. 2. vydání. Olomouc: Rubico, 2008. ISBN 978-80-7346-093-8.
5. HIRSCHOVÁ, Milada. *Pragmatika v češtině*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1283-7.
6. HRDLIČKA, Milan. *K překladu tzv. bezekvivalentní slovní zásoby*. In: Ruština v teorii a praxi I, 1990.
7. HRDLIČKA, Milan. *Literární překlad a komunikace*. Praha: ISV, 2003. ISBN 80-86642-13-5.
8. HUBÁČEK, Josef. *Učebnice stylistiky: vysokošk. učebnice pro posl. pedagog. fakult, stud. učitelství v 1.- 4. roč. zákl. školy*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987.
9. KNITTLOVÁ, Dagmar. *K teorii i praxi překladu*. 2. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého, 2000. ISBN 80-244-0143-6.
10. KONVIČKA, Martin, Pavla RAŠNEROVÁ a Michaela Zborníková. *Translatologické kategorie v praxi*. Olomouc: Univerzita palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5223-4.
11. LEVÝ, Jiří. *Umění překladu*. 4. vydání. Praha: Apostrof, 2012. ISBN 978-87561-15-7.
12. LEVÝ, Jiří a Karel HAUSENBLAS. *Umění překladu*. Praha: Ivo Železný, 1998. ISBN 80-237-3539-X.
13. MINÁŘOVÁ, Eva. *Základy stylistiky češtiny*. Brno. Masarykova univerzita, 1996. ISBN 80-210-1436-9.
14. STRAKOVÁ, Vlasta a kol. *Překládání a čeština*. Dotisk 1. vydání. Jinočany: H & H, 2003. ISBN 80-85787-14-8.

15. ŠPAČKOVÁ, Stanislava. *Rusko-česká ekvivalence propriálního lexika: Vlastní jména v překladu*. Brno: Masarykova univerzita, 2017. ISBN 978-80-210-8687-6.
16. ZAPLETAL, Petr. *Co je aluze*. In: Sborník prací filozofické fakulty Brněnské university, 2004.
17. ŽVÁČEK, Dušan. *Kapitoly z teorie překladu I*, (Odborný překlad). Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1995. ISBN 80-7067-489-X.

České internetové zdroje:

1. ILEK, Bohuslav. O převodu ruských vlastních jmen do češtiny. *Naše řeč* [online]. 1951, 35(1-2), 7-12 [cit. 2021-11-26]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=4212>
2. ILEK, Bohuslav. O převodu ruských vlastních jmen do češtiny. *Naše řeč* [online]. 1951, 35(1-2), 7-12 [cit. 2021-11-26]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=4212>
3. KNAPPOVÁ, Miloslava. *K překládání osobních jmen*. *Naše řeč* [online]. 4. 1983, 169-173 [cit. 2021-12-03]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?lang=en&art=6399>
4. ZAPLETAL, Petr. *SBORNÍK PRACÍ FILOZOFICKÉ FAKULTY BRNĚNSKÉ UNIVERZITY* [online]. 2004 [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/104916/V_BohemicaLitteraria_07-2004-1_4.pdf?sequence=1
5. Neopravit, či opravit?. *Lidové noviny* [online]. 2010 [cit. 2022-02-29]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/neopravit-ci-opravit.A100821_000075_in_noviny_sko

Ruské knižní zdroje:

1. ВЛАДИМИРОВИЧ, А. *Стэнли Эллин: гений детективного рассказа*. Ridero, 2021. ISBN 978-5-4483-3082-7.
2. ВЛАХОВ, Сергей. ФЛОРИН, Сидер. *Непереводимое в переводе*. Москва: Международные отношения, 1980.
3. ФЕДОРОВ, А.В. *Основы общей теории перевода: (лингвистические проблемы)*. Москва: Филология Три, 2002. ISBN 5-8465-0019-6.

4. ЕРМОЛОВИЧ, Д.И. *Имена собственные на стыке языков и культур*. Москва: Р.Валент, 2001. ISBN 5-93439-046-5.
5. VYCHODILOVÁ, Zdeňka. *Введение в теорию перевода для русистов*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013, ISBN 978-80-244-3417-9

Ruské internetové zdroje:

1. *Значение имени Сергей*. Dostupné z: <https://www.kp.ru/putevoditel/znachenie-imeni/imena-dlya-malchikov/sergej/>
2. Литвинова, Логунова, Калинина: *Детектив в маске*. Dostupné z: <https://www.labyrinth.ru/books/760472/>
3. Людмила Мартова. Dostupné z: <https://24smi.org/celebrity/116415-liudmila-martova.html>
4. Муся - значение имени. Dostupné z: <https://imena-znachenie.ru/imena/musya.html>
5. *Ошибки в исходнике или «Аффтар жжот»* [online]. 2018 [cit. 2022-02-29]. Dostupné z: <http://apschool.ru/2018/06/25/oshibki-v-ishodnike-ili-afftar-zhzhot/>
6. ШЕПЕЛЕВА, П.М. *Ненормативная лексика и проблемы её перевода в телесериалах США и Великобритании*. Вестник Московского государственного областного университета [online]. 2012, str.43-50 [cit. 2020-3-10]. Dostupné z: <https://evestnik-mgou.ru/ru/Articles/Doc/192>

Slovníky a příručky:

1. VOKURKA, Martin. *Velký lékařský slovník*. Maxdorf, 2006. ISBN 8073451050.
2. Akademický slovník současné češtiny. [online]. Copyright © [cit. 02.04.2022]. Dostupné z: <https://slovníkcestiny.cz/heslo/rou%C5%A1ka/0/33397>
3. Academic.ru – словари и энциклопедии на Академике. [online]. Copyright © [cit. 02.04.2021]. Dostupné z: <https://dic.academic.ru>
4. Kartaslov.ru — карта слов и выражений русского языка. [online]. Copyright © [cit. 02.04.2021]. Dostupné z: <https://kartaslov.ru>
5. Velký lékařský slovník. [online]. Copyright © [cit. 02.04.2022]. Dostupné z: <https://lekarske.slovníky.cz/pojem/zapal-plíc>

6. Толковый словарь Ожегова онлайн. [online]. 2008-2017 [cit. 2021-03-11].
Dostupné z: <https://ozhegov.slovaronline.com/search?s=%D0%BA%D0%B8%D1%81%D0%B5%D0%BB%D1%8C>

Jiné:

MUDr. Stanislava Orlová – konzultace termínu *двухсторонняя пневмония нижних долей легких*.

8 SEZNAM ZKRATEK

ASSČ – AKADEMICKÝ SLOVNÍK SOUČASNÉ ČEŠTINY

VT – VÝCHOZÍ TEXT

CT – CÍLOVÝ TEXT

VJ – VÝCHOZÍ JAZYK

CJ – CÍLOVÝ JAZYK

RJ – RUSKÝ JAZYK

ČJ – ČESKÝ JAZYK

9 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Originál

Верба нетерпеливо била копытом в стойле. Это означало, что ей пора задать овса, принести пару ведер чистой воды, потом вывести из сарая и отпустить пастись во дворе, привязав предварительно к дереву, а за время такой импровизированной «прогулки» вычистить сарай, служивший Вербе денником.

Вообще-то еще совсем недавно, в прошлой жизни, у Вербы был самый настоящий денник и ухаживающий за ней берейтор, и гулять она могла на настоящей леваде, и тренироваться на кортах с препятствиями. Да и хозяин у Вербы был совсем другой, не чета Мусе.

По крайней мере, он мог себе позволить содержать лошадь на территории конно-спортивного клуба «Галактика». Муся подрабатывала в «Галактике» фотографом. Там они с Вербой и познакомились. Муся всегда подкармливала Вербу сахаром и мякишем белой булки, а Верба при ее приближении втягивала воздух раздувающимися ноздрями и довольно фыркала.

Владельца Вербы Игоря Петрова Муся знала плохо, потому что приезжал он в клуб только по субботам и на девушку-фотографа внимания не обращал, словно она была частью окружающей обстановки. Да и Мусе, признаться, не было до него никакого дела, пока Петрова не убили.

Как это случилось, Муся не знала, просто однажды услышала, что жена Петрова больше не хочет платить за содержание Вербы, вот и все. Точнее, вдова Петрова, разумеется.

Продать лошадь до вступления в права наследования вдовица не могла, платить за постой не хотела. Муся сама слышала, как директор клуба с вдовой орали друг на друга по телефону, а Верба стояла рядом, кося глазом из-под челки. Муся тогда подошла ближе, и лошадь доверчиво ткнулась ей в щеку мягкой, словно плюшевой мордой с влажными губами.

Выглядела она, как и положено выглядеть существу, у которого летит под откос вся налаженная жизнь, а будущее неопределенно и страшит неизвестностью. Муся и сама выглядела точно так же.

Еще совсем недавно у нее, как и у Вербы, была не очень богатая, но сытая и спокойная жизнь. Муся снимала однокомнатную квартиру в центре Москвы, работала фотографом в крупном рекламном агентстве, подрабатывая разовыми фотосессиями – вот, например, в «Галактике».

Она сама заработала себе на поддержанную, но очень даже приличную машину, ежемесячно переводила маме и бабушке сумму, которая в ее родном городе была соизмерима со среднемесячной зарплатой, работу свою обожала, редкие свободные часы проводила, валяясь на кровати с книжкой или встречаясь в кофейнях с подругами. В ее жизни было все, что нужно, пожалуй, кроме любви. Вот только в том, что любовь – необходимая жизненная опция, Дина была как раз не уверена. После последнего разочарования – особенно.

В качестве компенсации за одиночество Муся подарила себе воплощение давней мечты – увидеть океан. У нее были куплены авиабилеты, забронированы отели, составлен маршрут, любовно выбраны и оплачены экскурсии, и двадцатого марта Муся должна была на две недели улететь в Португалию, погулять по волшебным улочкам Лиссабона, съездить в Синтру и Эшторил, Эвору и Монсараш, Порту и мыс Рока.

Планы разбились о коронавирус. Как и у всех, наверное. От того, что в ее невзгодах не было ни капли эксклюзивности, Мусе было обидно вдвойне. В одночасье она осталась без океана, без отпуска, без вложенных в него денег. А также без работы и жилья. В рекламном агентстве ее сначала отправили в тот самый двухнедельный отпуск, который был ей положен, но который теперь приходилось проводить совсем иначе, а затем снова в отпуск, но уже за свой счет.

– Если переживем вот это все, – директор агентства мрачно сделал в воздухе некую загогулину, видимо, призванную описать сложившуюся в мире ситуацию, которая вообще-то как нельзя лучше описывалась четырьмя

буквами Ж, П, О и А, никак не хотящими складываться в слово СЧАСТЬЕ, – то выйдешь на работу обратно.

Квартира, в которой жила Муся, была оплачена по первое апреля. Разумеется, деньги на аренду на следующий месяц были отложены, вот только что делать дальше? В унылом настроении она приехала в «Галактику», где, во-первых, узнала, что конный клуб, как и все вокруг, закрывается на карантин, а значит, она остается и без этого дохода тоже, а также услышала тот самый, ставший судьбоносным разговор между директором и хозяйкой Вербы.

Пришедшее в голову решение было странным, авантурным и совершенно Мусе не свойственным, вот только, чем дольше она думала, тем больше оно ей нравилось.

Во-первых, требовалось снизить уровень притязаний и съехать из квартиры в центре. Во-вторых, уехать из Москвы, где риск заразиться новой болезнью Муся здраво оценивала как высокий. В-третьих, нужно было на что-то жить, а денег оставалось в обрез. А еще нужно было забрать из конного клуба Вербу.

Хорошенько всё обдумав, Марина Веселова составила тот единственно возможный, с ее точки зрения, план, который и реализовала за две недели отпуска с присущим ей упорством. На оставшиеся деньги она сняла небольшой домик в подмосковной деревне сроком на три месяца.

Вода в доме была, как и электрический котел для ее подогрева. В ванной комнате можно было умываться и даже принимать душ, в кухне исправно работала электрическая плита и стиральная машина, а также большой вместительный холодильник с огромной морозильной камерой.

Две комнаты – гостиную и спальню – нужно было отапливать печкой, но дрова во дворе имелись в достаточном количестве, а главное, там же стоял большой теплый сарай, в котором можно было держать Вербу. Когда-то родители хозяйки домика тоже держали лошадь, а потому Муся понимала, как им с Вербой несказанно повезло.

Необходимый трехмесячный запас фуража привезла новоиспеченная Вербина хозяйка, встретившая Мусин план без восторга, но с пониманием. Она же по составленному Мусей списку оплатила и запас еды для нее самой. В итоге получилось гораздо дешевле, чем платить за трехмесячный постой лошади в конном клубе, а у Муси в предбаннике ее нового жилища теперь рядом стояли мешки с манкой, гречкой, рисом, макаронами, сахаром, мукой, стеллажи с банками тушенки и рыбных консервов.

В морозилке лежали куры, на полках холодильника стояли пакеты с молоком длительного хранения, соками, сгущенкой. В общем, на три месяца Муся была снабжена всем необходимым и, по большому счету, могла вообще не покидать своего убежища, избегая встречи с потенциальной заразой.

С утра она топила печь и готовила еду на весь день. Потом занималась Вербой и денником, затем закрывала лошадь в сарае, принимала душ, обедала, звонила маме и бабушке, читала новости, в которых не было ничего радостного, затем позволяла себе немного поспать. Часов в пять Муся выбиралась на недалекую прогулку по полям и разбитым дорогам.

Деревня казалась глухой и пустынной, лишь над несколькими домами вился дымок, пока- зывающий, что внутри кто-то есть. Иногда Муся встречала соседей, но никто не делал попытки приблизиться и заговорить, что ее вполне устраивало.

Вернувшись домой, она проводывала Вербу, снова давала ей корма и доливала воды, которую приходилось таскать ведрами из колодца. Правда, на второй неделе Муся нашла в сарае тачку и приноровилась возить ведра в ней. Затем она не спеша ужинала, мыла посуду, ныряла под одеяло и погружалась в какой-нибудь хороший фильм, благо мобильный Интернет ловил в доме отлично и, подключив ноутбук к телефону, можно было выходить в мировую паутину без малейших проблем. Часов в десять вечера Муся уже всегда спала.

За те две недели, которые она провела в своем новом жилище, она настолько свыклась с окружающей ее обстановкой и новыми повседневными ритуалами, что вся прошлая жизнь – кипучая, энергичная, полная света,

звуков, запаха бензина и круговерти дел, теперь выгля- девших пустыми и никому не нужными, – казалась ей миражом.

Нынешняя Муся, с похожим на мочалку «конским хвостом» на голове, ненакрашенными глазами, обрезанными под корень ногтями и загрубевшими мозолями на ладонях, была совершенно не похожа на себя прежнюю. Однако спортивный костюм, мерный распорядок дня, ежедневное меню, в котором не находилось места итальянской пасте с морепродуктами или японским роллам, отчего-то вовсе не мешали новой Мусе чувствовать себя счастливой, а точнее, безмятежной.

Впервые за много лет не надо было вскакивать по звонку ненавистного будильника, куда-то бежать, постоянно чему-то соответствовать, вылезать из кожи, чтобы оценили и заметили, торопливо и жадно зарабатывать деньги, которые и нужны-то по большому счету были только для того, чтобы продолжать этот бессмысленный, как оказалось, бег по кругу.

Без всех этих наносных атрибутов успеха, оказывается, вполне можно было жить. Дышать холодным, очень чистым воздухом по утрам, долго обнимать конскую морду, слыша, как Вербка стрижет ушами, выполнять простую работу, оставляющую голову и сердце свободными от всякой чуши, есть простую еду, гулять по бескрайним полям, наблюдая, как где-то далеко-далеко небо стыдливо целуется с землей, немного конфузясь, что нарушило правило и сняло маску.

Маску Муся не носила, хотя перед поездкой в отпуск, когда она еще надеялась, что он состоится, купила их с полсотни и, разумеется, привезла с собой. Просто в деревне, где она все время была наедине с собой, маска оказалась совершенно ни к чему.

О будущем Муся совершенно не беспокоилась. Она была уверена: что-то обязательно будет, а планировать это что-то теперь совершенно бесполезно. Первый вариант – весь этот карантинный кошмар кончится, и можно будет вернуться на работу. Тогда у нее будут деньги, чтобы продлить аренду домика и остаться тут жить, потому что ей тут нравится, а летом здесь и вообще станет, наверное, просто чудесно. Второй вариант – все не кончится. Значит, тогда хозяйка Вербы еще раз привезет корм и продукты,

потому что все еще не сможет к тому времени продать лошадь, а на продление аренды нужно будет найти деньги. Например, продав валюту, отложенную на отпуск.

Что будет, когда и эти деньги кончатся, Муся впервые в жизни не думала. Смешно было об этом размышлять в нынешних обстоятельствах. Каждый день она узнавала о том, что заболел кто-то из знакомых. В этом не было ничего удивительного, ее друзья и коллеги много путешествовали по миру, часто и с удовольствием общались, то есть относились именно к той категории людей, которые становились жертвами новой болезни в первую очередь.

Совершенно не переживая за себя и хваля за решение, которое спустя две недели деревенской жизни показало, насколько оно мудрое и правильное, Муся немного волновалась лишь за маму с бабушкой, но те по телефону успокаивали свою девочку, как могли. Мол, у нас тут не Москва, ситуация спокойная, мы сидим дома, выходим только за продуктами, бережемся, руки моем, рекомендации соблюдаем, чего с нами сделается. И Муся старалась верить, что все действительно будет хорошо.

Сегодня начиналась третья неделя ее добровольного заточения, которым она совершенно не тяготилась. Жизнь вокруг замерла так, что в возникшей пустоте слышно было звенящую во все еще морозном поутру воздухе паутину, жужжание просыпающихся на солнце мух у стены сарая, робкое движение распускающихся из почек листьев. Или это не карантин, обостряющий восприятие жизни, тому причиной, а просто деревенская тишина, к которой Муся так и не привыкла? Она не знала.

С утра отчего-то отчаянно захотелось шарлотки. По-честному, яиц в холодильнике из привезенных трех десятков оставалось не так уж много. Что ж, рано или поздно, но надо будет доехать до магазина в соседней деревне. Она почистила и порезала яблоки, быстро приготовила тесто, залила его в форму, которая нашлась на кухне, поставила в духовку и побежала кормить Вербу, которая уже нетерпеливо перебирала ногами в стойле, поджидая припозднившуюся хозяйку.

– Здравствуй, Вербушка, – ласково сказала Муся, погладив лошадь по шелковистой морде. Та в ответ ткнулась девушке в щеку, поздоровалась. – Сейчас завтракать будем.

Закончив с кормом и водой, Муся выкатила наружу тележку, отдуваясь, смахнула с лица выбившиеся из хвоста волосы и вдруг замерла, не веря собственным глазам. За забором ее дома стояла машина. Незнакомая машина, большой черный джип с питерскими номерами, рядом с которым прохаживался такой же незнакомый парень, точнее, все-таки мужчина лет тридцати с хвостиком. Интересно, и что ему тут понадобилось?

Увидев Мусю, он как-то по птичьи, словно сильно удивившись, склонил голову набок, напомнив большого и удивительно умного попугая, которого когда-то давно держала семья ее лучшей подружки. Она хотела было засмеяться над этим нечаянным сходством, но тут незваный гость отмер и двинулся было к калитке, но остановился, просто положив руки на забор.

– Здравствуйте, вы тут живете?

– Ну да, – довольно недружелюбно ответила Муся, с опаской относившаяся сейчас к незнакомым людям. Кто его знает, что у него на уме, в этой глуши хоть обкричись, никто тебя не услышит и на помощь не поспешит. – А что, вы рассчитывали увидеть кого-то другого?

– Если честно, я и сам не знаю, кого рассчитывал здесь увидеть, – признался визитер. – Я ехал сюда, полагая, что здесь живет Татьяна Сергеевна Мезенцева, но дело в том, что она должна быть значительно старше. Вы ее дочь?

– Не знаю, есть ли у госпожи Мезенцевой дочь, но это точно не я, – нелюбезно ответила Муся. Татьяной Мезенцевой звали женщину, у которой она сняла дом. – Меня зовут Марина Веселова, я арендовала это жилье на три месяца, потому что Татьяна Сергеевна решила его сдать.

– Сдать? – Молодой человек выглядел растерянным. Только сейчас Муся заметила, что он довольно бледен, то ли от долгого путешествия, то ли от расстроившего его известия. – Надо же, признаться, я был не готов к тому, что вместо Мезенцевых встречу здесь совершенно постороннего человека.

– В гости приехали? Так время для визитов сейчас не совсем подходящее. Как бы то ни было, Татьяны Сергеевны здесь нет. Вы ей позвоните, пожалуйста, потому что ее московского адреса я не знаю. Хотя, я бы на ее месте гостям не обрадовалась.

– А вы всегда такая неприветливая и негостеприимная? – спросил гость.
– Я провёл за рулем почти восемь часов, чтобы оказаться здесь. И московский адрес Татьяны Сергеевны мне без надобности, да и телефона ее у меня нет. Я ехал сюда.

– Рада за вас. Но, боюсь, ничем не смогу вам помочь. Пожалуй, кроме телефона Татьяны Сергеевны, если он вам нужен. Простите, но в дом я вас не приглашаю, потому что к самоизоляции отношусь серьезно.

– Как я посмотрю, вы, Марина, ко всему относитесь серьезно, – он вдруг развеселился, даже бледные щеки чуть покраснели. – Позвольте представиться. Меня зовут Сергей Баринов. – Очень приятно, – машинально сказала вежливая Муся. – И до свидания. Мне нужно лошадь вывести во двор. И у меня куча домашних дел. Сожалею, что ваша поездка оказалась

напрасной. Так телефон Мезенцевой дать?

– Мне не нужен ее телефон, – упрямо сказал гость. Сергей Баринов, вот как. – Послушайте, я ехал сюда, именно сюда, потому что, по большому счету, мне совершенно все равно, кто здесь живет. Пожалуйста, может, мы пройдем в дом и я вам все расскажу?

– Нет, нельзя, – жестко сказала Муся. – Я не для того сижу здесь в полном одиночестве уже третью неделю, чтобы позволить себя заразить первому встречному. Если вам есть что сказать, то говорите оттуда, из-за забора. Только быстро, пожалуйста. У меня действительно много дел.

На мгновение она вдруг испугалась: зря сболтнула, что живет тут одна. Этот Баринов, кто бы он ни был, вполне может применить силу, чтобы сделать то, ради чего он приехал. То, что он настырный, уже понятно.

– Не бойтесь меня, пожалуйста, – поспешно сказал гость, словно читая ее мысли. – Я не причиню вам никакого вреда. Я – вполне приличный

человек, правда. У меня в Питере свой ресторан, точнее, даже сеть ресторанов. «Римские каникулы» называется, может, слышали?

Муся не слышала и слышать не хотела. Какие рестораны, если сейчас все закрыто?

– Именно потому, что мы сейчас вынужденно не работаем, – продолжал читать ее мысли Сергей, – я и решил провернуть семейное дело, до которого у меня никак не доходили руки. Вернее, я уже давно им занимаюсь, кучу времени провел в архивах, много всего узнал, но вот сюда доехать все времени не было. А точнее, решимости. А тут рестораны закрыты, поставками заниматься не надо, скандалы улаживать тоже, делать совершенно нечего, а в отпуск за границу не улетишь. Вот я и решил приехать сюда, чтобы своими глазами все увидеть.

– Что – все? – зачем-то спросила Муся, которой на самом деле было совершенно неинтересно. Просто она вдруг осознала, что в первый раз за две недели разговаривает с живым человеком, а не с картинкой в телефоне. Ощущение было странным. Как в фильме ужасов.

– По нашему семейному преданию, где-то здесь должен быть зарыт клад.

– Вы что, бредите? – с подозрением спросила Муся. – Или вы просто сумасшедший? Какой клад может быть в этой глуши? Кто его здесь оставил, отступающая армия Наполеона?

Он засмеялся, отдавая дань Мусиному чувству юмора.

– Я согласен вам все рассказать, – сказал Баринов. – Это действительно очень интересная история, но не через забор же. Да и холодно.

Муся увидела, что его действительно бьет крупная дрожь. Ну, надо же, как замерз, бедолага! И правда, не по-человечески получается, надо бы хотя бы чаем человека напоить.

– У вас маска есть? – спросила она, сдаваясь.

– Какая маска? – не понял он.

– Для подводного плавания, – Муся вдруг начала сердиться. Свалился тут на ее голову! –

Медицинская, конечно. Без маски я вас в дом не пушу. И без перчаток тоже.

– Но у меня нет, – растерялся Барин.

– Ладно, поделюсь. Заходите во двор и оставайтесь у крыльца. Я сейчас приду.

Она сбегала в дом, сама нацепила маску и перчатки, вынесла во двор антисептик, которым заставила гостя обработать руки, придирчиво наблюдая за процессом, затем вручила ему резиновые перчатки и маску из своих запасов, велела разуться у порога, затем снова воспользоваться антисептиком, а уже потом проходить в дом. Заветную бутылочку с дезинфицирующей жидкостью она протерла хлоргексидином, ловя на себе изумленные взгляды гостя.

– Да у вас все строго, я погляжу.

– Да, у меня все строго, – отрезала Муся. – Сейчас я напою вас чаем и покормлю. А то вы с дороги наверняка голодны.

– Я через маску буду чай пить? – снова развеселился гость.

– Очень смешно. Пока вы будете завтракать, я выведу Вербу во двор, вычищу ее и в сарае приберусь. Это займет минут сорок, так что вы не торопитесь, отдыхайте спокойно. Потом я вернусь, вы снова наденете маску и все мне расскажете. Только потом уезжайте, ладно?

– Да, конечно, я вовсе не собираюсь вам мешать. Я и так свалился как снег на голову, – извиняющимся голосом сказал Барин. – И за чай спасибо, ужасно горячего хочется. По дороге же все заведения общепита закрыты. Я, конечно, брал с собой термос, однако чай в нем давно закончился.

Держался он не нагло, и Мусе это импонировало. У него вообще был открытый взгляд, немного мутный, видимо, от усталости, четкий овал лица с чуть выдающимся вперед подбородком, выющиеся густые волосы, откиннутые назад, так что открывался высокий покатый лоб, прямой нос, который мама

почему-то называла римским. Ну да, у него вон и рестораны называются «Римские каникулы», значит, точно, римлянин.

Улыбаясь тому, какие глупости приходят ей в голову после нарушенного двухнедельного уединения, Муся быстро накрыла на стол, вытащила из духовки уже готовую шарлотку, порезала на куски.

– Все, чаевничайте, – сказала она, закончив нехитрые хлопоты, – я скоро приду. И – да, куртку можете снять, а то жарко, наверное.

– Да нет, совсем не жарко, – заверил ее гость. – Спасибо вам, Марина. Вы занимайтесь своими делами, а то мне неудобно.

Не любившая нарушать свои планы Муся так и сделала. В дом она вернулась через час, прибрала в деннике, натаскав свежей воды, поменяв сено и как следует вычистив Вербу, которая от удовольствия перебирала ногами, тыкалась Мусе в лицо и тихонько ржала. Запыхавшаяся, но довольная Муся вернулась в дом и обнаружила своего гостя спящим. Уснул он прямо за столом, уронив голову на сложенные руки.

Не решаясь его разбудить, Муся со всяческими мерами предосторожности вымыла посуду, убрала со стола, обработала руки, сняла одежду, в которой она ухаживала за Вербой, наскоро приняла душ и снова появилась в кухне, переодевшись в облегающие джинсы и тонкий свитерок. Вообще-то одна она ходила в мягком спортивном костюме, но тут ей вдруг, ни с того ни с сего, захотелось приодеться и даже накраситься.

Воровато покосившись на все еще спящего гостя, она рванула резинку на голове, расчесала волосы, волнами легшие на плечи, разыскала в ящике стола брошенную туда косметичку и провела тушью по ресницам. Ладно, хватит. Этот человек сейчас проснется и уйдет, и совершенно незачем для него так стараться.

– А я не для него стараюсь, а для себя, – зачем-то шепотом сказала Муся и, окончательно на себя рассердившись, резко задвинула ящик. От его скрипа гость встрепенулся, поднял голову, обведя кухню мутными со сна глазами, и с трудом сфокусировал взгляд на Мусе.

– О-о-о, Марина, я, кажется, уснул. А вы уже освободились?

Похоже, его никак не впечатлили произошедшие в ней перемены, а, может, и не заметил он никаких перемен. Вот еще, была нужда рассматривать незнакомую тетку, прячущуюся в деревенской глуши и обливающуюся антисептиками.

– Я освободилась, – сказала Марина, чувствуя металлический привкус обиды во рту. Хотя, видит бог, он ничего ей не должен, этот человек. – И давайте вы мне уже все расскажете и поедете. Ладно?

– Да, конечно, я готов, – подхватил он. – В общем, дело в том, что я абсолютно уверен – где-то здесь спрятан клад.

– Мы начинаем повторяться, – независимым тоном сообщила Муся, – вы это уже говорили. А я у вас спросила, кто же его здесь закопал.

– Мой прапрадед. Точнее, нет. Клад представляет собой подарок моего прапрадеда, Ивана Александровича Барина, который он перед тем, как уйти на Гражданскую войну, оставил своей возлюбленной, то есть практически невесте – Наталье Игнатовой. У ее семьи была усадьба здесь, неподалеку. В 1918 году Игнатовых из усадьбы выгнали, и они переехали сюда, в этот дом. Ну, то есть, тот дом, который стоял на месте этого, разумеется. Когда Иван вернулся спустя несколько лет, то узнал, что Игнатовы бежали из России, добрались до Парижа и осели там.

– И он не пытался Наталью искать? – спросила Муся, которая, несмотря на всю свою самостоятельность, была барышней романтической, а потому за героев этой давнишней истории переживала изо всех сил.

– Может, и пытался, но времена были – сами знаете. В общем, они никогда больше не виделись. Барин женился на моей прапрабабушке, у них родились двое детей, младший из которых – прадед. Он был военным, после войны попал служить в Питер, там и остался, так что все мои корни уже питерские, а не московские. Да и прапрадед, как я в архивах узнал, тоже изначально питерским был. В Москву его занесло, потому что он в Игнатову влюбился и за ней в столицу и переехал.

– И что же ценности? Они у возлюбленной остались? С чего вы взяли, что она их с собой в Париж не взяла? В эмиграции они бы ей очень дажегодились.

– Да в том-то и дело: мой предок считал, что Наталья так и поступила. Он всю свою жизнь прожил так, словно и не было у него никогда никаких ценностей. И происхождение свое прятал, как мог, и заслуги перед новой властью собирал, особо моралью не терзаясь. Он и детям своим, в том числе, моему прадеду никогда про это не рассказывал. И умер, унеся в могилу многие свои тайны.

– Ну, и откуда тогда вообще взялись мысли про клад?

– Из письма. Это уже отдельная история. Наталья Игнатова, уехав в Париж, вышла там замуж. Ее жизнь вообще сложилась довольно счастливо, хоть и не без трудностей, конечно. Но она всю жизнь помнила о том, что в лихое время закопала клад неподалеку от домика, в котором жила. Боялась, что дом в случае чего обыщут и найдут, или подожгут еще, чего доброго. В общем, все ценности она сложила в жестяные банки и закопала. Бежали они с отцом впопыхах, и забрать клад она не успела. Тогда же не думали, что навсегда уезжают, были уверены, что вернутся.

Гость вдруг замолчал и прикрыл глаза, словно устал рассказывать. Муся же уже забыла о том, что совсем недавно была ему не рада. Ее полностью захватила рассказываемая история, а богатое воображение уже рисовало захватывающее дух продолжение. Не зря же мама говорила, что ее фантазии любой писатель позавидует. Ой, не зря!

– Ну и что было дальше? – нетерпеливо спросила она. – Вы сказали о каком-то письме. Что там было?

– Ах да, письмо, – гость открыл глаза, уставился на Мусю, словно впервые ее видел, и тяжело сглотнул. – Да-да, слушайте. Наталья Игнатова умерла в 1995 году. На тот момент ей было 97 лет, но к столь почтенному возрасту она сохранила ясную голову и хорошую память. За несколько лет до этого она попросила внука Эжена попробовать найти в постсоветской России потомков своего возлюбленного, однако не сказала, зачем. Эжен

просьбу бабушки выполнил и вышел на след внука Барина, которого в честь деда также звали Иваном. Ему-то старая женщина незадолго до смерти и отправила письмо, рассказывающее о кладе, спрятанном неподалеку от ее бывшего имения. Мой дед получил это письмо, – продолжал рассказ гость. – В нем был полный перечень богатств, закопанных Натальей под яблоней, растущей неподалеку от колодца. Это единственный ориентир, по которому можно было определить местоположение клада. Письмо читалось как музыка, потому что в голодные девяностые о таких несметных сокровищах никто и думать не мог. Тогда, родители рассказывали, даже заграничный маргарин воспринимался как лакомство. А тут такое!

– Какое? – Глаза Муси горели от любопытства.

– А вот, прочитайте сами.

Он достал из кармана небольшую записную книжку, а из нее свернутый лист бумаги. Не ветхий, но довольно затертый. Муся, взглядом попросив разрешения, взяла лист в руки. Там довольно хорошим, хотя и устаревшим русским языком была рассказана уже услышанная ею история, а внизу помещен список ценностей, спрятанных Натальей Игнатовой в жестяные банки.

В шести жестянках находились монеты времен царей Алексея Михайловича, Петра Первого, Павла Третьего, редкие монеты годов правления Петра Второго, Елизаветы Петровны, Анны Иоанновны, Бориса Годунова, польские монеты, чеканившиеся в России, коронационные монеты Николая Первого и Александра Третьего. А также небольшой ковш из драгоценных металлов с эмалями – произведение московской мастерской Фаберже, золотые часы, боро довой знак, то есть жетон, свидетельствующий об оплате пошлины на ношение бороды, орден Святой Анны I и II степеней, орден Станислава II степени, женский перстень с бриллиантом, серебряный наградной ковш времен Екатерины II. В одной из жестянок также лежали золотые кресты и маленькие иконки.

Даже не будучи специалистом в антиквариате, Муся понимала, что все это должно стоить целое состояние.

– Дед, получив письмо, даже слушать ни о каком кладе не захотел, – продолжал свой рассказ гость. – Его ранила мысль, что его дедушка до бабушки любил совсем другую женщину. Да и вообще дед был человеком старой советской закалки. Поиски кладов, наследие царского режима, какие-то монеты его вообще не интересовали. Он строго-настрого запретил даже говорить про все это. Я не очень хорошо этот момент помню, потому что тогда еще совсем маленький был, но только после того, как дед пару лет назад умер, папа, разбирая документы, нашел это письмо и отдал мне. Признаться, он тоже не верит, что все это не бред выжившей из ума старухи. И уж тем более не верит, что спустя сто лет клад, будь он даже действительно зарыт, можно найти.

– А вы, значит, верите?

– Да мне просто интересно, если честно. Я почти два года потратил в архивах, чтобы узнать историю своей семьи, детали жизни Ивана Баринова, проследить путь Натальи Игнатовой. Заодно и этим местом поинтересовался. После побега Игнатовых дом, который стоял на этом месте, сгорел. Потом тут отстроился новый владелец, какой-то московский инженер. Татьяна Мезенцева ему то ли внучка, то ли правнучка, я точно не помню, но родственница по прямой линии, это точно.

– Да, она говорила, что в этом доме ее родители жили, – вспомнила Муся. – Лошадей держали. Она дом несколько лет назад перестроила, воду провела, канализацию сделала. Колодец тут, конечно, есть, но тот ли самый, я не знаю, да и яблони во дворе никакой нет.

– Ладно, – гость тяжело поднялся со стула, – я, пожалуй, поеду. Устал я что-то. Надо где-то на постой расположиться. Главное – место это действительно существует. Так что летом можно будет попробовать и клад поискать, как думаете, Марина? – И он неожиданно подмигнул Мусе. – Вот вся эта заваруха с коронавирусом кончится, вернется нормальная жизнь, тепло станет, и займемся мы с вами кладокопательством.

Почему-то перспектива чем-то заняться с этим человеком показалась Мусе весьма привлекательной. Но пока она придумывала какой-то подобающий ответ, ее гость вышел из кухни, натянул в прихожей свои

ботинки, хлопнул дверью и ушел, кинув на прощание: «Спасибо». Через мгновение Муся услышала звук завожасьей машины, и все стихло. Она выглянула на улицу, но двор и территория за калиткой были пустынные. Уж не привиделось ли ей все это?

День тек своим чередом. Его плавная неспешность впервые за две недели раздражала Мусю, которой внезапно до слез, до одури, захотелось бурлящего веселья дружеской вечеринки, гама заполненного людьми ресторана, отчаянности внезапных новых знакомств. Тускло пообедав унылым супом, наспех сварганенным из тушенки, она вымыла посуду, протерла полы, смахнула пыль и прилегла на кровать. Дневной сон, уже вошедший в привычку, не шел.

Тяжко вздохнув по утраченной безмятежности затворнической жизни, Муся решила прогуляться. Утепляясь – апрель в этом году выдался холодный и промозглый, – она чуть не рычала от нетерпения. Какая-то неведомая сила гнала ее из дома. Куда? Зачем?

Натягивая на бегу высокие сапоги, когда-то купленные, скорее, для форсу, но оказавшиеся незаменимыми для прогулок по деревенским тропинкам, Муся скатилась с крыльца, заперла дверь, сунула ключ в карман и быстрым шагом пошла по тропинке, начинающейся за самой калиткой и уводящей в сторону большой проселочной дороги.

Осклизлые остатки прошлогодней травы противно чмокали под ногами. Дойдя до грунтовой дороги, Муся свернула на нее и остановилась, пытаясь понять, куда идти дальше.

Налево повернешь – в поселок придешь, направо пойдешь – до соседней деревни дошагаешь. Ни туда, ни туда ей было не надо. Конечно, можно все-таки решиться и сходить в магазин, хотя бы тех же яиц купить, но, отправляясь на свою неожиданную прогулку, кошелек Муся не захватила, да и на машине в магазин сподручнее, не тащить же тяжести.

Стоя на дороге, как богатырь на перепутье, Муся судорожно соображала, как лучше поступить. Внезапно ее взгляд сфокусировался на черной машине, съехавшей на обочину чуть впереди по направлению к

поселку и теперь стоящей там неподвижно. В очертаниях машины было что-то смутно знакомое, и Муся, решившись, пошла по дороге к поселку, точнее, к машине, разумеется.

Через десяток шагов она уже могла рассмотреть ее номера. Это была та самая машина, что несколькими часами ранее стояла у ее дома. Машина, на которой приехал Сергей Баринов. Муся подошла к водительской дверце и заглянула в окно. Баринов был внутри машины, он сидел, откинув голову, и, похоже, крепко спал. Ну да, он же жаловался, что устал, и в ее доме тоже уснул, выпив чаю.

Стекло бликовало, и через него спящий был виден нечетко. Внезапно Муся обратила внимание на чрезмерную бледность его лица и запекшиеся, беззвучно шевелящиеся губы. Или это ей просто кажется, что беззвучно?

Муся рванула дверцу, которая послушно открылась. Ну надо же, как можно спать в незапертой машине в такой глуши! Обчистят же, как пить дать, обчистят.

– Сергей, – позвала она, потому что Баринов действительно что-то бормотал. Муся разобрала лишь слово «пить». – Вы слышите меня? Это я, Муся. То есть, Марина.

Он на мгновение распахнул глаза, затянутые какой-то мутной пленкой, посмотрел, явно не узнавая ее, и тут же снова впал в странное беспамятство. Что это с ним, ему плохо?

Внезапно Марине стало страшно. На ее глазах, кажется, умирал человек, а она совершенно не понимала, что нужно делать в такой ситуации. Его ранили? Ткнули ножом? Черт побери, почему он без сознания?

Муся перегнулась через тело Баринова и нажала на кнопку, удерживающую ремень безопасности. Тот, шурша, заскользил змеей на положенное ему место. Крови не видно, ран на теле – тоже. Голова поехала с подголовника, ткнулась Мусе в руки, и она вдруг поняла, что Баринов очень горячий, практически как печка. Господи, да у него же просто температура!

Призрак страшного вируса, которого она так боялась уже месяц, встал у Муси перед глазами. Отскочив в сторону, она дрожащими руками

вытащила из кармана бутылочку с антисептиком и начала судорожно тереть ладони, уничтожая невидимую заразу. Поздно, она наверняка уже заразилась. Господи, и что же теперь делать? Ах да, надо звонить в «Скорую».

Руки тряслись, и на мгновение Мусе стало противно от того, что она так боится. Цыкнув на себя, она достала телефон и начала набирать номер «Скорой», но быстро поняла, что связи нет. Да, хозяйка предупреждала, что в деревне связь устойчивая, потому что в доме поставлен усилитель, а потом почти до самого поселка сети нет. Значит, чтобы вызвать медиков, надо либо ехать в поселок, либо возвращаться домой. А с Бариновым что делать, оставить его здесь? Без сознания?

Решение пришло быстро, хотя оно и не было простым. Натянув маску и перчатки, конечно, уже бесполезные, но дающие хотя бы психологическую защиту, Муся вернулась к машине, нырнула в нее со стороны пассажирского сиденья и начала перетаскивать на него своего нового знакомого.

Он был тяжелым, неудобным и очень горячим, но Муся тащила, волочила, снова тащила, перекидывала руки, ноги, устраивала голову, пихала, пододвигала и подталкивала, и спустя какое-то время, показавшееся ей вечностью, Сергей Баринов уже безвольно лежал на пассажирском сиденье, которое Муся откинула назад, чтобы им обоим было удобнее.

Она вспотела, устала и чувствовала себя так, словно грузила мешки с песком. Дышать через маску было тяжело, а еще она все время пыталась сползти к глазам, и Муся в какой-то момент сорвала ее и засунула в карман, понимая всю бессмысленность этой дурацкой маски в принципе. Отдышавшись, она уселась за руль, завела машину и, развернувшись, поехала в сторону своего дома.

«Скорая» приехала быстро, минут через тридцать. Все это время Сергей так и лежал в машине, укрытый пледом, за которым Муся сбегала в дом. Медики, в своих спецкостюмах больше похожие на космонавтов, и не поймешь, мужчина это или женщина, осмотрели его, по-прежнему находящегося в беспамятстве, взяли мазки из носа и рта, измерили температуру бесконтактным термометром, вылезли на улицу и начали

складывать свои чемоданчики. Топчущаяся неподалеку Муся наблюдала за их манипуляциями через окно машины.

– Вы в какую больницу его повезете? – спросила она.

– Ни в какую, – ответил тот, кто повыше. Голос мужской, ага.

– То есть? – опешила Муся. – Как же так, ему же плохо!

– Всем сейчас нехорошо, – отозвался врач. – Дышит он нормально, температуру собьете

парацетамолом. Главное – уложите его на живот и давайте побольше жидкости. Начнет зады- хаться – позвоните.

– Подождите, но я не могу за ним ухаживать!

Даже через огромные «противочумные» очки было видно, что врач смотрит на Мусю неодобрительно.

– Что ж так? То есть здоровый он вас полностью устраивал? Вон, машина какая. А за больным ходить вам, стало быть, не хочется.

– Да нет же, дело не в этом. Я этого человека совсем не знаю. Он приехал из Питера, потому что... – Тут она запнулась на мгновение, но тут же нашлась: – Потому что у него дело к хозяйке этого дома, который я просто снимаю.

– То есть он еще и не местный, – с удовлетворением сказал мужчина в белом одеянии. – И в какую тогда больницу его везти прикажете? Нет уж, девушка. Ваш гость, вы с ним и разбирайтесь.

– А если он умрет? – выкрикнула Муся.

– Не должен. Организм молодой, крепкий, дышит нормально. Оклемается.

– А если это коронавирус и он меня заразит?

– Значит, и вы оклемаетесь. Будут проблемы – звоните.

Муся в отчаянии смотрела, как «марсиане» идут к своей машине. Ей было так страшно,

что у нее даже волосы на голове шевелились.

– Пойдите, – закричала она, видя, что медики готовы залезть в машину, – пожалуйста,

пойдите! Помогите мне хотя бы в дом его перетащить. Я же не справлюсь сама. Ну будьте же вы людьми!

Люди в белом осмотрели ее щуплую фигурку.

– Ладно, – наконец сказал второй голос, женский. – Тут вы правы, не по-человечески его в машине бросать, а вы и впрямь не справитесь. Игорь, Женя, помогите.

Так и получилось, что спустя десять минут оставшаяся после отъезда бригады «Скорой» одна на один с огромной проблемой Муся смотрела на распластавшееся на ее кровати тяжелое тело, все еще находящееся в температурном забытии. Жизнь приобретала совсем новый поворот, а значит, к ней надо было приспособливаться заново.

Следующие дни слились в какой-то единый временной континуум, у которого не было ни начала, ни конца. Пожалуй, в нем можно было четко выделить только те промежутки, в которые Муся чистила, кормила и поила Вербу. Все остальное время она как в полусне дежурила у постели больного, давала ему лекарство и морс, сваренный из найденной в холодном коридоре клюквы, а также кормила с ложечки куриным бульоном и протирала влажной тканью. И утку, наспех приспособленную из старой миски, убирала и мыла, удивляясь тому, что не испытывает ни капли безразличия.

В промежутках она сама что-то ела и спала на диване в гостиной урывками, сквозь сон прислушиваясь к глухому надрывному кашлю своего неожиданного постояльца и его тяжелому дыханию. Дышал он с присвистом, но точно не задыхался. Сколько дней всосала в себя эта черная дыра, Муся не знала. Три? Пять?

– Марина, – услышала она и подскочила на диване, не понимая, не приснился ли ей этот голос. – Марина, подойдите ко мне, если вам не трудно.

– Да, Сергей, я уже бегу, – она нащупала тапочки и заторопилась в соседнюю комнату. – Вам лучше да? Слава богу, что вы пришли в себя.

– Так странно, у меня было чувство, что я где-то не здесь, но при этом я точно знал, что нахожусь в вашем доме. Мне в бреду все время виделось ваше лицо, а еще я чувствовал ваши руки, нежные и мягкие. Вы в прошлой жизни, наверное, были сестрой милосердия, Марина.

– Нет, не была. Более того, я всегда боялась всего, что связано с медициной: боли, крови, слез. У меня бабушка врач, а мама медсестра, но я даже ни минуты не сомневалась, что никогда не пойду по этой стезе.

– Никогда не говори «никогда», – задумчиво сказал Баринов. – Марина, вы же мне жизнь спасли.

– Да бросьте вы, – засмушалась Муся. – Скажете тоже.

– Но это действительно так. Я помню, что мне совсем плохо стало на дороге, только и успел, что на обочину съехать, как отрубился. Получается, вы меня нашли, не побоялись в дом взять, перетащили, на кровать уложили, да еще и ухаживали так, как только мама в детстве. И это при том, что вы ужасно боялись заболеть.

– Я и сейчас боюсь, – призналась Муся, – но в больницу вас не взяли, не могла же я вас на улице оставить.

– Значит, вы действительно меня спасли, и не спорьте. А где ваша кошка? Мне все в бреду хотелось ее рассмотреть.

– Какая кошка? – Муся вдруг испугалась, что у Сергея вновь начинается жар. – Нет у меня никакой кошки, только лошадь в сарае, Верба.

– Да, я помню, вы говорили про лошадь, – согласился он, – но звали все-таки кошку. Мусю. Опешив, Муся немного помолчала, а затем звонко рассмеялась, понимая, что сейчас смутит гостя не на шутку.

– Муся – это я, – наконец, сказала она. – Это мое домашнее имя. Мариной меня зовут только в официальной обстановке, а для родных и друзей я – Муся. Так с детства повелось.

Естественно, он смутился. Но глупо извиняться не стал.

– А можно и мне звать вас Мусей? – вместо этого спросил Сергей. – Очень теплое имя, вам идет.

Звать себя привычным именем Муся разрешила. С ее помощью больной смог добраться до туалета и умыться. За это время Муся успела перестелить постель, заменив пропотевшие простыни и загрузив белье в стиральную машину. Затем они позавтракали на кухне, вдвоем, как будто совместные завтраки давно уже вошли у них в привычку.

Затем Муся настояла, чтобы гость отправился в кровать, а сама пошла во двор, к Вербе. Вернувшись, она обнаружила, что он спит, но звук ее шагов разбудил Сергея, он открыл глаза и улыбнулся. Улыбка была чудесная.

– Вот что, – сказала Муся решительно, – сегодня вы отдыхайте, а завтра поедем в больницу.

– Зачем? – спросил он, внимательно глядя на нее. – Я вам надоел? Вы хотите от меня избавиться?

– Не говорите глупости, – рассердилась Муся, – надо узнать результаты ваших анализов, показать вас врачу и настоять на том, чтобы вам сделали КТ легких. Нужно же понимать, идете вы на поправку или нет. Если все хорошо, то вернемся сюда и будете долечиваться. Понятно? И не спорьте вы, ради бога.

– Я не буду спорить, – засмеялся Сергей, – во-первых, вы правы, а во-вторых, совершенно очаровательны, когда сердитесь.

На следующий день, накормив Вербу, Муся помогла одеться Сергею, который все еще был очень слаб, довела его до своей машины и усадила на пассажирское сиденье.

– Может, лучше на моей? – спросил он.

– Нет уж, больше за руль вашей машины я не хочу. Она для меня слишком большая и страшная. Когда я думала, что вы умираете, то довольно лихо доехала до дома, но повторять этот подвиг не спешу.

В районной больнице, до которой они доехали за полчаса, их даже слушать не стали.

– Да вы что, с ума сошли? – всплеснула руками пожилая дама в регистратуре. – Едут и едут, едут и едут. Вот в Москву бы ехали, а не к нам.

– У этого человека в субботу брали анализ на коронавирус. «Скорая» брала, нам бы результат узнать. Это во-первых, – решительно заявила Муся.

Сергей стоял, опершись на стену и с трудом переводя дух. От их короткой поездки он устал, Муся это точно видела.

– Так в «Скорой» и спрашивайте, откуда я знаю, куда ваши результаты увезли.

– Этому человеку нужно сделать КТ легких, у него может быть пневмония. Это во-вторых. И мы отсюда не уедем, пока его не обследуют и не назначат лечение.

Уж неизвестно, что сыграло бóльшую роль – Мусина настойчивость или бумажник, который извлек из кармана куртки Баринов, но сделать КТ и показаться врачу у них все-таки получилось. У Сергея оказалась двусторонняя пневмония нижних долей легких, однако, как заверил пожилой и очень уставший врач, жизни его ничего не угрожало.

– Сейчас я вам рецепт на антибиотики выпишу, и принимайте их дома. Здесь у нас лучше не оставаться, – честно сказал врач.

– У нас дома есть антибиотики, – вздернула голову Муся, – уезжая за город, я подготавливалась к тому, что, возможно, заболею. Так что спасибо, рецепт не нужен.

Все больничные приключения заняли у них довольно много времени, так что обратно к своему дому Муся лихо подрулила, когда часы показывали начало четвертого. Ужасно хотелось есть, а вконец измученный Сергей спал на заднем сиденье, к счастью, дыша ровно и спокойно. Да и температуры у него не было.

Муся въехала на участок, заперла ворота, вернулась в машину и выключила мотор. Так, надо не забыть выпустить Вербу, оставшуюся

сегодня без привычной прогулки. Если сейчас будить Сергея, помогать ему добраться в дом и укладывать в кровать, то это будет долго. Пожалуй, она поступит наоборот: сначала выпустит лошадь поpastись, а уже затем растормошит Сергея. Не будет ничего дурного в том, что он еще десять минут поспит в машине. Замерзнуть точно не успеет.

Дверь в сарай почему-то оказалась отпертой. Ну надо же, она утром так торопилась отвезти своего гостя в больницу, что забыла ее запереть. Толкнув тяжелую створку, Муся вошла внутрь. После солнечного света улицы глаза с трудом привыкали к темноте. Вербка всхрапывала и била копытами в стойле – никогда до этого она не встречала приход Муси так тревожно. Сердится, что ее с утра не вывели на улицу?

Додумать эту мысль до конца Муся не успела. Метнувшаяся откуда-то из-под лошади тень замахнулась и ударила ее по голове. Муся как подкошенная рухнула к ногам Вербы, отчего-то вставшей в своем загоне на дыбы. «Она меня сейчас затопчет», – успела испугаться Муся, а потом навалилась темнота, в которой не было ни боли, ни страха.

Долго ли было темно, Муся не знала, зато потом стало светло, так светло, что было больно глазам и открывать их совсем не хотелось. Болела голова и очень хотелось пить, все тело ломило, как при простуде. Кажется, на нее кто-то напал в сарае?

«Да нет, это я заболела коронавирусом, – поняла Муся, прислушиваясь к своим ощущениям. – Сергей меня заразил, вот что. И никто на меня не нападал, просто мне в сарае стало плохо, и я начала бредить. Господи, сколько я тут лежу, Сергей же может замерзнуть там, в машине».

Она распахнула глаза, готовая бежать к нему, где бы она сейчас ни находилась.

– Да лежи ты, егоза, – услышала она сердитый, но уже до последней нотки знакомый голос своего гостя. – Тебя просто ни на минуту нельзя оставить одну. Обязательно во что-нибудь влипнешь.

Оглядевшись вокруг, Муся поняла, что находится в доме, на родном диване, а рядом сидит живой и невредимый Сергей. Комната выглядела как-

то не так, и, сфокусировав зрение, Муся вдруг поняла, что здесь кто-то что-то искал. Все шкафы открыты, ящики вывернуты наизнанку, вещи валяются на полу, как будто неведомый гость действовал второпях, даже не пытаясь скрыть следы своего присутствия.

– Что здесь случилось? – спросила Муся шепотом и откашлялась.

– Здесь случился взлом и обыск.

– Обыск? Что здесь можно искать?

– Тебе виднее, – он пожал плечами, – но, скорее всего, оставшиеся без работы и средств к существованию самоизолированные граждане решили, что лихой разбой – лучший способ добыть пропитание их детям. Другими словами, кто-то из соседей приглядывал за тобой. Дождался, пока мы уедем из дома, и пробрался внутрь, чтобы поживиться деньгами или продуктами.

– А в сарае он что делал? И зачем нужно было бить меня по голове?

– Я думаю, что в сарае никого не было, по голове тебя ударила твоя лошадь.

– Верба? Да не могла она меня ударить. Она очень мирная и добрая, и все это время мы с

ней отлично ладили. Нет, Сережа, в сарае кто-то был, когда я туда вошла, и этот кто-то ударил меня, а Верба, наоборот, стала защищать. Она этого человека лягнула, а не меня. Скажи, ты никого не видел?

– Да в том-то и дело, что никого. Я проснулся в машине оттого, что замерз. Удивился, что ты меня оставила спать на улице, пошел в дом, увидел весь этот кавардак и понял, что тебя нет. Я кинулся тебя искать, прибежал в сарай, а там ты лежишь без сознания, а лошадь в пене вся. В общем, я тебя в дом притащил, хотел «Скорую» вызывать, но тут ты очнулась.

– И никого постороннего ты не видел?

Баринов покачал головой:

– Нет, не видел. Ну что, надо тебе врача вызвать? Или полицию?

– Не будем мы никого вызывать, – покачала головой Муся и поморщилась от тут же уси-

лившегося звона в ушах. – Понятно, что в нынешней ситуации всем не до нас, ни медикам, ни полицейским. – Тем более что в версию простого ограбления я не верю. Во-первых, насколько я вижу, ничего не пропало.

– Откуда ты знаешь?

– Деньги у меня на карточке, она в сумке, а сумка осталась в машине. Никаких ценных вещей у меня нет. Если забрались за едой, то она в предбаннике в мешках стоит. Мешки с крупой в комодике искать бессмысленно. И уж в сарае с лошадью тем более. Так что будем рассматривать второй вариант.

– Какой же? – Мусе казалось или Сергей откровенно любит ее.

– Ты сюда приехал зачем? На поиски клада.

– Да ну, скажешь тоже. Я просто осмотреться приехал, на дом на этот посмотреть, с

хозяевами познакомиться. А ты уж сразу – на поиски.

– Хорошо, – покладисто согласилась Муся. – Ты приехал просто осмотреться. А кто-то

другой вслед за тобой приехал именно для того, чтобы тебя опередить и найти клад.

– Да кто это может быть? – засмеялся Сергей. – Ты думаешь, я направо и налево про семейные сокровища рассказывал? Мне вовсе не улыбалось, чтобы на меня как на сумасшедшего смотрели. Так что никто про клад, кроме членов моей семьи, не знал. А уж про мою поездку сюда – тем более.

– А среди членов твоей семьи, разумеется, никто не может пробраться в чужой сарай и

ударить по голове незнакомую женщину? – саркастически спросила Муся.

Он ответил твердо, не раздумывая:

– Никто!

До вечера Муся еще успела прибраться в доме, приготовить ужин, покормить и напоить лошадь. Каждый шаг давался ей с трудом, все больше звенело в ушах, наливалась болью голова, руки и ноги становились вялыми и как будто чужими. Моя посуду, она уронила и разбила чашку, наклонилась, чтобы подобрать осколки, и чуть не упала.

Сергей кинулся ее поддержать.

– Э-э-э, мать, да у тебя температура, ты же горишь вся, – присвистнул он. – Черт, не уберег я тебя, похоже, заразил. Так, давай я тебя уложу и врача вызову.

– Не надо врача, – еле ворочая языком, сказала Муся. Сейчас, когда с ней случилось именно то, чего она больше всего боялась, ей было совсем не страшно. Только очень плохо, и все. – Тебя без врача вылечили, и меня вылечим. Ты только следи за тем, чтобы я нормально дышала, ладно. И сейчас дай мне парацетамол. Пожалуйста.

На какое-то время, на три дня или на пять, они словно поменялись ролями. Муся почти все время спала, проваливаясь в тяжелый температурный сон, и выныривала из него, чтобы принять лекарство или выпить стакан откуда-то взявшегося киселя. Кажется, его сварил Сергей. Иногда вместо киселя появлялся куриный бульон. На лбу оказывалось влажное полотенце, под головой еще одна подушка, чтобы Муся не лежала, а полусидела.

Ее гость временами куда-то исчезал, но потом снова появлялся, так что Муся даже не успевала испугаться, что осталась одна. Пару раз она пыталась вставать, чтобы бежать к брошенной на произвол судьбы Вербе, но каждый раз Сергей останавливал ее:

– Все в порядке с твоей лошадью. Не переживай.

И как с ней могло быть все в порядке? Но снова поднимающаяся температура не оставляла сил на волнения, и Муся просто принимала слова Сергея на веру. В конце концов, он еще ни разу ее не обманул.

Иногда через окно ей слышались голоса во дворе: Сергея и кого-то еще, чужого. И в какой-то день, когда она чувствовала себя чуть получше, Муся спросила, кто это.

– Митрич, – ответил Сергей и, видя ее недоуменное лицо, пояснил: – Твой сосед. Дальний дом в конце улицы – его. Я его нанял за Вербой твоей ухаживать. Я в лошадях не больно спец, а Митричу привычно.

– Ну надо же, – сказала Муся и закашлялась. Он терпеливо протянул ей чашку, в которой сегодня был брусничный морс. Муся точно знала, что в этом доме не было брусники, только клюква. – Я понятия не имела, как зовут моих соседей, а ты их даже на работу нанял.

– Ну, так им нужна работа, а мне уход за лошадей, сваренный вовремя свежий суп и морс. Так что это честный обмен. Кроме того, Митрич тут всю жизнь прожил, так что все об этих местах знает. И в прошлом, и в настоящем.

В его голосе Муся расслышала какие-то странные нотки, а потому, хоть уже устала от разговора, все-таки уточнила:

– И о чем именно знает твой Митрич?

– Например, о том, кто еще снимает дома по соседству, – непонятно ответил Сергей. – А еще, в каком месте раньше был старый деревенский колодец.

На этих словах Муся уснула.

Проснувшись в очередной раз, она вдруг поняла, что температуры больше нет. Дышалось ей легко и свободно, как будто с груди наконец-то слез сидящий там слон. Во всем теле чувствовалась звенящая легкость, словно Муся была не человеком, а невесомой плотью, ангелом. При мысли о себе как об ангеле она засмеялась, потому что была не чужда самоиронии, и попыталась слезть с кровати. Голова немного кружилась, и слабость чувствовалась, но в остальном все было очень даже неплохо.

На создаваемый ею шум из другой комнаты пришел Сергей.

– О, проснулась. Ты зачем встала? Тебе еще рано.

– Мне нормально, а ты как себя чувствуешь? – спросила Муся.

– Да у меня все отлично. Уже после принесенного ведра воды не чувствую себя так, словно мешки с мукой таскал полдня.

– Ну, значит, и я буду постепенно расхаживаться. Надо маме с бабушкой позвонить, а то они, наверное, с ума сходят от того, что меня потеряли.

– Они тебя не теряли. Я каждый день, когда они звонили, отвечал, все про тебя рассказывал и даже тебя показывал. Так что они волнуются, конечно, но знают, что тебе ничего не угрожает.

Муся почувствовала нарастающую панику.

– И в качестве кого ты им представился? – дрожащим голосом спросила она. – Да если мама узнает, что я пустила в дом незнакомого человека, от которого еще и заразилась, она меня убьет.

– Я сказал, что твой жених, – спокойно ответил Сергей, и на этих словах Муся чуть не упала в обморок.

– Какой жених? Ты с ума сошел? – простонала она. – Моя мама знает, как серьезно я вступаю в отношения, точнее, я в них всегда влипаю, а после этого долго и болезненно вылезаю. Да когда ты уедешь, мне исчезновение «жениха» ей будет вообще не объяснить. Она тут же примчится меня спасать, а сейчас карантин, да и вообще...

– Тебя не надо ни от чего спасать, – сказал он чуть сердито. – А от чего надо, я и сам спасу. А о моем отъезде и обо всем, что с ним связано, мы позже поговорим. Кстати, я сегодня собирался клад искать, но так и быть, подожду, пока ты чуть-чуть сил наберешься. Думаю, что ты захочешь это увидеть.

– Что – это? – с подозрением спросила Муся. – Ты хочешь сказать, что за эти дни понял, где закопаны сокровища твоего прапрадеда? Это на тебя вирус так благотворно повлиял?

– На меня благотворно повлиял Митрич, – в голосе Баринава звучало бесконечное терпение. – Я ж тебе говорил, что он с рождения здесь живет, и

отец его жил, и дед. Он показал мне, где раньше на этом участке был колодец. Его в начале семидесятых засыпали, потому что он старый был совсем, кольца сгнили, земля обрушилась. Из него небезопасно было воду брать. Так что новый колодец выкопали, старый засыпали, а на его месте сарай построили. Тот самый, в котором Вербка живет. А яблоню уже в девяностых годах срубили, засохла она после морозной зимы. А так рядом с самым сараем росла. Яблоки с нее обычно на крышу падали.

– Погоди-погоди, то есть ты хочешь сказать, что знаешь примерное место, где может быть закопан клад?

– То-то и оно, – засмеялся Сергей. – Так что завтра-послезавтра заверну тебя в одеяло, посажу у сарая, и будешь смотреть, как я землю копаю. Вдруг, и правда, что-нибудь найдем.

– Не знаю, – с сомнением в голосе сказала Муся. – За это время сколько раз тут все перестраивали, если бы клад был, его бы нашли давно.

– Не факт – колодец закапывали, а не рыли. Никто в землю не углублялся. Сарай тоже без всякого фундамента стоит, так что шанс есть. И вообще, нам с тобой не клад сам по себе нужен, а приключение. Правда ведь?

Странно. До этого момента Марина Веселова была уверена, что совсем не любит приключения, предпочитая им спокойную размеренную жизнь. А тут как будто пузырьки шампанского в крови пенились. Или это последствия болезни?

– А тот, кто влезал в дом, больше не возвращался? – вдруг вспомнила она.

– Нет, – засмеялся Сергей. – Я в течение дня обычно проявлял серьезную активность, сопровождая ее как можно большим количеством шума. Да и Вербка целые дни во дворе проводит, тепло уже. Она, если кто чужой приближается, сразу ржать начинает. Просто сторожевой пес, а не лошадь.

– Все равно надо понять, кто это был, – упрямо сказала Муся и обомлела, услышав в ответ: – А я знаю.

Спустя два дня Муся чувствовала себя уже настолько окрепшей, что они смогли воплотить задуманное приключение в жизнь. Пока она болела, наступил май, на деревьях во дворе уже наклеывались первые листочки, а у дома распустились нарциссы. Муся их очень любила. Дойдя до сарая, она втянула носом ставший знакомым и родным запах Вербы. И лошадь тоже почувствовала ее, приветствовала радостным ржанием, ткнулась в щеку шелковистой мордой с влажными мягкими губами.

– Здравствуй, моя хорошая, – обняла ее за шею Муся.

Счастье от того, что она стоит здесь, обнимает лошадь, чувствует теплый ветер на щеке, видит зеленую траву, приветствует май, свой самый любимый месяц в году, что она выжила, поправляется, а заодно больше не чувствует страха, навалилось на нее так стремительно, что Муся не выдержала и заплакала. Где-то, недалеко, в Москве, бушевала болезнь, уносила жизни и здоровье, но здесь и сейчас все было уже позади.

Жизнь в очередной раз менялась, и стоящий сейчас рядом мужчина был из этой новой, непонятной пока жизни. В том, что она будет долгой и счастливой, Муся даже не сомневалась. Сергей притащил ей шезлонг, найденный в доме, достал из сарая лопату, натянул резиновые сапоги, видимо, одолженные у неведомого Митрича, и начал копать землю в метре от стены сарая. Движения его были мерными, хоть и не очень уверенными. Не был он похож на человека, отлично владеющего лопатой.

Наблюдение за ним доставляло Мусе неизведанное до этого удовольствие, хотя через какое-то время ей начало казаться, что она чувствует на себе чей-то чужой взгляд, липкий и неприятный. Муся озиралась, пытаясь найти его источник, но не могла. Вокруг было пустынно. – Вот, что-то есть, – услышала она хриплый голос Сергея, вскочила с шезлонга, кинулась к разверстой яме и заглянула внутрь.

Баринов уже копался там, очищая от земли что-то металлическое и круглое. Еще через пятнадцать минут они молча смотрели на свою добычу – шесть круглых жестяных банок, каждая сантиметров двадцать высотой и тринадцать в диаметре.

– Значит, клад, закопанный Натальей Игнатовой, действительно, существует, – прошеп- тала Муся.

– Ну да, а там внутри, монеты, кресты, бородовой знак и все то, что она перечисляла в письме, которое написала деду. Ты знаешь, когда я проводил свои изыскания, попытался примерно оценить то, что могло быть в кладе. Там есть монеты, каждая из которых может стоить около двух миллионов рублей.

– Сколько? – пискнула Муся. – Господи, да и за меньшее убивали.

– Вот именно, – услышала она незнакомый мужской голос.

От забора к ним шел высокий человек. Из-за бившего в глаза солнца Муся плохо видела его лицо, понимала только, что он довольно молод. А еще в его руке отчетливо был виден направленный на нее пистолет.

– Так, Баринов, ты отойди от ямы, а то я в твою новую боевую подружку нечаянно пальну, пиф-паф. – Он неприятно засмеялся. – Насколько я тебя знаю, ты же сейчас все эти ценности начнешь сдавать государству. С тебя, блаженного, и четверти хватит, не так ли? А я не блаженный, поэтому намерен забрать все.

– А разве тебе тут хотя бы что-то полагается, Илюша? – ровным насмешливым голосом спросил Сергей, но отошел подальше, поднимая руки, словно признавая свое поражение. – Ценности действительно принадлежат государству. Мне, как нашедшему, действительно полагается четверть, особенно опираясь на то, что я могу доказать документально, что когда-то это все принадлежало моему предку. Моему, не твоему, заметь. Да и с хозяйкой этого участка я намерен поделиться. Это ее земля. Так уж жизнь сложилась.

– Тут добра миллионов на сто пятьдесят, – хриплым голосом сказал человек, названный Илюшей. – Если верить письму этой бабки, то в банках пять тысяч предметов. Предлагаю мирно разделить их на троих, раз уж так получилось, что мы с тобой одновременно тут появились, а эта девка стала свидетелем поисков. Пятьдесят миллионов меня устроят. Если ты не будешь поднимать шума и проявлять дурацкого благородства.

– Нет, – Сергей покачал головой, – тебе ничего тут не обломится, пожалуй, кроме тюремного срока.

– Брось, – незваный гость засмеялся нехорошо, как железом по стеклу проскрежетало. – У кого пистолет, тот и прав. Я могу убить девку, потом тебя и забрать все. До соседей далеко, никто выстрелов не услышит. И искать меня никто не будет. А яму я закопаю, про клад никто и не узнает.

– Так что же ты не стреляешь, а предлагаешь делиться?

– Да чтобы жить спокойно. Убью я вас, нервничать придется какое-то время, а я этого не люблю. Хотя, за такие деньги можно и поволноваться.

Пистолетное дуло смотрело прямо Мусе в лоб. Она закрыла глаза, чтобы не видеть, как окончится ее новая жизнь, та самая, которую она себе совсем недавно придумала. В ней была Нева и домик на берегу Финского залива, и денник для Вербы, и уроки верховой езды, и неспешные прогулки на Невском, и Эрмитаж, в который бы они с Сергеем привели двоих детей – мальчика и девочку.

Выстрел она не увидела, только услышала. И зажмурилась еще сильнее, готовясь упасть и умереть, но почему-то продолжала стоять, и больно нигде не было. Ну да, наверное, он первым выстрелил в Сергея, потому что тот мог сопротивляться, а Муся нет, она слабая и трусливая.

Открывать глаза она не стала, не желая видеть Барина мертвым и продолжая ждать второй выстрел. Но его все не было, только какой-то тонкий, непрекращающийся вой на одной ноте, мерный и противный.

– Во-о-от, не зря я лет двадцать назад считался лучшим в этих местах охотником, – услышала она старческий, чуть дребезжащий голос и распахнула глаза.

Поверженный противник сидел на земле, прижимая к груди перебитую правую руку, и тонко скулил от боли. Сергей подошел к нему, отпихнул ногой выроненный пистолет, шагнул к Мусе и обнял ее за плечи. От калитки шагал незнакомый мужик в тулупе и резиновых сапогах. В руках у него дымилось охотничье ружье.

– Спасибо, что подсобил, Митрич, – Сергей протянул ему руку, которую тот пожал. – Покарауль этого, я полицию вызову.

– «Скорую» мне вызови, я же кровью истеку, – взвыл человек, совсем недавно обещавший их убить.

– Выживешь как-нибудь, – буднично сообщил ему Сергей. – Кстати, Муся, познакомься. Это Илья Балашов, родной брат моей бывшей девушки Ирины. Мы с ней пару месяцев назад расстались по причине ее неверности. Она роман закрутила со своим шефом, надеялась увести его из семьи. У нее не получилось, она и приземлилась на запасной аэродром, коим оказался я. Но и шефа с его деньгами не бросала. Я же оказался человеком старомодным, красавицу из своего дома и постели выгнал. Только вот продолжалось это все довольно долго, почти два года. И все это время Ирина была свидетельницей моих исторических изысканий. Я, романтичный идиот, делился с ней всем, что узнал, так что о стоимости клада она была наслышана. И ее братец тоже.

– Получается, это он влез в наш дом?

– Получается, так. Он не знал, где именно спрятан клад, в письме же были указаны давно пропавшие ориентиры. Вот и залез, чтобы провести обыск, вдруг мы уже успели что-то найти. Но ему не повезло. Мне же Митрич рассказал и о месте, где стояла яблоня, и о том, какие еще новые жильцы снимали дома в округе. По описанию я сразу понял, что это Илюша, так что нового его визита ждал с нетерпением. Я понимал, что он следит за домом и ждет, пока мы начнем искать клад, и попросил Митрича подсобить.

– Подсобить – это мы всегда, – ответил сосед и плюнул в сидящего на земле Илью, – тьфу ты, нечисть.

Сергей наклонился за одной из стоящих на земле жестяных банок, поддев ножом, снял с нее крышку, и золотые монеты блеснули на солнце.

– Когда-то мой прапрадед Иван Баринов оставил эти сокровища женщине, которую очень любил, – сказал он, и голос его повело, так что он даже был вынужден ненадолго замолчать. – Они пролежали в земле сто лет, и так уж было записано на скрижалях судьбы, чтобы их нашел именно я, а в

этом доме в этот момент жила именно ты. Я не знаю, какая именно часть от этого всего мне достанется, но хочу, чтобы она принадлежала тебе наравне со мной. Марина Веселова, выходи за меня замуж.

Фыркала за стеной сарая Верб, улыбался в усы старый Митрич, слепило глаза солнце, отражаясь в слезах как в линзах. Вступал в свои права май 2020 года, тяжелого високосного года, от которого не было спасения человечеству. Еще совсем недавно Муся думала о том, что это самый страшный год в ее жизни, а он, на тебе, взял и оказался нежданно-негаданно самым счастливым.

– Я согласна, – громко сказала она. – И я знаю, что хочу в качестве свадебного подарка. Пожалуйста, раз мы богаты, купи мне лошадь. То есть выкупи Вербу, она не нужна ее нынешней хозяйке. И скажи, мы же сможем после карантина перевезти ее в Питер?

10 ANOTACE

Jméno a příjmení autora: Bc. Denisa Kohoutová

Název fakulty a katedry: Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, katedra slavistiky

Název diplomové práce: Komentovaný překlad současné ruské prózy

Vedoucí práce: Mgr. Martina Pálušová, Ph.D.

Počet znaků: 141 841

Počet příloh: 1

Počet titulů použité literatury: knižní zdroje – 23, elektronické zdroje – 17

Klíčová slova: překlad, umělecký text, detektivka, povídka, koronavirus

Charakteristika práce: Tato diplomová práce je zaměřena na překlad uměleckého textu a tvorbu translatologického komentáře. Pro překlad byla zvolena povídka současné ruské autorky detektivních románů Ljudmily Martovové. První kapitola se zaměřuje na specifika uměleckého textu a jeho překladu. Ve druhé kapitole představujeme spisovatelku Ljudmilu Martovovou. Třetí a čtvrtá kapitola představují stěžejní část diplomové práce a jsou zaměřeny na samotný překlad a translatologický komentář.

11 ANNOTATION

Name and surname: Bc. Denisa Kohoutová

Name of the department and the faculty: department of the Slavonic studies,
Faculty of Arts, Palacký University Olomouc

Title of thesis: Annotated Translation of Contemporary Russian Prose

Supervisor: Mgr. Martina Pálušová, Ph.D.

Number of characters: 141 841

Number of attachments: 1

Number of titles of used literature: 23 + 17

Key words: translation, literary text, detective, short story, coronavirus

Abstract: The diploma thesis deals with the translation of literary text and presents a translation commentary to a story by contemporary Russian writer of detective novels Lyudmila Martova. The first chapter is focused on the specifics of literary text and its translation. In the second chapter we present the writer Lyudmila Martova. The third and fourth chapters represented the main part of the diploma thesis and are focused on our own translation and the translatic commentary.